

จากกิจกรรมนี้ทางทีมวิจัยได้มีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ การแบ่งพื้นที่ในการออกเก็บข้อมูลว่าจะเริ่มเก็บจากพื้นที่ส่วนไหน ก่อน- หลัง พร้อมทั้งออกแบบบันทึกข้อมูลรายละเอียดของผ้าชิ้นดินจกโบราณร่วมกัน พร้อมตระเวนออกเก็บผ้าชิ้นดินจกเป็นรายพื้นเริ่มจากบ้านทางใต้ ขึ้นไปทางเหนือ มีการวัดขนาด บันทึกภาพ พิจารณาเรื่องลาย สี วัสดุที่ใช้ ลักษณะการได้มาการถือครอง โดยบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในแบบบันทึก

ในรายกิจกรรมนี้ สืบเนื่องมาจากกิจกรรมก่อนหน้านี้ นั่นก็คือการสืบภูมิหลังที่มาของประวัติศาสตร์ชุมชน คณะทีมวิจัยได้มีการออกเดินทางไปตามบ้านของชาวบ้านในชุมชนเพื่อเก็บรวบรวม บันทึกข้อมูลและทำการสัมภาษณ์เจ้าของผ้าชิ้นดินจกโบราณในชุมชน จากกิจกรรมนี้ชาวบ้าน เริ่มให้ความร่วมมือขึ้นเป็นอันมาก บางคนถึงกับบอกว่า หากไม่ใช่งานนี้ จะไม่มีทางเอาผ้าชิ้นดินจกผืนงามออกมาให้คนนอกบ้านดูเป็นอันขาดเพราะทั้งรักทั้งหวง แต่ที่ยอมเอามาให้ดูและยอมขึ้นทะเบียนผ้าชิ้นโบราณนั้นก็เพื่อเพราะต้องการเก็บรักษามรดกนี้เอาไว้ในวันข้างหน้า และชาวบ้านบางคนถึงกับยอมเสียเวลางานไม่ยอมออกไปทำงานเมื่อรู้ว่าทีมวิจัยจะออกเก็บข้อมูลตามหาผ้าชิ้นดินจกโบราณในชุมชน เพื่อต้องการรอเอาผ้าเก่ามาวัด และให้ข้อมูลกับทีมวิจัย รวมทั้งเป็นที่น่าเสียดายว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนที่ทางทีมวิจัยเข้าไปพูดคุยเพื่อเก็บข้อมูลผ้าโบราณตามบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุหญิงในชุมชนถึงกับร้องไห้ และกล่าวว่าทำไมมาทำงานวิจัยนี้เข้าไป เพราะว่าพึ่งถูกหลอกให้ขายไปจากพวกพ่อค้ารายย่อยที่เข้ามาในชุมชนเพื่อหลอกซื้อผ้าเก่า รวมทั้งยังได้ทำการกล่าวขอโทษทางทีมวิจัยที่ทำงานวิจัยดีๆ แบบนี้ให้กับบ้านเมือง และอวยพรให้สามารถทำงานได้เป็นผลสำเร็จ ยกตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

...เสียดายนะ กว่าจะมีคนคิดคนทำ ของดีของงามบ้านเราก็อายุมากแล้ว น่าเสียดายที่กว่าจะรู้ค่าก็แทบไม่เหลือของดีอะไรไว้เลย แต่ที่ทำนี่ก็ดีแล้ว ดีกว่าไม่ได้ทำ อย่างผ้าผืนนี้ก็มันเป็นผ้าที่ทอไม่กี่ปีแล้ว ผืนที่ยาทอเองตั้งแต่ยังเป็นเด็กนั่น ขายไปเมื่อ ๑๐ กว่าปีแล้ว เขามาซื้อ เขาบอกว่าจะเอาไปเก็บ และบอกว่า มันเก่าแล้ว ย่าเองก็ไม่ได้ใช้ เพราะคนมันไม่งามเหมือนจีนแล้ว ก็เลยขายไป ผืนละ ๕๐ บาท น่าจะได้... (นางปิ่นสุกสา : สัมภาษณ์, ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒)

...ย่ำคิดไปก็เสียใจ ว่าไม่น่าขาย ก็เพราะความไม่รู้ เขามาบอกว่าจีนมันเก่าแล้วนุงก็ไม่เหมาะ สีก็ซีด ย่าไม่รู้ หลงเชื่อขายเขาไปนานแล้ว ยังนั่งนึกเสียดายอยู่ว่าไม่น่าขายเลย เพราะกว่าจะเก็บแต่ละดอกแต่ละตาได้นั้นยากแสนยาก สารพัดที่แม่ของย่าจะบ่นจะว่า คิดถึงผ้าแล้วก็คิดถึงแม่

กิจกรรมที่ ๕

ประชุมทีมวิจัยเพื่อหาแนวทางในการเก็บ และรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำแผนที่ตำแหน่งของผ้าจีนโบราณที่ทอเองหรือที่ได้รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของชุมชน และจัดทำบัญชีทะเบียนผ้าจีนโบราณในชุมชน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อหาแนวทางในการเก็บ และรวบรวมข้อมูล และจัดทำแผนที่ตำแหน่งของผ้าจีนโบราณที่ทอเองหรือที่ได้รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของชุมชน และขึ้นทะเบียนผ้าจีนดินจกโบราณในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ทีมวิจัย และเจ้าของผ้าจีนโบราณในชุมชน

ตัวชี้วัด

- ๑) ได้แนวทางในการเก็บรวบรวม และแผนที่ตำแหน่งของผ้าจีนโบราณที่ทอเองหรือที่ได้รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของชุมชน
- ๒) ผ้าจีนดินจกโบราณของชุมชนได้รับการขึ้นทะเบียน

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) แบบบันทึกข้อมูลผ้าจีนดินจกโบราณของชุมชน
- ๒) ปากกา
- ๓) เครื่องบันทึกเสียง
- ๔) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑ แสดงการเก็บ และรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนที่แสดงเส้นทางศึกษาผ้าจีนดินจกโบราณชุมชน

โดยได้มีการวางแผนร่วมกันในการจัดทำแผนที่เส้นทางศึกษาผ้าจีนดินจกโบราณของชุมชน และทะเบียนผ้าจีนดินจกโบราณของชุมชน โดยร่วมกันวาดแผนที่เส้นทางลงในกระดาษ

บรรลุก่อนหลังจากนั้นก็ลงตำแหน่งผ้าขึ้นดินจกที่พบร่วมกัน พร้อมนำข้อมูลแผนที่ผ้าขึ้นที่ได้ให้กับชุมชนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง ส่วนข้อมูลที่ได้จากการเก็บเกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชนนั้น ในขั้นตอนนี้ทางทีมวิจัยได้ปรึกษากันเพื่อร่วมกันทำเป็นบัญชีทะเบียนผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชน และนอกจากนี้ ทางทีมวิจัยได้รับข้อเสนอจากกลุ่มเยาวชนในชุมชนที่ออกแนวคิดในการจัดทำฐานข้อมูลผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชนลงในระบบของคอมพิวเตอร์เพื่อการจัดทำเว็บไซต์ต่อไป ในกิจกรรมนี้ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวงในการจัดทำป้ายแผนที่เส้นทางศึกษาผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชน เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท จากการประสานงานความร่วมมือของทีมงานวิจัยที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวง โดยกำหนดให้มีการจัดทำป้ายเส้นทางฯ ทั้งหมด ๔ ป้ายด้วยกัน ซึ่งนำไปติดตั้งไว้ตามจุดสำคัญๆ ในหมู่บ้าน เช่น หน้าวัดทองลับแล หน้าทำการก้านตำบลฝ่ายหลวง (อยู่ในเขตท้องที่ หมู่ ๗) อนุสาวรีย์เจ้าฟ้าฮ่ามกุมาร เป็นต้น พร้อมได้มีการกำหนดพิธีวันเปิดป้ายพร้อมกับการเปิดนิทรรศการของทีมวิจัย

ในกิจกรรมนี้ นอกจากทีมวิจัยจะได้ทำการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานแล้วนั้น ยังได้รับความร่วมมือจากเยาวชนจำนวน ๓ คน ในชุมชนเข้าร่วมวางแผนการทำงานด้วย จากการสอบถามว่าเพราะเหตุใดถึงอยากมาช่วยงาน เยาวชนเหล่านี้บอกว่าเห็นทีมวิจัยทำงานแล้ว รู้สึกสนุก รวมทั้งเกิดเห็นคุณค่าในผ้าขึ้นดินจกของชุมชนด้วย ซึ่งสร้างความประทับใจให้กับทีมวิจัยเป็นอย่างมากที่มีเยาวชนได้เสียสละเวลาของตนเอง เข้าร่วมร่วมในกิจกรรม ดังนั้นทางทีมวิจัย จึงชวนให้เข้าร่วมเป็นทีมวิจัยด้วยกัน โดยเข้าร่วมเขียนแผนที่เส้นทางศึกษาผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชน พร้อมทั้งทีมวิจัยได้รับการสนับสนุนจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวงในการร่วมสนับสนุนสมทบเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดทำป้ายแผนที่เส้นทางการศึกษาผ้าขึ้นดินจกโบราณของชุมชนอีกด้วย ซึ่งมีความคิดเห็นจากกลุ่มเยาวชน ว่า

...น้องสนใจงานที่พวกพี่ทำ ขอน้องทำด้วยได้ไหม ก็เห็นมาตั้งนาน แต่ก็ไม่รู้จักเลย ให้น้องช่วยอย่างอื่นก็ได้เอาเท่าที่จะช่วยได้... (นางสาวปรารถนา แยมศรี : สัมภาษณ์, ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒)

...น้องอยู่บ้านเฉยๆ แต่ก่อนตอนเรียนปริญญาตรี น้องก็เคยช่วยอาจารย์ที่ราชภัฏเขาทำ แต่เขาทำแค่ตำนานเจ้าฟ้าฮ่ามเขาไม่ได้ให้ชาวบ้านช่วยงานแบบนี้หรอก น้องเห็นว่ามันคงสนุกดีกับ ทั้งช่วยชุมชนบ้านเราด้วย... (นางสาวเน่งน้อย คำสุก : สัมภาษณ์, ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒)

และจากกิจกรรมนี้ ได้มีการจัดทำแผนที่แสดงเส้นทางศึกษาผ้าขึ้นดินจกโบราณชุมชนบ้านทองลับแล ตำบลฝ่ายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ขึ้น มีรายละเอียด ดังรูป

กิจกรรมที่ ๖

กิจกรรมประกวดผ้าขึ้นตีนจก และจัดการประกวดการแต่งกายเชิงวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ และเยาวชนในชุมชน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อเก็บรวบรวมประวัติผ้าขึ้นแต่ละพื้นที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งเพื่อเก็บภาพถ่าย ลวดลายต่างๆ ของผ้าขึ้น และสร้างความภูมิใจให้กับเจ้าของผ้าขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ชาวบ้านเจ้าของผ้าขึ้น และ กรรมการตัดสินได้แก่ ปราชญ์ ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ทีมวิจัย

ตัวชี้วัด

- ๑) ประวัติผ้าขึ้นแต่ละพื้นที่ รวมทั้งภาพถ่ายลวดลายต่างๆ ของผ้าขึ้น และความภูมิใจของเจ้าของ

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) แบบบันทึกข้อมูลผ้าขึ้นตีนจกโบราณของชุมชน
- ๒) กระดาษปรู๊ฟ
- ๓) ปากกา
- ๔) เงินรางวัลการประกวด
- ๕) เกียรติบัตร
- ๖) วัสดุตกแต่งสถานที่
- ๗) เครื่องบันทึกเสียง
- ๘) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๕ แสดงกิจกรรมการประกวดผ้าขึ้นตีนจก

ในกิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมประวัติผ้าชิ้นแต่ละผืนที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งเพื่อเก็บภาพถ่ายลวดลายต่างๆ ของผ้าชิ้น และสร้างความภูมิใจให้กับเจ้าของผ้าชิ้น โดยในกิจกรรมนี้ทำให้ได้ข้อมูลของประวัติผ้าชิ้นแต่ละผืน รวมทั้งภาพถ่ายลวดลายต่างๆ ของผ้าชิ้น และสร้างความภูมิใจของเจ้าของเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและต่อลมหายใจให้กับผ้าชิ้นดินจกโบราณแต่ละผืนเนื่องจากเจ้าของจะได้รักผ้าแต่ละผืนมากขึ้น จนเกิดความหวงแหน และจะไม่ขายผ้าให้กับกลุ่มพ่อค้าโดยเด็ดขาด ในกิจกรรมนี้ได้มีการจัดกิจกรรมที่ศาลาอบธรรมวัดทองลับแลมีการประกาศประชาสัมพันธ์ทั้งเสียงตามสายของวัด ใบปลิว จนทำให้มีผู้ที่สนใจส่งผ้าเข้าประกวดเป็นจำนวนมาก ซึ่งผ้าแต่ละผืนที่ถูกส่งเข้าประกวดก็มีความสวยงามมากทุกผืน ทั้งนี้ทางทีมวิจัยก็ได้มีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในทีม ตั้งแต่การจัดสถานที่ การเตรียมเอกสาร การประชาสัมพันธ์ การเชิญกรรมการตัดสิน การเก็บข้อมูลการจดบันทึก การลงทะเบียนต่างๆ จนทำให้งานออกมาเป็นผลที่น่าพอใจ โดยในกิจกรรมนี้ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลของผ้าชิ้นแต่ละผืนได้มากขึ้น จึงทำให้สามารถทำทะเบียนผ้าชิ้นดินจกโบราณของชุมชนได้

ในรายกิจกรรมนี้ เป็นไปด้วยความสนุกสนาน กล่าวคือ ชุมชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก มีการนำเอาผ้าชิ้นดินจกซึ่งเป็นสมบัติของตนเองที่ได้รับตกทอดมารวมทั้งทอเอง มาร่วมกิจกรรมการประกวดผ้าชิ้นดินจก โดยในช่วงแรกมีการแจ้งความต้องการเข้าร่วมการประกวดในใบสมัครการประกวดจำนวน ๒๐ ผืน แต่เมื่อถึงวันที่มีการประกวดจริงกลับมีผู้นำผ้าเข้ามาประกวดเพิ่มขึ้นเป็น ๓๗ ผืน รวมทั้ง กลับมาแต่งกายด้วยผ้าชิ้นของท้องถิ่นทั้งชิ้นดินจก และชิ้นชนิดอื่นๆ ของลับแลอีกมาก พร้อมด้วยการนำเสนอข้อมูลเรื่องราวตัวภูมิปัญญาจากผ้าชิ้นดินจก อันได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ ที่มาของลายผ้าต่างๆ อย่างสนุกสนาน จนเป็นที่วิจารณ์กันไปถึงตำบลอื่นๆ เพื่อที่จะนำมาผ้ามาร่วมกิจกรรมด้วย โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เสนอความคิดเห็น ว่า

...เอาผ้ามาประกวดกะเขา ไม่ใช่อะไรหรอก จะได้รู้มาเห็นว่าชิ้นของเขากับของเราเป็นอย่างไรบ้าง แต่ถ้าได้รางวัลด้วยก็ดี... (นางคำ
ก้อนคำ : สัมภาษณ์, ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒)

...อาเอาชิ้นของอาที่ทอเองมาประกวด อายุก็สามสิบกว่าปีละ ผืนนี้ใช้ฝ้ายกับไหม ลายหงส์ใหญ่ เขามาถามซื้อบ่อยมาก แต่อาไม่ขายจะเก็บไว้ให้ลูกสาว พอมีงานประกวดก็เอามาร่วมกับเขา ได้ไม่ได้รางวัลยังไ้ก็ไม่มีไร ถือว่ามาช่วยกันฟื้นฟูของดีของงามบ้านเรา อย่างน้อยเจ้าของผ้าก็จะภูมิใจ อย่างอา อาภูมิใจ เพราะชิ้นของใคร ใครก็รักใครก็หวง เพราะเขาทำเอง ไม่ได้ซื้อได้หา คนที่เขาได้รับรางวัลก็ดีใจกับเขาด้วยของเขาดีจริง เก่าจริง เก็บดีจริง ก็เป็นตัวอย่างให้กับเราต่อไปว่าจะเก็บ

ผ้าของเราไว้ยังงี้... (นางนอม สุกสา : สัมภาษณ์, ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒)

...ก็ตั้งใจที่ซั้บป้าได้ทีหนึ่ง เพราะซั้บนี้ป้าเป็นซั้บของแม่ อายุมากที่สุด แล้วตอนนี้ในหมู่บ้าน มีประกวดแบบนี้ก็ดี เราจะได้รู้ว่าใครมีอะไรยังงี้ บ้าง อย่างน้อยก็รู้แล้วว่าของเราเก็บไว้ดีกว่าคนอื่น งามกว่าคนอื่น ยิ่งจะต้องเก็บให้ดี ภูมิใจมาก ยิ่งรักยิ่งหวง ... (นางปวน พรหมตา : สัมภาษณ์, ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒)

กิจกรรมที่ ๖

ทีมวิจัยออกสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้ ในชุมชนหมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๑๐ บ้านท้องลับแล รวมถึงชุมชนใกล้เคียงที่มีผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโสที่มีความรู้ในภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจก

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทัศนคติ ความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าขึ้นตีนจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้ ใน ๒ หมู่บ้าน

ตัวชี้วัด

- ๑) ได้รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทัศนคติ ความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าขึ้นตีนจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) แบบบันทึกข้อมูลผ้าขึ้นตีนจกโบราณของชุมชน
- ๒) กระดาษ เอ ๔
- ๓) ปากกา
- ๔) เครื่องบันทึกเสียง

๕) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๐ แสดงกิจกรรมการเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส
ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้

ในกิจกรรมนี้ ทางทีมวิจัยได้ออกสำรวจไปตามบ้านในชุมชนแบบเชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูล แต่เนื่องจากในพื้นที่ของงานวิจัยมีกลุ่มผู้สูงอายุเหลืออยู่น้อยมากจากการสำรวจทั้งหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล จึงต้องมีการออกไปเจาะกลุ่มผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ใกล้เคียงด้วยไม่ว่าจะเป็นหมู่ที่ ๑ บ้านเชียงแสน หมู่ที่ ๕ บ้านวัดป่า หมู่ที่ ๓ บ้านนารี จนสามารถรวบรวมข้อมูลในส่วนของภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกได้

ในรายกิจกรรมนี้ ทีมวิจัยได้ออกสำรวจข้อมูลเชิงลึก กับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคนกลุ่มนี้เป็นอย่างดี และนอกเหนือจากข้อมูลในเรื่องของภูมิปัญญาจากผ้าขึ้นดินจกแล้ว ทีมวิจัย ยังได้ทราบข้อมูลที่กลุ่มผู้สูงอายุได้เล่าถึงภาพของเมืองลับแลในอดีต วิถีชีวิต อาหารการกิน การทำการเกษตร การแต่งกาย การละเล่น นาฏศิลป์ จนถึงขันยอมลุกขึ้นมาแสดงท่าฟ้อนในอดีตให้กับทางทีมวิจัยได้ดู ทั้งๆ ที่ผู้สูงอายุคนนั้นมีสุขภาพที่ไม่ดี เดินไปไหนมาไหนไม่สะดวก ซึ่งภาพในอดีตที่กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้นั้น ก็ถูกนำเสนอออกผ่านการสัมภาษณ์ ได้ใจความว่า

...โอ้ยของเก่าเมื่อนานมาแล้ว มันดีมันงามนะ อย่างขึ้นดินจกเขาก็จะใส่เฉพาะงาน ไม่ใช่เอามาใส่ไปเรื่อยเขาถือว่าเป็นพญาขึ้นใส่ไปเรื่อยไม่ได้ อย่างเห็นในโทรทัศน์บางบ้านเขาเอามาใส่ไปเรื่อยก็เสียขายแทนแล้วอย่างแต่ก่อนเขาจะแต่งจะหยั่งกันงามขนาด มีงานบุญงานมงคลก็มาช่วยกัน นุ่งเสื้อขาว นะ สมัยนี้ไม่มีแล้ว ทัดดอกเอื้องงามจริงๆ เขาจะพากันฟ้อนจากบ้านได้ย้ายไปบ้านเหนือ พวกหมู่ข้างซอกก็จะฟ้อนจะซอกกัน...
(นางปิ่น สุกสา : สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒)

...ก็ย่าของน้องนั่นแหละ ช่างซอ ย่าปาไป แต่ก่อนเขาไปซอที่บ้านทั่ว
เมืองหมผู้ชายติดกันมาก ย่าเองก็เป็นเด็กฝึกซอกับเขา ก็ตามเขาไปนั่งเฝ้า
เขา หาบของให้เขา แต่ก็ไม่ได้ซะ เพราะปัญหาเราไม่ดี เขาก็จะนั่งขึ้นดิน
จก ถ้าเป็นสมัยสาว ๆ นะ กับเสื้อชีว เข้าเือก ๆ รัศเข็มขัด ใส่จอนหู ทัด
ดอกไม้ บางทีก็เอาดอกกระดังงา บางทีก็ดอกหางนกยูง ใส่น้ำมันผม มัน
วาว เวลาฟ้อนเขาก็จะนั่งก่องเก้ายะ แล้วก็เอามือฟ้อนเป็นท่า ๆ ในมือก็เอา
ดอกไม้เนี่ย ไว้ตรงหว่างนิ้ว งามมาก ยังจำได้ดี... (นางคำ สุกหา :
สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒)

...แต่ก่อนขึ้นแต่ละอย่างเขามีวิธีการนุ่งการใส่ ไม่เหมือนกัน บางคน
ชอบคำชอบขายก็ต้องใส่อีกอย่าง แล้วแต่ แต่กว่าจะทอได้ก็ไม่ใช่ง่ายๆ
ไม่เหมือนสมัยนี้ ชีรดไปซื้อเอามาจากหมู่บ้านได้ แถวบ้านคุ่ม บ้านหนอง
บ้านนาทะเล แต่ขึ้นบ้านหมูนี้นี้ก็ไม่งามเหมือนบ้านเรา ดอกอะไรก็ไม่ว่า
สมัยก่อนเขาทำเอง อย่างย่า ก็ทำได้แค่ ๓ ผืน ก็โดนหลอกซื้อไปหมดแล้ว
น่าเสียดาย... (นางป้าน เหล็กมูล : สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒)

กิจกรรมที่ ๘

กิจกรรมเวทีแสดงความคิดเห็น ถัดสรร และตรวจสอบข้อมูลของลายผ้าขึ้นดินจกของคน
ในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน หรือวรรณกรรม
มุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจก ต่างๆ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมกันรวบรวมข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้ง
เรื่องเล่า ตำนาน หรือวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจก ต่างๆ

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) กลุ่มคนในชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ปราชญ์ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวชี้วัด

- ๑) บทสรุปข้อมูลความรู้ทัศนคติ ความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจาก
รูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าขึ้นดินจก
- ๒) บทสรุปของ ตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจก
ของชุมชนบ้านท้องถื่น

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรรณ

๒) กระดาษ เอ ๔

๓) ปากกาเคมี

๔) เครื่องบันทึกเสียง

๕) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๑ แสดงกิจกรรมเวทีแสดงความคิดเห็น คัดสรร และตรวจสอบข้อมูลของลายผ้าชิ้นดินจก

ซึ่งในกิจกรรมนี้ได้มีการตรวจทานข้อมูลจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน อันได้แก่ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลฝายหลวง เจ้าอาวาสวัดท้องלבแล กำนันตำบลฝายหลวง และกลุ่มชาวบ้านที่เคยทอผ้าชิ้นดินจกได้มีการสืบที่มา ความเชื่อของลายผ้า ค่านิยมของผ้า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องจนได้บทสรุป ซึ่งทางทีมวิจัยก็ได้ทำการจดบันทึกข้อมูลดังกล่าวสำหรับการวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

ในรายกิจกรรมนี้ ได้มีการจัดเวทีเสวนาขึ้นอีกครั้งก็ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นอย่างดีที่มาร่วมกันตรวจสอบข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน หรือวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกต่างๆ พร้อมกันนี้ทางเจ้าอาวาสวัดท้องלבแลก็ได้นำเอาหนังสือธรรมบาลานีที่กล่าวถึงการแต่งกายของนางอมิตตาตวัตรในชาดกเรื่องพระเวสสันดร ที่มีการกล่าวถึงการนุ่งผ้าชิ้นต่างๆ รวมทั้งผ้าชิ้นดินจกมาร่วมในเวทีแสดงความคิดเห็น คัดสรร และตรวจสอบข้อมูลด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ความว่า

...ดีเหมือนกัน มาช่วยกันบอกข้อมูลมันจะได้เก็บรวบรวมเป็นหมู่
เป็นหมวด คนรุ่นต่อไปจะได้รู้ได้เห็น... (นางแดง คำสุก : สัมภาษณ์, ๒๘
เมษายน ๒๕๕๒)

...หมู่เรามาช่วยกันหน่อย จะได้ข้อมูลที่เป็นของบ้านเราจริงๆ อย่าง
น้อยหมู่ถูกหมู่หลานก็จะได้สืบทอด ไม่สืบทอด สืบอย่างอื่นก็ยังมี... (นาง
นัน ศรีเมืองสุข : สัมภาษณ์, ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒)

...ลายผ้าแต่ละลายมันยากเหมือนกันทั้งนั้นแต่จะหายากที่สุดก็ต้อง
ค่อยๆ ดูค่อยๆ ว่า คนนั้นว่าไปอย่าง คนนี้ว่าไปอย่าง วันนี้ว่ากันก็ดี
แล้วจะได้เป็นอย่างเดียวกันเสียที่... (นางจันทร์ บัวคำ: สัมภาษณ์, ๒๘
เมษายน ๒๕๕๒)

กิจกรรมที่ ๕

ทีมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม จากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าขึ้น
ดินจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้อง
ลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อรวบรวม จัดระเบียบ ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม ในสัญลักษณ์ที่
ปรากฏในผ้าขึ้นดินจก ในตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับ
ผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัด
อุตรดิตถ์ ให้เป็นระบบ

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ทีมวิจัย

ตัวชี้วัด

- ๑) ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม ในสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าขึ้นดินจกใน
ตำนาน เรื่องเล่าที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้าน
ท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นระบบ

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรูฟ และ กระดาษ เอ ๔
- ๒) ปากกาเคมี
- ๓) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๒ แสดงกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม จากผ้าขึ้นดินจก

ซึ่งทีมวิจัยได้ทำการวิเคราะห์พร้อมกับขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มแม่บ้านที่เคยทอผ้าในกรณีที่มีข้อสงสัยจนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกได้

ในรายการกิจกรรมนี้ทางทีมวิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากชุมชน คือ มีคนในชุมชนเข้าร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลอีกด้วย กล่าวคือ มีกลุ่มแม่บ้านได้มาเสนอตัวร่วมในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมเป็นสื่อกลางและตัวช่วยสำคัญในกรณีที่ทางทีมวิจัยหาคำอธิบายไม่ได้จากตัวงาน กลุ่มแม่บ้านนี้ก็จะเป็นผู้นำข้อสงสัยนั้นไปถามผู้สูงอายุในชุมชนให้อีกครั้ง จึงทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ยกตัวอย่างบทสัมภาษณ์ได้ว่า

...ไม่ใช่ปัญหาหรอก อันไหนที่ไม่รู้เราก็เอาไปถามคนแก่คนรู้ก็ได้
เดี๋ยวเอาไปถามให้เอง ไม่เป็นไรหรอก ... (นางนง คำสุก : สัมภาษณ์,
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

...วันนั้นย่าป่านเขาบอกว่าลายแต่ละลายมีช่องใช้งานของมัน อย่าง
ดอกหงส์ใหญ่ก็นุ่งแล้วเชื่อว่าคนจะรักคนหลง แต่จะจริงไหม เราก็สรุป
ไว้ก่อนแล้วเอาไปถามคนเฒ่าบ้านอื่นบ้างก็จะดี... (นางเล็ก ไสแจ่ม :
สัมภาษณ์, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

กิจกรรมที่ ๑๐

จัดนิทรรศการให้ความรู้ โดยการแสดงข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนและข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกที่ได้จากการศึกษารวบรวม

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลประวัติ ชาติ ศาสตร์ชุมชน และข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกที่ได้จากการศึกษารวบรวมในขั้นต้น คืนให้กับชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย

ตัวชี้วัด

- ๑) ชุมชนได้รับความรู้ และความเข้าใจในข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน และข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกที่ได้จากการศึกษารวบรวม

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรูฟ

- ๒) กระดาษ เอ ๔
- ๓) ปากกาเคมี
- ๔) ไม้ไผ่
- ๕) ตะปู
- ๖) วัสดุตกแต่งสถานที่
- ๗) เสื่อกก
- ๘) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๓ แสดงกิจกรรมการจัดนิทรรศการให้ความรู้

จากกิจกรรมนี้ ทางทีมวิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทางชุมชน ในการเข้าร่วมในการเตรียมงานจัดสถานที่ ตกแตงนิทรรศการ ร่วมกิจกรรมการเปิด และเยี่ยมชมนิทรรศการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจักสานรั้วราชวัตรที่มรดกแต่งงาน ข้าวของเครื่องใช้ในอดีต ทั้ง กี่ทอผ้า กระบุง ตระกร้า ฟูกหมอน ที่นอนผ้าห่ม หรือแม้แต่ตัวเอกสารในการจัดนิทรรศการ รวมทั้งเด็กๆ เยาวชนก็สนใจช่วยตัดกระดาษตกแต่งใบไม้ ดอกไม้ พร้อมทั้งเสนอตัวในการร่วมแสดงการฟ้อนสาวไหม เพื่อแสดงในช่วงเปิดนิทรรศการ โดยได้รับเกียรติจากรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง ปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวงมาเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการ ซึ่งได้รับความสนใจของชุมชนเป็นอย่างมาก ชาวบ้านหลายคนบอกว่า อยากให้

นิทรรศการนี้จัดแสดงไว้แบบถาวรเพราะมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และเยาวชนรุ่นหลัง ในด้านของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่นับวันจะหายไปจากชุมชนเรื่อยๆ บางคนก็อยากได้ตัวข้อมูลด้านเอกสารที่สรุปข้อมูลเกี่ยวกับตำนานท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาในผ้าขึ้นดินจกเพื่อเก็บไว้เป็นสมบัติส่วนตัว เพื่อให้ลูกให้หลานต่อไป

ในรายการกิจกรรมนี้ ทางทีมวิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทางชุมชนในการเข้าร่วมและเตรียมงาน จัดสถานที่ ตกแต่งนิทรรศการ ร่วมกิจกรรมการเปิด และเยี่ยมชมนิทรรศการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจักสานข้าวสารที่มรดกแต่งงาน ข้าวของเครื่องใช้ในอดีต ทั้ง กี่ทอดผ้า กระบุงตระกร้า พุทหมอน ที่นอนผ้าห่ม หรือแม้แต่ตัวเอกสารในการจัดนิทรรศการ รวมทั้งเด็กๆ เยาวชนก็สนใจช่วยคัดกระดาษตกแต่งใบไม้ ดอกไม้ พร้อมทั้งเสนอตัวในการร่วมแสดงการฟ้อนรำ สาวไหมเพื่อแสดงในช่วงเปิดนิทรรศการโดยได้รับเกียรติจากรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวงปฏิบัติหน้าที่รักษาการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวงมาเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการ ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของชุมชนเป็นอย่างมาก ชาวบ้านหลายคนบอกว่า อยากให้นิทรรศการนี้จัดแสดงไว้แบบถาวรเพราะมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น และเยาวชน รุ่นหลัง ในด้านของวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่นับวัน จะหายไปจากชุมชนเรื่อยๆ บางคนก็บอกว่าอยากได้ตัวข้อมูลด้านเอกสารที่สรุปข้อมูลเกี่ยวกับตำนานท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาในผ้าขึ้นดินจกของชาวไท-ยวนลับแล เพื่อเก็บไว้เป็นสมบัติส่วนรวม เพื่อให้ลูกให้หลานต่อไปซึ่งจากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบข้อมูล ความรู้สึก การรับรู้ของชุมชนได้ ดังนี้

...น่าเสียดายนะ ที่งานนี้จัดไว้ไม่กี่วัน น่าจะมีหลายๆ วัน เด็กน้อยมันจะได้มาดู แต่ดูแล้วยังงมยังชอบ เอารวมไว้แบบนี้ก็เพลินตาดี แต่น่าจะรวบรวมไว้ที่วัดก็ได้นะ ทำเป็นพิพิธภัณฑ์ก็คงจะดี... (นางปิ่น สุกสา : สัมภาษณ์, ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

...ช่างฟ้อนก็งาม ละอ่อนบ้านเราหลายๆ คนน่าจะมานูนะ ไหนจะความรู้ที่เขารวมมาให้ดูอีก แต่งานนี้ ป้าก็เอาชิ้นป้ามาสอมนะ วางอยู่บนโต๊ะนั่น ดีแล้ว จะได้รวมกันมาดูมารู้... (นางแดง คำสุก : สัมภาษณ์, ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

..พรงนี้เขาว่าเด็กนักเรียน โรงเรียนวัดท้องลับแล จะมานูนะ ครูเขาจะพามาดู ดีเหมือนกัน เด็กมันจะได้รู้ได้เห็น ว่าคนสมัยแต่ก่อน มีของดีงามมากขนาดไหน...(นางนัน ศรีเมืองสุข : สัมภาษณ์, ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

กิจกรรมที่ ๑๑

ทีมวิจัยและตัวแทนชุมชน ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เรื่องผ้าขึ้นดินจกแม่แจ่ม รวมทั้งวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวไทย-ยวน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท้อถั่ว

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท้อถั่ว

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวชี้วัด

- ๑) นักวิจัยและตัวแทนชุมชนมีความรู้ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนจากชุมชนต้นแบบ

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรูฟ
- ๒) กระดาษ เอ ๔
- ๓) ปากกาเคมี
- ๔) ยานพาหนะ
- ๕) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๔ แสดงกิจกรรมการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่

ในรายการกิจกรรมนี้ ทางทีมวิจัยได้นำตัวแทนชุมชนที่สนใจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้รู้ หรือปราชญ์ชุมชน ไปเยี่ยมชมศึกษาดูงานการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชนไทย-ยวน ของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัด

เชียงใหม่ ได้เข้าฟังการบรรยาย จากแม่ครูฝอยทอง สมวธา หัวหน้าทีมวิจัยโครงการศึกษาการมีส่วนร่วมในการศึกษาประวัติศาสตร์แม่แจ่ม ๑๐๐ ปี จากเมืองแจ่มสู่แม่แจ่ม ประเด็นประวัติศาสตร์ผ้าตีนจก - ผ้าทอแม่แจ่ม ระยะที่ ๒ จากนั้นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ๒ โครงการ ทั้งสภาพบริบทของชุมชน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจน ได้ให้กำลังใจในการทำงานเพื่อชุมชน ร่วมกัน จากนั้นได้เข้าไปศึกษาดูงาน ต่อ ที่ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของ อำเภอแม่แจ่ม รวมทั้ง รับฟังการบรรยายสรุป และแนวคิดการพัฒนาและฟื้นฟูวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน โดย วิทยากรจากโสมเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา และเข้าชมหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ในตอนเย็นได้มีการจัดเวทีระดมความคิดจากการศึกษาดูงานเพื่อนำผลการดูงานกลับไปนำเสนอให้กับชุมชนได้รับทราบรายละเอียดซึ่งทำให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ข้อมูลที่ต้องการชัดเจนจากชุมชนต้นแบบ

และจากการที่ชุมชนได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนัก และจิตสำนึกในการร่วมกันพัฒนาชุมชน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตัวเองนั้น ช่วยทำให้ชุมชนได้มองเห็นถึงศักยภาพ และบริบทของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

๕.๑.๓ การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง สันติมา ศรีสังข์สุวรรณ (๒๕๔๐) เสนอพื้นฐานจากแนวคิดของนักวิชาการสำคัญๆ เช่น Abraaham H. Maslow, Jerome H. Bruner และ Carl Rogers โดย Abraaham H. Maslow ผู้ศึกษาแนวคิดเรื่องการรู้จักตนเองหรือ Self-awareness และการเข้าใจตนเอง (Self-Actualization) ได้เน้นเรื่องการพาตัวเองออกไปสู่โลกภายนอก พยายามทำแต่สิ่งที่อยู่ภายใน เข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลกและตนเองมากขึ้นอันจะส่งผลให้เกิดการยอมรับนับถือตนเองมากขึ้น มีอิสระมากขึ้น ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความต้องการแสวงหาและเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ จนในที่สุดจะมีอำนาจในการปรุงแต่งและเปลี่ยนแปลงสังคมตามมา ในขณะที่ Jerome H. Bruner เห็นว่าการเรียนรู้และการแก้ปัญหาต้องอาศัยการสำรวจทางเลือกต่างๆ และเลือกทางที่ถูกต้อง เหมาะสมที่สุด ดังนั้น การสอนจะต้องจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตัวเลือกอันเป็นการเรียนเพื่อให้รู้ (Cognitive Learning) และแรงจูงใจของผู้เรียนเองจะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการเลือกเอง

๕.๑.๓.๑ ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้นิยามความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

Knowles (๑๙๗๕) และ McNamara (๒๐๐๔) ได้ให้คำจำกัดความไว้คล้ายคลึงกันว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนรู้แต่ละคนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง (โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้) โดยผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของ

ตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะแจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นคน อุปกรณ์ รวมถึงคัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และวิธีประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ

Skager (๑๙๗๘) ได้อธิบายเสริมว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรม การเรียนทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและฐานะสมาชิกกลุ่ม

Merriam and Caffarella (๑๙๙๕) และ Griffin (๑๙๘๓) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการและประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินด้วยตนเอง

Brookfield (๑๙๘๔) ให้ความหมายที่กระชับขึ้นว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การเป็นตัวเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีความเป็นอิสระ อาศัยความช่วยเหลือภายนอกน้อยที่สุด

Tough (๑๙๘๕) และ Mocker and Spear (๑๙๘๒ อ้างใน Lowry, ๒๐๐๔) มองว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น อาจไม่ได้หมายถึงการที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการต่างๆ ด้วยตนเองเพียงอย่างเดียวแต่อาจหมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการริเริ่มหรือกำหนดกระบวนการหรือองค์ประกอบหนึ่งๆ ในกระบวนการโดยเมื่อผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้นั้นแล้วจะได้รับความรู้ เกิดทัศนคติหรือมีทักษะความสามารถที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในเชิงพฤติกรรมนอกจากนี้ นักวิชาการทั้งสองยังเชื่อว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตหรือ Lifelong Learning ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะการครองอำนาจควบคุมหรือตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการระหว่างตัวผู้เรียน และองค์กรทั้งในการเลือกหัวข้อการเรียนรู้ การคัดเลือกผู้เรียน วิธีการ และแหล่งทรัพยากรในการเรียน

ทฤษฎี สายสว่าง และธานี ดิมงคล (๒๕๔๗) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มหรือมีส่วนร่วมในการริเริ่มกระบวนการเรียนรู้และเลือกเรื่องที่ต้องการเรียนที่รวมถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการเรียนและการประเมินความสำเร็จในการเรียน ซึ่งนอกจากผู้เรียนแต่ละคนจะต้องมีความคิดริเริ่มแล้ว ยังต้องมีความรับผิดชอบต่อการวางแผน การปฏิบัติ และความสามารถในการเลือกแหล่งข้อมูล ทั้งบุคคล และวัสดุอุปกรณ์ วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ที่ทำให้เกิดทักษะและความสามารถที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๓.๒ ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเอง (Self-Development) ซึ่ง Knowles (๑๙๗๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

๑) ผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนได้มากกว่า และดีกว่าผู้ที่รอให้มีคนมาถ่ายทอด เพราะจะเป็นผู้เรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและแรงจูงใจสูง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่า

๒) การเรียนรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีพัฒนาการไปสู่ความเป็นอิสระ พึ่งพาผู้อื่นน้อยลง เป็นตัวของตัวเอง และชี้นำตนเองได้มากขึ้น

๓) การศึกษาแบบใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอิสระ โปรแกรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเปิด และอื่นๆ ต่างสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งสิ้น

๔) การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามอยู่รอดของมนุษย์ เนื่องจากโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมากและตลอดเวลา ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องศึกษา และเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของตนตลอดชีวิต (Lifelong Process)

Smith (๑๙๘๒) ให้แนวคิดการพัฒนาการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑) การเข้าใจความต้องการของผู้เรียน (Learner Needs) ที่สามารถนำไปใช้สร้างความสำเร็จในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ความต้องการเหล่านี้ประกอบไปด้วย ความเข้าใจทั่วไปที่เป็นพื้นฐานในการกระตุ้น และสร้างให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ทักษะพื้นฐานในการอ่านเขียน และฟัง การรู้จักตนเองว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร และกระบวนการศึกษาสำหรับการเรียนรู้เพื่อวางแผนการเรียนรู้ การหาแหล่งความรู้ และการดำเนินการเรียนรู้

๒) รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) เป็นลักษณะการเรียนรู้ในบุคคล ที่ขึ้นอยู่กับวิธีคิด และวิธีแก้ปัญหาที่ต่างกัน รูปแบบนั้นจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการเรียนของบุคคล

๓) การฝึกอบรม (Training) คือ การจัดกิจกรรมหรือการสอนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลโดยต้องออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถเดิมของบุคคลด้วย

ทฤษฎี สายสว่าง และธานี คิมงคล (๒๕๔๙) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นการที่จะพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีคุณสมบัติเป็นผู้เรียนด้วยตนเองนั้น จะต้องสอนให้บุคลากรเรียนรู้วิธีที่ช่วยให้เขาสามารถแสวงหาความรู้หรือเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนได้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในปัจจุบันแล้ว ยังสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

๕.๑.๓.๓ ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Brockett and Hiemstra (๑๙๙๑) ได้สรุปประเด็นความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑) การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นลักษณะที่มีอยู่ในทุกคนเพียงแต่จะมีมากหรือน้อยเท่านั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้

๒) บทบาทของผู้เรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เป็นหลักใหญ่ และเป็นผู้ตัดสินใจวางแผนและเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) การดำเนินการตามแผนการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ ทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นตามลำพัง หรือเกิดในกลุ่มผู้เรียนกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ที่ผู้เรียนจะร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

๓) ถ้าว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จะเน้นความรับผิดชอบของผู้เรียน และเชื่อในศักยภาพที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ (Never-Ending Potential of Human)

๔) การเรียนรู้ด้วยตนเองก่อให้เกิดผลด้านบวกของการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนจดจำได้มากขึ้น เกิดความสนใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนใจในเนื้อหาวิชาและมั่นใจในความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

๕) กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีหลายรูปแบบ เช่น การอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ การสัมภาษณ์ การศึกษาเป็นกลุ่ม การทัศนศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญ การหาความรู้โดยการใช้คอมพิวเตอร์ หรือสื่อช่วยการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

๖) การเรียนรู้ด้วยตนเองที่ประสบความสำเร็จ ผู้อำนวยความสะดวกต้องมีบทบาทในการร่วมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิด เป็นแหล่งความรู้ตามที่ผู้เรียนต้องการ มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการถ่ายโอนบทบาทการเรียนการสอน และสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดอย่างแตกฉาน (Critical Thinking)

๗) การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นวิธีที่ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและแก้ไขปัญหา ความมีอิสระในการคิดนี้ไม่จำกัดว่าจะเกิดขึ้นเฉพาะในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนทุกโอกาส และทุกสถานที่

๘) การเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเกิดขึ้นได้กับคนทุกคน ไม่จำกัดว่าเป็นเพียงกลุ่มใดเชื้อชาติใดเท่านั้น

๙) หากผู้สอนให้ความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนรู้อย่างเต็มที่ทุ่มเทและแสวงหาประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ความรู้ที่มีคุณภาพ

๑๐) การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ได้ทุกปัญหา ในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดบ้าง เช่น ในบางสังคมหรือบางวัฒนธรรม

๕.๑.๓.๔ หลักการและรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Gibbons (๑๙๘๐) ให้หลักการ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจในหลักการ และรูปแบบต่างๆ ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

- ๑) ผู้ศึกษาเป็นผู้ควบคุมตนเองเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง
 - ๒) มักเป็นความพยายามเพื่อความรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งการค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ผู้ศึกษาสามารถแยกแยะ และมีความชำนาญในกิจกรรมบางอย่างที่จำเป็นต่อตนเอง
 - ๓) มักเป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้งาน หรือเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน
 - ๔) ผู้ศึกษาด้วยตนเองจะเรียนรู้ด้วยแรงจูงใจของตนเองที่อาจเกิดจากการผูกพันตนเองเข้ากับเนื้อหาวิชาที่เลือกหรือจากการตระหนักในความต้องการของตนหรือเป้าหมายของตน
 - ๕) มักมีการสร้างสิ่งจูงใจด้วยตนเอง เช่น ความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมาย
 - ๖) มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการหรือวิธีเฉพาะตน เช่น การสังเกต การเข้าเรียนบางวิชา การลองผิดลองถูก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด
 - ๗) ความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้นอยู่กับความเชื่อ บุคลิกลักษณะของตน ความมีระเบียบวินัย และมีหลักการ
 - ๘) ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะมีแรงจذب มีความคิดอิสระ ความกระตือรือร้น
 - ๙) มักนิยมใช้การอ่าน และทักษะอื่นในการเข้าถึงข้อมูล ดังนั้นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองควรมีการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นเหล่านั้น
 - ๑๐) การเรียนรู้ด้วยตนเองมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์ของผู้เรียนที่พัฒนาเป็นทางเลือกในชีวิต ดังนั้น ผู้เรียนด้วยตนเองควรได้รับความช่วยเหลือในการรับรู้หรือสร้างทางเลือกของตนเอง
 - ๑๑) การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่อบอุ่นเป็นกันเอง และมีลักษณะสนับสนุนการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน
 - ๑๒) การเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- ซึ่งได้แนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autodidactic Learning for Sustainability: ALS) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้เกิดความตระหนักรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อที่เป็นจริงในชุมชน ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน โดยกองพัฒนาอาสาสมัครและผู้นำท้องถิ่น (๒๕๔๓: ๒-๓) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ในการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นและอาสาสมัคร ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อความยั่งยืนซึ่งเป็นกระบวนการฝึกอบรมที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Center for Development and

Environment (CDE) หน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยเบิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยได้รับการสนับสนุนของ The Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) ซึ่งได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมการพัฒนาชุมชน ได้ทดลองกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อความยั่งยืนมาใช้ในการพัฒนาประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Use of Natural Resource) ซึ่งมีการเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคลและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้บุคลากรที่ทำงานพัฒนาชุมชนในชนบททั้งผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะในสาขาต่างๆ กับผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักการ ของกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อความยั่งยืน คือ

- ๑) ต้องเชื่อว่าทุกคนสามารถเป็นผู้เรียนและผู้สอนได้ในตนเอง
- ๒) ต้องเชื่อว่าทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เท่ากัน
- ๓) ครูที่ให้บทเรียนได้ดีที่สุด คือสถานการณ์และทรัพยากรจริงที่มีอยู่ในพื้นที่
- ๔) การเรียนรู้จากสถานการณ์และทรัพยากรจริงในพื้นที่ จะเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน
- ๕) การเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกันจะนำไปสู่ความรับผิดชอบร่วมกันตลอด

จากแนวคิดดังกล่าวที่มีผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาทักษะ และกระบวนการของชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการดำเนินกิจกรรมในกิจกรรมต่อไปนี้

กิจกรรมที่ ๑๒

ทีมวิจัยและตัวแทนชุมชน เสนอผลการศึกษาดูงานให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านท้องถับแล พร้อมเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นของชาวบ้าน เพื่อเป็นมติของชุมชนสำหรับจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และจัดทำปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี และพร้อมดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูฯ ของชุมชน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านท้องถับแล แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นมติของชุมชนสำหรับจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และจัดทำปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี ในเรื่อง งานประเพณี อาหารการกิน การแต่งกาย และภาษาท้องถิ่น พร้อมดำเนินการตามแผน

กลุ่มเป้าหมาย

๑) ทีมวิจัย และชาวบ้านในชุมชน

ตัวชี้วัด

๑) แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชน

ประจำปี

๒) กลุ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

๑) กระดาษปฐพี

๒) กระดาษ เอ ๔

๓) ปากกาเคมี

๔) เครื่องฉายวีดิทัศน์

๕) แผ่นวีดิทัศน์บันทึกการศึกษาดูงาน

๖) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๕ แสดงเวทีเสนอผลการศึกษาดูงานและจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ

ในรายการกิจกรรมนี้ทางทีมวิจัยได้นำภาพบรรยากาศการทัศนศึกษาดูงานบันทึกลงบนแผ่นวีดิทัศน์พร้อมทั้งนำข้อสรุปการระดมความคิดเห็นของตัวแทนชุมชนที่ได้ไปทัศนศึกษาดูงาน มาเสนอให้กับชุมชนได้ทราบ และหลังจากนั้นได้มีการระดมพลังความคิดของชุมชนร่วมกันในการวิเคราะห์ชุมชนเพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็งของชุมชน โดยพบว่าชุมชนมีจุดแข็งในเรื่องของความสามัคคี การมีวัฒนธรรมที่งดงามและเป็นเอกลักษณ์ เศรษฐกิจในชุมชนดี มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางวัฒนธรรมและทรัพยากรทางธรรมชาติพอเพียง ส่วนจุดอ่อน คือ ชุมชนขาดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ชาวชนรุ่นหลังไม่สนใจที่จะสืบสานวัฒนธรรมของชุมชน ไม่มีแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน

หลังจากที่ได้มีการระดมความคิดเห็นถึง จุดอ่อนและจุดแข็งของชุมชนแล้ว จึงได้ประชุมเพื่อวางแผนร่วมกันในการเขียนแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนขึ้น พร้อมมีมติชุมชนให้ดำเนินการตามแผนได้ทันที ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน	การฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนไท-ยวนลับแล บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
ผู้รับผิดชอบ	กลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน ลับแล
ระยะเวลา	มิถุนายน – กันยายน ๒๕๕๒

หลักการและเหตุผล

จากงานวิจัย การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ต.ฝายหลวง จ.อุตรดิตถ์ ที่ได้ทำการสืบค้น และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนบ้านท้องลับแลในการฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจก จึงทำให้ชุมชนเกิดความตระหนัก สำนึกรัก ห่วงแหน และเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน ซึ่งเป็นชุมชน ไท-ยวน ที่ได้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองเชียงแสนแห่งอาณาจักรล้านนาโบราณ

ชุมชนบ้านท้องลับแล จึงได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชนเอง เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน ไท-ยวน ลับแล
๒. เพื่อจัดตั้งกลุ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน ไท-ยวน ลับแล
๓. เพื่อสร้างความตระหนัก ความมีส่วนร่วมและปลูกฝังจิตสำนึกการรักษาวัฒนธรรมชุมชน
๔. เพื่อพัฒนาชุมชนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน
๕. เพื่อขยายผลความร่วมมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ลับแล สู่กลุ่มเครือข่าย องค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมวางแผน ออกแบบ กิจกรรมและแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อจัดทำแผนการฟื้นฟูฯ ร่วมกัน ซึ่งมีการกำหนดกิจกรรมในแผนการฟื้นฟูฯ ตามแนวคิดของชุมชน โดยการใช้มาตรการ ๒ ป ๒ ก ๑ ข มีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ มาตราการ ๒ ป ประกอบด้วย

ป. ที่ ๑ คือ การประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์แผนและกิจกรรมในแผนการฟื้นฟูฯ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยขอความร่วมมือกับงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวง (ตั้งอยู่ในพื้นที่งานวิจัย) และ หอกระจายเสียงวัดทองลับแล เพื่อแจ้งให้กับชุมชนทราบถึงการทำกิจกรรมและข่าวความเคลื่อนไหวในการร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชน

ป. ที่ ๒ คือ (ภูมิ) ปัญญา โดยกำหนดให้ หัวหน้าฝ่ายงานฟื้นฟูฯ รวบรวมความคิดจากจากชาวบ้านในการฟื้นฟูภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อรวบรวม เรียบเรียง เพื่อพร้อมที่จะนำมาถ่ายทอดให้กับเยาวชน โดยมีการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนต้นกำหนดของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ในการกำหนดหน้าที่ ครัวภูมิปัญญา

๑.๒ มาตราการ ๒ ก. ประกอบด้วย

ก. ที่ ๑ คือ การสอน โดยกำหนดให้ครูภูมิปัญญาทำหน้าที่สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียน มาสอนกลุ่มเยาวชน โดยให้สถานที่ ศาลาอบรมธรรม ภายในวัดทองลับแล ซึ่งมีรายละเอียด หัวข้อการสอน ดังนี้

หัวข้อ / เรื่อง	ผู้รับผิดชอบ
- หนังสือธรรม/อักษรล้านนา	- นายเงิน กางมูล
- ดำนานเมืองลับแล	- นายกนกพล จันแจ
- ผ้าขึ้นตีนจก ไท-ยวน ลับแล	- นายแดง คำสุก
- การถักข้าว	- นางสมใจ รักใส
- การเย็บบายศรี	- นางข้อง แหมมยินดี
- การทำตุ้ง	- นายจัน สุขสง
- การทำต้นดอก/ต้นผึ้ง	- นายเริ่ม อินเครือ
- การสานแข่ง/ก๊วย	- นายไย คำพันธ์
- การถักไม้กวาด	- นางอนงค์ แสงสุข
- การฟ้อนดอกเจียงขอ	- นางคำ สุกคำ
- การทำกระทงส่งผี/สะเดาะเคราะห์	- นางมา จันกล้า
- การทำหมากไหม	- นางสาวท คำเงิน

ก. ที่ ๒ คือ กิจกรรมเสริม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมเสริม เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความสนใจเรื่องของการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น โดยได้กำหนดกิจกรรมดังนี้

หัวข้อ / เรื่อง	รายละเอียดกิจกรรม
- กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายตามวัฒนธรรม - กิจกรรมทอดผ้าป่าของเก่า	- กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยขอความร่วมมือชุมชนแต่งกายตามวัฒนธรรม ในการร่วมงานสำคัญหรืองานประเพณีของชุมชน - กำหนดให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรมไท-ยวน ลับแลง โดยจัดงานร่วมทำบุญในการทอดผ้าป่า เพื่อระดมของเก่าที่เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมา วิถีชีวิต การดำรงชีวิต ของคนในชุมชน เพื่อจัดแสดงความเป็นวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาช้านานของชุมชน สำหรับให้เยาวชนหรือผู้ที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชมเพื่อเรียนรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อชุมชน ไท-ยวน ลับแลง โดยทั้งนี้ได้ใช้บุญ ที่เป็นความเชื่อและความศรัทธาของชุมชนมาใช้ในการสร้างพลังความร่วมมือ เนื่องจากชาวบ้านยังคงมีความเชื่อในเรื่องบุญเป็นอย่างมาก เช่น การถวายทานผ้าขึ้นเกาของผู้ที่ล่วงลับ ก็จะสามารถอุทิศบุญหรือส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับได้

๑.๓ มาตราการ ๑ ข. ประกอบด้วย

หนึ่ง ข. คือ ขยายผล โดยกำหนดให้หลังจากที่ทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภูมิปัญญาให้กับเยาวชน แล้วนำผลไปขยายผลการทำกิจกรรมไปสู่หน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวง และโรงเรียนวัดทองลับแล ที่ได้นำเอาแนวทางและองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมไปพัฒนาต่อยอด พร้อมขยายผลลงสู่ผู้เรียน และชุมชนต่อไป

การประเมินผล

กำหนดให้มีการประเมินผลแผนการฟื้นฟูฯ ของชุมชนโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจในการประเมิน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคณะทีมวิจัย การฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ร่วมกับชุมชนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และเนื้อหา ในการประเมิน ซึ่งได้รายละเอียดของแบบประเมิน ดังนี้

แบบประเมินความพึงพอใจ

แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนไท-ยวน ฉบับ

“โครงการวิจัยการฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ “

ณ ชุมชนบ้านท้องลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง: ขอให้ท่านใช้เครื่องหมาย ✓ ประเมินลงในช่องแสดงความคิดเห็นเพื่อประเมิน โครงการ

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจของท่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับ - ท่านเห็นความร่วมมือของคนในชุมชน ในเรื่อง การฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับ แก่ไหน - องค์กร/หน่วยงาน/ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับ แก่ ไหน - ชุมชนของท่านสามารถพัฒนาไปเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืนได้ - ชุมชนของท่านสามารถพัฒนาไปเป็นศูนย์การ เรียนรู้ของชุมชน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมได้ ด้านเนื้อหา - ท่านพอใจกับการฟื้นฟู อัตลักษณ์และ วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับ					

ต่อ เรื่อง	ระดับความพึงพอใจของท่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- ภูมิปัญญาจากผ้าชิ้นดินจกในเรื่องต่างๆ เช่น ค่านาน ความเชื่อ วัฒนธรรม ทำให้ท่านอยากฟื้นฟูวัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล - การฟื้นฟู โดยการจัดตั้งกลุ่ม อนุรักษ์ภูมิปัญญาเพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชนเพื่อการเรียนรู้และสืบทอด - การรณรงค์แต่งกายตามวัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล - การทอดผ้าป่าของเก่าเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล - การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการสืบสาน วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล - ท่านภูมิใจ รัก/ห่วงแหนวัฒนธรรมไทย-ยวน ลับแล ด้านการใช้ประโยชน์ (Research Exploitation : RE) - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านประเพณี วัฒนธรรม - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านการพัฒนา - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านประวัติศาสตร์ - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านการจัดการทรัพยากร - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านการศึกษา - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านคุณภาพชีวิต - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านชุมชน					

ข้อเสนอแนะ / อื่น ๆ

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

“สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ชุดโครงการ “การบริหารจัดการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อ
ท้องถิ่นในการทำวิทยานิพนธ์/ ค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโท (CBMAG)”

ตารางการดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา			
	มิ.ย. ๕๒	ก.ค. ๕๒	ส.ค. ๕๒	ก.ย. ๕๒
- การวางแผน / ออกแบบ / การดำเนินงาน				
- การประชาสัมพันธ์ (๒ป.)				
- การสอน และ กิจกรรมเสริม (๒ก.)				
- การขยายผลสู่เครือข่าย (๑ข.)				
- การประเมินผล				

รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน ฉบับนี้

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
พระวินัยศักดิ์ โหมะโก	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายเดโชพล ทองก้อน	ที่ปรึกษากลุ่ม
รศ.สมร เจนจิระ	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายจำลอง มาปึง	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายสวัสดิ์ ใจใหญ่	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายรัตน์ ประสานศรี	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายชูชาติ จันไทย	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายอภัยนัย กางมูล	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายกนกพล จันแจ	ประธานกลุ่ม	นางลำมาย อินเครือ	รองประธานกลุ่ม
นายสวาท วังดา	กรรมการ	นายกิต ม่วงกิตติ	กรรมการ
นางสาวปรารถนา แยมศรี	กรรมการ	นางสาวขวัญเรือน กางมูล	กรรมการ
นางคำทอง จันไทย	กรรมการ	นางมาลี ทิ้วงาม	กรรมการ
นางสาววิภา ทิ้วงาม	กรรมการ	นางสาวเน่งน้อย คำสุก	กรรมการ
นางแดง คำสุก	กรรมการ	นางนัน ศรีเมืองสุก	กรรมการ
นายเริ่ม อินเครือ	กรรมการ	นายไย คำพันธ์	กรรมการ
นางอนงค์ แสงสุข	กรรมการ	นางนี ลาก่อ	กรรมการ
นายจัน สุกสง	กรรมการ	นายประสงค์ ทองเลิศ	กรรมการ
นางสวาท คำจัน	กรรมการ	นางวัน พรหมอินทร์	กรรมการ
นางสมใจ รักใส	กรรมการ	นายอภัยนัย กางมูล	กรรมการและเลขานุการ

จากกิจกรรมที่ ๑๒ นอกจากชุมชนจะเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิด แก้ไข และหาวิธีการในการแก้ปัญหาของชุมชนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนเกิดการเรียนรู้และมีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ จนทำให้สามารถคิดและออกแบบแผนการฟื้นฟูฯ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเองได้แล้วนั้น ยังแสดงให้เห็นถึงพลังของชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯของชุมชน ที่เกิดจากจิตสำนึกรักในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของชุมชนเองด้วย โดยสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของกลุ่ม/องค์กรชุมชน ดังนี้

๕.๑.๔ กลุ่ม/องค์กรชุมชน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม/องค์กรชุมชนจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย มีหัวข้อหลัก ดังต่อไปนี้

๕.๑.๔.๑ ความหมายของกลุ่ม/องค์กรชุมชน

ประเวศ วะสี (๒๕๓๘ อ้างใน นุจรินทร์ อภิรัชชาญกิจ, ๒๕๔๐) ให้ความหมายของคำ องค์กรชุมชน ว่า กลุ่ม หรือชมรม หรือสหกรณ์ หรือในชื่ออื่นใด โดยจะมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย หรือไม่ก็ตาม เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันด้วยความสมัครใจของประชาชนจำนวนหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ และอุดมคติร่วมกัน มีมิตรภาพและความเอื้ออาทรมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม มีผู้นำตามธรรมชาติเกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันดังกล่าว โดยมีผู้นำหลายคนทั้งชายและหญิง ทั้งนี้ องค์กรชุมชนมิได้หมายถึง สถาปนา เพราะสถาปนาเป็นองค์กรปกครองระดับตำบล และมีหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนต่างๆ ร่วมมือกันทำงาน พร้อมกันนี้ ได้กล่าวถึงความหมายขององค์กรชุมชนไว้ โดยให้ความสำคัญกับองค์กรชาวบ้าน ดังนี้ องค์กรชุมชน หมายถึง องค์กรที่ชาวบ้านก่อตั้งขึ้นเอง ไม่ใช่องค์กรที่ทางราชการไปจัดตั้งให้และการที่องค์กรชุมชนของชาวบ้านทำให้มีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยชาวบ้านเพื่อชาวบ้าน ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

๕.๑.๔.๒ องค์ประกอบของกลุ่ม/องค์กรชุมชน

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (๒๕๔๐) ได้กล่าวถึง คำว่า องค์ประกอบของกลุ่มว่าต้องประกอบด้วย รายละเอียด ดังนี้

๑) สมาชิกซึ่งจะมีขนาดเท่าใดก็ได้แล้วแต่ความจำเป็นในการรวมพลังเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ สิ่งสำคัญที่พึงมีในสมาชิก ก็คือ คุณสมบัติบางอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันความไว้วางใจกัน ความเชื่อมั่น หรือความมั่นใจในตนเองและกลุ่ม และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒) คณะผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถบางประการที่เหนือกว่าสมาชิก ซึ่งสมาชิกจะไตร่ตรอง พิจารณา และเสนอหรือเลือกผู้แทนของตัวเองเข้าไปทำหน้าที่บางอย่างแทนตนเอง ซึ่งตนเองไม่สามารถทำได้

๓) คณะจัดการ เป็นคณะที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหา ความต้องการของกลุ่มให้ได้รับการดำเนินการแก้ไขซึ่งในกลุ่มที่มีขนาดเล็กบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นคณะจัดการอาจจะเป็นผู้แทนบางคนหรือบางครั้งอาจจะเป็นสมาชิกบางคนก็ได้ที่มาทำหน้าที่นี้

สมพงษ์ เตชะอริก และคณะ (๒๕๔๐) เสนอว่า องค์ประกอบขององค์กรชุมชนที่ทำให้องค์กรชุมชนอยู่ได้ จะประกอบด้วย

- ๑) การมีอุดมการณ์ร่วมกัน หมายถึง มีความเข้าใจตรงกัน
- ๒) การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- ๓) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน
- ๔) มีผู้นำ
- ๕) มีการบริหารจัดการองค์กร ในระดับพื้นฐาน การมีการตัดสินใจร่วมกัน และมีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่เป็นรูปแบบมาตรฐาน นั่นคือ การมีคณะกรรมการดำเนินงานนั่นเอง

๕.๑.๔.๓ ความจำเป็นในการเสริมสร้างกลุ่ม

ได้มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความจำเป็นในการเสริมสร้างกลุ่มไว้ ดังนี้

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (๒๕๔๐) ได้พยายามสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการรวมกลุ่มว่า คนที่อยู่ในปัจจุบันมีปัญหาหรือความต้องการที่มีความจำเป็น แต่ยังไม่ได้รับการตอบสนองได้ครบ คนเหล่านี้ได้ใช้ความพยายามที่จะแก้ไขมาแล้วระดับหนึ่ง ประสบผลสำเร็จบ้าง และไม่ประสบผลสำเร็จบ้าง รูปธรรม คือ สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และดูเหมือนว่าหากเป็นคนจนหรือคนด้อยโอกาสมากเท่าใด ก็ยังจะต้องมารวมพลังกันเพื่อแก้ไขมากขึ้นเท่านั้น และการรวมพลังนี้อาจจะต้องร่วมกับคนอื่นๆ ที่อาจจะมิใช่ญาติพี่น้อง หรือคนในครอบครัวเดียวกัน เพื่อจะได้เพิ่มโอกาสในการแก้ไข เพราะคนอื่นๆ อาจมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป หากนำมาใช้ถูกวิธีถูกกาลเทศะก็อาจจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ ซึ่งผลจากการรวมพลังจะก่อให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม/องค์กร ดังนี้

ประการ ๑ ทุกคนที่เข้าร่วมต่างก็จะมีความรู้ ความสามารถมากขึ้น โดยความรู้ที่ได้นั้น อาจจะมากกว่าที่แต่ละคนมีมารวมกันก็ได้

ประการ ๒ การเพิ่มโอกาสในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้ปัจจัยของกลุ่ม

ประการ ๓ อำนาจหรือพลังที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกัน ซึ่งอำนาจต่อรองหรือพลังการต่อรองนี้จะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลยหากต่างคนต่างอยู่หรือไม่มีการรวมตัวกันที่เหนียวแน่นพอ

พลังหรืออำนาจนี้อาจไม่ส่งผลแก่ตัวสมาชิกเหมือนกับผลที่ได้ในสองประการแรก แต่จะมีผลประโยชน์ต่อสมาชิกทางอ้อม เพราะจะทำให้คนอื่นๆ ที่อยู่นอกกลุ่มมีความเกรงใจ เปิดโอกาสไม่กล้าที่จะเอารัดเอาเปรียบกลุ่ม

๕.๑.๔.๔ ขบวนการก่อตั้ง และพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และชอบ เข้มกลัด (๒๕๓๓) ได้ศึกษากระบวนการจัดตั้งขององค์กร ซึ่งมีขั้นตอนการจัดตั้งไว้ ดังนี้

๑) ขั้นการก่อตั้งองค์กร จุดกำเนิดขององค์กรเริ่มขึ้นเมื่อสมาชิกของชุมชนประสบปัญหาและมีความรู้สึกเดือดร้อนร่วมกัน ลักษณะการรวมตัวเป็นแบบหลวมๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า

๒) ขั้นการต่อสู้เรียกร้องสิทธิขององค์กรหลังจากเกิดกลุ่มตามสถานการณ์แล้ว จะมีการคัดเลือกผู้นำกลุ่มขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการประสานความคิด และการต่อสู้เรียกร้องสิทธิ และความเป็นธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

๓) ขั้นเจรจาต่อรองขององค์กร จากกระบวนการเรียกร้องสิทธิทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ว่า การเจรจาต่อรองที่จะได้ผลต้องเกิดการรวมตัวเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน

๔) ขั้นการพิทักษ์สิทธิขององค์กร นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะช่วยพิทักษ์สิทธิที่ได้มาให้อยู่ ไม่ให้สิทธิที่ได้มาหลุดลอยไปโดยไม่ได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่าและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม

ธงชัย และชัยยศ สันติวงษ์ (ม.ป.ป. อ้างใน ไพสินี ผมงาม, ๒๕๔๑) เสนอว่า กลุ่มจะพัฒนาได้ต้องผ่านขั้นตอนสำคัญ คือ การก่อเกิด เมื่อกลุ่มเกิดขึ้นกลุ่มจะดำรงอยู่ และพัฒนาเรื่อยมา เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกหรือบุคคลิกหนึ่ง คือ กลุ่มจะพัฒนาได้ต้องผ่านกระบวนการหรือขั้นตอน ๔ ขั้น คือ การรวมกลุ่ม (Forming) การจัดข้อแตกต่างของสมาชิก (Storming) การกำหนดบรรทัดฐานของกลุ่ม (Norming) และการปฏิบัติงานของกลุ่ม (Performing)

สุรรัตน์ ฤกษ์ระวีวงศ์ (๒๕๔๐ อ้างใน จันทนันท์ เหล่าพินนา, ๒๕๔๖) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ไว้ดังนี้

๑) ขั้นตอนก่อตัวของกลุ่ม ที่เกิดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนกระทั่งกลายเป็นการกระตุนใจถึงสิ่งที่เผชิญอยู่

๒) ขั้นการดำเนินการเคลื่อนไหวหรือการรวมตัวกัน จัดตั้งหลังจากที่พูดคุยตกลงกันจึงต้องมีการวางแผน วางกฎระเบียบและแนวทางในการทำงาน

๓) ขั้นการเจริญเติบโต และขยายกิจกรรมกลุ่มระดมทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชนใช้กระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในการสร้างเครือข่ายของกลุ่ม

จะเห็นได้ว่ากลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ของชุมชนบ้านท้องถื่นนั้น นอกจากจะมีปัจจัยหลักในการก่อตั้งกลุ่มฟื้นฟูฯ คือ สำนึกรักในวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชุมชนร่วมกันแล้ว การก่อตั้งกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ของชุมชนบ้านท้องถื่นยังสามารถใช้ปัจจัยประกอบที่สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่ม/องค์กรด้วย คือ การมีอุดมการณ์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และมีผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้มี ผู้นำ และมีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบอีกด้วย

กิจกรรมที่ ๑๓

แสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ในระหว่างการดำเนินการตามแผน วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อให้กลุ่มจัดตั้งตามแผนการดำเนินงาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาวิธีการ แก้ปัญหา และอุปสรรคที่พบในระหว่างการดำเนินงานร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) กลุ่มจัดตั้งการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน ทีมวิจัย

ตัวชี้วัด

- ๑) การดำเนินงานตามแผนการฟื้นฟูเป็นไปด้วยความสะดวก สำเร็จลุล่วง เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรูฟ

- ๒) กระดาษ เอ ๔

- ๓) ปากกาเคมี

- ๔) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๖ แสดงกิจกรรมการแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค

ในระหว่างการดำเนินการตามแผน

ในรายกิจกรรมนี้ทีมวิจัยได้ออกเยี่ยมกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชุมชน และพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ถึงปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน ซึ่งพบว่า ผลในระหว่างการดำเนินงานตามแผนการฟื้นฟูฯ นั้น มีปัญหา และอุปสรรคในบางประการ กล่าวคือ

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างฐานทางวัฒนธรรมให้กับเยาวชนในชุมชนนั้นสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี เนื่องจากกลุ่มเยาวชนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากโดยดูจากจำนวนกลุ่มเยาวชนที่เข้ามาลงรายชื่อ และเรียนรู้จากกรณีศึกษาซึ่งมีจำนวนมากถึง ๕๐ คน รวมทั้งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกลุ่มกรณีศึกษาที่ได้สละเวลาเพื่อมาทำการสอนวิถีภูมิปัญญาให้กับกลุ่มเยาวชน แต่ในส่วนของการกิจกรรมเสริม ประเด็นของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนนั้น ในส่วนของสถานที่ ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะจัดลงที่ใด เนื่องจากทางกลุ่มได้แจ้งว่าได้รับความอนุเคราะห์จากทางเจ้าอาวาสวัดท้องלבแลในการให้ความอนุเคราะห์อาคารกุฏิท่านพระครูธรรมเนตรโสภณ แต่เนื่องจากอาคารหลังดังกล่าวอยู่ในช่วงการบูรณะครั้งใหญ่ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลามากในการบูรณะทำให้ทางกลุ่มฟื้นฟู อาจจะต้องหาสถานที่ชั่วคราวในการจัดทำพิพิธภัณฑ์ชุมชนจึงได้ทำการประชุม เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยการเชิญทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดท้องלבแล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายหลวง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท้องלבแล กำนันตำบลฝ่ายหลวง ประธานกลุ่มฟื้นฟูฯ และทีมวิจัย จึงได้ข้อสรุปว่า จะขอใช้ห้องบริเวณด้านหลังของศาลาอบรม วัดท้องלבแล เป็นสถานที่ในการจัดตั้งเป็นอาคารพิพิธภัณฑ์ชุมชนชั่วคราว พร้อมกันนี้ได้ร่วมกันวางแผน การจัดกิจกรรมการทอดผ้าป่าของเก่า เพื่อระดมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม ที่บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไท-ยวนลับแลเอาไว้ ตลอดจนปัจจัยหลัก คือ เงินสนับสนุนในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน

อนึ่ง ในการระดมทุนสนับสนุน ด้านงบประมาณนี้นั้น ทางกลุ่มฟื้นฟูฯ ได้จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าของเก่า ซึ่งนอกจากข้าวของเครื่องใช้ที่จะได้รับการบริจาคผ่านการร่วมทำบุญแล้ว ยังได้เงินจากการทอดผ้าป่าจากผู้ใจบุญ และชุมชน มาจำนวนหนึ่ง สำหรับใช้เป็นทุนเริ่มแรกในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน

กิจกรรมที่ ๑๔

ประเมินกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนตามแผนการดำเนินงาน เพื่อวัด และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในแง่ของมิติทางวัฒนธรรม และมิติทางสังคม

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อวัดและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในแง่ของมิติทางวัฒนธรรม และมิติทางสังคมของกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) ปราชญ์และคนในชุมชน
- ๓) ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวชี้วัด

๑) แผนการดำเนินงานการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

๑) กระดาษบรูฟ

๒) กระดาษ เอ ๔

๓) ปากกา

๔) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๓ แสดงกิจกรรมการประเมินแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ

ในกิจกรรมนี้ ทีมวิจัยและกลุ่มฟื้นฟูฯ ได้นำแบบประเมินความพึงพอใจ แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนไท-ยวนลับแลง โดยทำการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านในชุมชน พบว่า

๑) ด้านกระบวนการ

๑.๑ การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๑.๒ ความร่วมมือของคนในชุมชน ในเรื่องการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๑.๓ องค์กร/หน่วยงาน/ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ ถึง ๓.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจปานกลาง (๓)

๑.๔ ชุมชนสามารถพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๑.๕ ชุมชนสามารถพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๒) ด้านเนื้อหา

๒.๑ ความพอใจในการฟื้นฟู อัตลักษณ์และวัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๒ ภูมิปัญญาจากผ้าชิ้นดินจกในเรื่องต่างๆ เช่น ตำนาน ความเชื่อ วัฒนธรรม ทำให้ความต้องการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๓ การฟื้นฟูฯ โดยการจัดตั้งกลุ่ม ครัวภูมิปัญญาเพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชน เพื่อการเรียนรู้และสืบทอด พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๔ การรณรงค์แต่งกายตาม วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๕ การทอดผ้าป่าของเก่าเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๖ การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการสืบสาน วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๒.๗ ความภูมิใจ รัก/ห่วงแหน ในวัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๓) ด้านการใช้ประโยชน์ (Research Exploitation : RE)

๓.๑ การฟื้นฟูวัฒนธรรมไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านประเพณี วัฒนธรรม พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๓.๒ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการพัฒนา พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๓.๓ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านประวัติศาสตร์ พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๓.๔ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการจัดการทรัพยากร พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

๓.๕ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการศึกษา พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ ถึง ๕.๐๐ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด (๕)

๓.๖ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านคุณภาพชีวิต พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ ถึง ๓.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจปานกลาง (๓)

๓.๓ การฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ในด้านชุมชน พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

จากผลการประเมินแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ทำให้ทราบว่า ชุมชนบ้านท้องลั่นเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมของชุมชนในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความเข้มแข็งของชุมชน ดังนี้

๕.๑.๕ ความเข้มแข็งของชุมชน

อุทัย คุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (๒๕๔๐) ได้เสนอกรอบความคิดที่มุ่งเสนอว่าชุมชนใดหากมีปัจจัยความเข้มแข็ง ก็จะแสดงลักษณะแห่งความเข้มแข็ง ซึ่งมีปัจจัย ต่อไปนี้

๕.๑.๕.๑ โครงสร้างทางสังคมแบบแนวราบ

โครงสร้างทางสังคมของชุมชน มีความสัมพันธ์ในองค์ประกอบต่างๆ ทั้งแนวราบหรือแนวนอน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขให้เกิดความร่วมมือ และมีส่วนร่วม อีกทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ และแสดงศักยภาพอย่างมีอิสระเป็นฐานความเข้มแข็ง และพลังของส่วนรวม

๕.๑.๕.๒ ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง (แบบยังชีพ คือ เป็นระบบเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับทฤษฎีใหม่หรือเศรษฐกิจพอเพียง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficient Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานของความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” อันเป็นหลักปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับรัฐ เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ใช้ความรู้รอบคอบอย่างมีคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วนดังนี้

๑) กรอบแนวคิด นำเอาพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยมาประยุกต์ใช้เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒) คุณลักษณะ สามารถประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓) คำนียามความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน คือ (ก) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น (ข) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ และ (ค) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

๕) แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี (กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๒) เป็นระบบเศรษฐกิจอันเป็นปัจจัยแห่งความเข้มแข็งของชุมชน มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

๕.๑.๕.๓ รูปแบบการผลิต คือ การมุ่งตอบสนองความต้องการของตนเองเป็นหลัก สามารถกำหนดการผลิตตามสภาพของตนเอง เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตในชุมชน ทั้งแรงงาน วัตถุดิบ ความรู้และเทคโนโลยีของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลแล้วถ่ายทอดมาเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน สามารถทำได้เองไม่ทำลายธรรมชาติและชีวิตอื่น สมาชิกของชุมชนมีเวลาว่างเพื่อการทำงานหรือพักผ่อนอื่นๆ เช่น การทอผ้า การออกแบบ ประดิษฐ์ใช้เครื่องเล่นต่างๆ อันแสดงถึงภูมิปัญญาของชุมชน มีเวลาในด้านบุญประเพณี งานพัฒนาต่างๆ ก่อให้เกิดการพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น การลงแขก ปักคานา เกี่ยวข้าว เป็นต้น

๕.๑.๕.๔ การบริโภค คือ การบริโภคสิ่งที่ผลิตหรือได้ตามธรรมชาติในท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนผลผลิตกัน อิทธิพลภายนอกมีผลน้อยต่อรูปแบบการบริโภคของชุมชน มีค่านิยมจากศาสนาธรรม ที่สอนให้พออยู่พอกิน เน้นการให้ทานและแบ่งปัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการบริโภคแบบพอยังชีพ

๕.๑.๕.๕ การสะสม และการกระจายส่วนเกิน คือ ชุมชนผลิตเพื่อสนองตอบการยังชีพของตนเป็นหลัก รวมถึงข้อจำกัดของเทคโนโลยีที่ทำให้การสะสมอาหาร หรือ สิ่งของในปริมาณมากไม่ได้ อีกทั้งความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ความสัมพันธ์เชิงสังคมที่มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน ทำให้ชุมชนไม่จำเป็นต้องผลิตส่วนเกินมากเหมือนการผลิตเพื่อขาย

๕.๑.๕.๖ ค่านิยมจากศาสนาธรรม คือ ชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องมีค่านิยมที่ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นหรือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน สร้างความผูกพันต่อชุมชน สนับสนุน

การพึ่งตนเอง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มีผลให้ชุมชนเป็นปรีกแผ่นทางกายภาพและจิตวิญญาณ ตลอดจนรักษาปัจจัยความเข้มแข็งอื่นๆ ไว้ได้อย่างกลมกลืน

๕.๑.๕.๗ กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต คือ การเรียนรู้เป็นกลไกหลักซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอด พัฒนาระบบคุณค่าและกิจกรรมของชุมชน เป็นการเรียนรู้ในลักษณะ “กระบวนการ” ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เกิดขึ้นด้วยตนเองหรือจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการดำรงอยู่และแก้ไขปัญหา จากรูปแบบ และวิธีการดังนี้

๕.๑.๕.๘ ฐานการเรียนรู้ คือ แหล่งในการเรียนรู้มีอยู่รอบตัว ทั้งในครอบครัว ในชุมชน และในธรรมชาติ ผู้ให้การเรียนรู้ก็มีหลากหลาย ทั้งพ่อแม่ปู่ย่าตายาย เพื่อน พระครูช่าง หมอพื้นบ้าน แม้กระทั่งต้นไม้ สัตว์ป่า ฯลฯ เป็นกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดที่เกิดขึ้นตลอดเวลา มีผลให้บุคคลสั่งสมความรู้ ทักษะ คุณค่า จนสามารถดำรงชีวิต และเลี้ยงชีพได้ช่วยเหลือผู้อื่น และชุมชนได้ รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ไปสู่ผู้อื่นได้ด้วย

๕.๑.๕.๙ เนื้อหาของการเรียนรู้ กำหนดจากความต้องการ และความจำเป็นของคนในชุมชนเป็นหลัก เป็นเนื้อหาในเชิงปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพราะหวังผลในการนำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างรอบด้าน ไม่ได้แยกออกเป็นรายวิชาสอดแทรกอยู่ในการดำเนินชีวิตจริงแต่ละด้านมิใช่เพียงการถ่ายทอดหรือลอกเลียนแบบวิธีการปฏิบัติ แต่เป็นการเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน มีการปฏิบัติ ฝึกฝน และการคิด อยู่ตลอดเวลาในทุกเนื้อหา และมีการทดสอบประเมินผลด้วยการปฏิบัติจริง อันเป็นภูมิปัญญาที่ช่วยให้ชุมชนดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีพลังในการจัดการและแก้ไขปัญหา ทั้งด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม

๕.๑.๕.๑๐ กระบวนการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยเกิดขึ้นด้วยวิธีหลากหลาย ทั้งการสอน การสังเกต การอ่าน การฟัง การถาม การทดลองเลียนแบบ การคิด ไตร่ตรอง การแลกเปลี่ยน ซึ่งมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับเนื้อหา ความสามารถ ความถนัดที่ต่างกันของผู้เรียนและผู้สอน โดยเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ผ่านสถาบันศาสนาในชุมชนมีลักษณะองค์รวม (Holistic) ทำให้รู้จักการจัดการความสัมพันธ์กับบุคคลและธรรมชาติในลักษณะเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์และจากการปฏิบัติ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ กลายเป็นภูมิปัญญาของชุมชน ที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลได้มากขึ้น

๕.๑.๕.๑๑ กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ คือ กลไกรูปธรรมในการนำชุมชนตามค่านิยมและความต้องการในชุมชน รวมทั้งแก้ไขและแก้ปัญหาในชุมชนโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องมีกลุ่มผู้นำที่มีอิสระการตัดสินใจ และมีทักษะการจัดการ โดยผู้นำต้องมีบทบาทจำกัด และบอกรับทบทวนกับผู้นำตามธรรมชาติ ก็คือ “วิทยากรกระบวนการ” ที่เป็นกลไกจัดการความรู้ในชุมชน

๕.๑.๕.๑๒ ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคม (Social Relations) เป็นระบบความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับคนมากกว่าผลประโยชน์ (อำนาจ เงิน วัตถุ ฯลฯ) เป้าหมายอยู่ที่การช่วยเหลือพึ่งพากัน ด้วยความปรารถนาดี มีความเอื้ออาทรต่อกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ ส่งเสริมการพัฒนาจิตใจ ทำให้เกิดจริยธรรม รู้จักการจัดความสัมพันธ์ที่ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบกัน อีกทั้งก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

๕.๑.๕.๑๓ กลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่อง เพื่อถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร การเรียนรู้ ทักษะคิด และเพื่อปรึกษาหารือในปัญหาของชุมชน ฯลฯ ทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่น และจิตวิญญาณชุมชน รวมถึงความร่วมมือภายในชุมชน วิถีชีวิตของชุมชนแต่เดิมนั้นมีกลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้สมาชิกของชุมชนได้พบปะกัน ทำกิจกรรมด้วยกันทั้งชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องสร้างกิจกรรมหรือเครื่องมือเพื่อการพบปะหรือการสื่อสารโดยเฉพาะอีกเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดความร่วมมือร่วมระหว่างกัน สร้างความเป็นปึกแผ่นและจิตวิญญาณของชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการดำเนินงานได้ใช้แนวความคิดเข้มแข็งของชุมชนเป็นกรอบในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังไว้ และใช้แนวคิดอื่นที่ค้นพบนำมาผนวกด้วย เช่น

๑) วิทยาการกระบวนการ การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะต้องเกิดจากคนในชุมชน และหน่วยงานในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็นกลไกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่กระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้จากการวิจัยในพื้นที่ต่างๆ นำไปใช้ในการพัฒนาวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยการพึ่งตนเอง

๒) บทบาทของวิทยาการกระบวนการที่คาดหวัง คือ กระตุ้นให้เกิดการทำแผนชุมชนร่วม การมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ และการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

๓) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีวิทยาการกระบวนการเป็นผู้เอื้อให้เกิดเจตคติร่วม หรือจิตสำนึกร่วม การวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์ กลวิธีและแผนการทำงานร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการทดลองหรือปฏิบัติตามแผนร่วมกัน และสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงตามเป้าหมาย

๔) การร่วมคิดร่วมทำ สถาบันการศึกษา ชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนปรับแนวคิดเรียนรู้ร่วมกัน ในการศึกษาสถานการณ์ชุมชน ปัญหา และการพัฒนา ชาวบ้านจะเป็นผู้แสวงหาทางออก หรือการวิจัยเอง

โอภาส ปัญญา (๒๕๔๒: ๗-๑๒) เสนอกระแสด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไว้ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมและสิทธิของประชาชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งโดยการให้ประชาชน กลุ่มองค์กรที่หลากหลาย โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา ได้มีส่วนร่วมกำหนดอนาคตของตนเอง และเชื่อมโยงไปถึงสิทธิและอำนาจของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะการจัดการวิถีชุมชนและทรัพยากรในชุมชนของตนเอง โดยสิ่งที่เป็นผลจากแนวคิดนี้ ได้แก่ การผลักดันกระบวนการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ และการผลักดันให้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๔๐ ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากเสียงเรียกร้อง และร่วมมือของประชาชนอย่างกว้างขวาง

๒) ธรรมนูญ หรือ ธรรมนูญ (Good Governance) มีจุดยืนอยู่ที่การผลักดันกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ระบบรัฐสภา กลไกรัฐบาล รวมไปถึงกลไกทางธุรกิจให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบจากสาธารณะ (Accountability) และมีการทำกิจกรรมใดๆ ด้วยความโปร่งใส (Transparency) ตามแนวคิดนี้ได้ข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายเรื่องว่า โดยข้อเท็จจริงแล้ว องค์กรรัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์ มีความต้องการร่วม และมีความตระหนักอยากที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี หากแต่ขาดความสามารถที่จะแปลงวิสัยทัศน์ แผนงาน หรือความต้องการเหล่านี้ให้ออกมาเป็นรูปธรรมอย่างวินัย มีความต่อเนื่อง และสันติได้

๓) ประชาคม ประชาสังคม การเมืองการปกครองภาคประชาชน คือ ประชาชนได้ร่วมกันพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสาธารณะ

กฤษฎา บุญชัย (อ้างใน โอภาส ปัญญา, ๒๕๔๒: ๒๖) เสนอว่า ในสังคมชนบทมีวัฒนธรรมในการแก้ปัญหา และจัดการการพัฒนาที่มีพลัง ซึ่งรัฐไม่เคยให้ความสนใจมาก่อนนั้น คือ “ความเป็นชุมชน” หรือ “ศักยภาพของชุมชน” ในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถึงแม้ว่าถูกบั่นทอนจากนโยบายการพัฒนาของรัฐก็ตาม แต่ศักยภาพของชุมชนดังกล่าวได้ปรากฏเด่นชัดในทุกด้าน ทั้งการจัดการทรัพยากร ซึ่งปัจจุบันมีชาวบ้านรักษาป่าชุมชน นับเป็นพันๆ แห่งทั่วประเทศการเกษตร ซึ่งได้พัฒนาจากเกษตรพื้นบ้านมาสู่เกษตรกรรมทางเลือก ส่วนด้านเศรษฐกิจมีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้านค้าชุมชน ธุรกิจชุมชน และการเมือง ซึ่งได้อาศัยความเป็นชุมชนในการตรวจสอบ และถ่วงดุลกับอำนาจรัฐในท้องถิ่นได้ระดับหนึ่ง

คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(๒๕๔๓ : ๒๐-๒๓) ได้กล่าวถึงระบบ และกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อความยั่งยืนมี ๑๐ ระบบ ดังนี้

๑) ระบบคุณค่า มีคนและการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเป็นเป้าหมายสำคัญ เน้นการจัดความสัมพันธ์ระหว่างงานกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับคุณธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎระเบียบต่างๆ ของสังคม และกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ของชุมชน

๒) ระบบการเรียนรู้ของชุมชน เป็นส่วนกลางของกิจกรรมทุกระบบ เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเชื่อมความรู้ภูมิปัญญาของชุมชนเข้ากับความรู้ทางสากล พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องและรับใช้ชีวิตและชุมชนในปัจจุบัน

๓) ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน คือ การเกษตรที่คำนึงถึงวงจรความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติเป็นหลัก หลีกเลี่ยงเทคนิคหรือวิธีการทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อวิถีธรรมชาติ มีเป้าหมายเพื่อการบริโภค และมีส่วนเกินเพื่อการแบ่งปัน และแลกเปลี่ยน

๔) ระบบธุรกิจชุมชน หรือการตลาดที่ชุมชนต้องการ ประกอบด้วยการจัดการด้านการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตของชุมชน ลดต้นทุนสินค้าอุปโภคบริโภคที่ชุมชนผลิตขายเองไม่ได้ และระบบการแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างชุมชนและผู้ผลิตกับผู้บริโภค

๕) ระบบอุตสาหกรรมชุมชน เป็นระบบคู่กับระบบธุรกิจชุมชน แต่มีการพัฒนาต่อเนื่อง ปัจจุบันมี ๓ แบบ คือ อุตสาหกรรมชุมชนแปรรูปผลผลิตของตนเอง ผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในท้องถิ่น และอุตสาหกรรมชุมชนที่นำวัตถุดิบจากภายนอกมาผลิตเพื่อตอบสนองการบริโภค และใช้สอยในชุมชน

๖) ระบบทุนชุมชน คือ การพึ่งตนเองทางด้านทุน หรือระบบการสะสมทุนของชุมชนที่มีรูปแบบ และวิธีการทางวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาท โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการปัจจัยพื้นฐานของสมาชิกในชุมชน

๗) ระบบสิ่งแวดล้อม หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการทางกายภาพของชุมชน เช่น ถนน แหล่งศูนย์กลางชุมชน ฯลฯ และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

๘) ระบบสวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตร่วมกัน เช่น สวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ ทุนการศึกษา ฯลฯ โดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองจากผลกำไร ในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน

๙) ระบบรักษาสุขภาพชุมชน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ด้านการเกษตรที่เรียกว่า แผนไทย เน้นการดูแลสุขภาพ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และระบบการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๑๐) ระบบการจัดการของชุมชน เป็นการจัดการร่วมกันของชุมชน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอาจหมายถึงระบบแม่ของทั้ง ๙ ระบบ

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) เสนอว่าความยั่งยืนของสังคมมีปัจจัยที่สำคัญ คือ องค์กรชุมชนการพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้องค์กรชุมชนนั้นได้มีความสามารถในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนของตนเองได้ รวมทั้งยังสามารถเผชิญกับภาวะวิกฤติต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการพัฒนาองค์กรชุมชนจะต้องมีการพัฒนาหลายๆ ส่วนไปพร้อมๆ กัน ในลักษณะองค์รวมดังนี้

๑) การพัฒนาศักยภาพของคน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคม และของชาติ

๒) การพัฒนาสถานะแวดล้อมที่อยู่รอบตัวคน ประกอบด้วย การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สถานะสังคม ความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๓) การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน ซึ่งจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานกับภายนอกเพื่อระดมทรัพยากร ทุน วิชาการ และข้อมูลที่เป็นให้กับชุมชน หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีการพัฒนา และสร้างความเข้าใจในกรอบของการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในแนวทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่เข้าไปแจกเงินหรือให้สิ่งของจนชาวบ้านคุ้นเคยในการพึ่งพิง และจะตกอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์จากภายนอก

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ชุมชนบ้านท้องลับแล เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งสามารถแสดงพลังของชุมชนในการร่วมกันฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนจากภูมิปัญญาผ้าจีนตีนจกที่เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดสำนึกรัก และหวงแหนในวัฒนธรรมตลอดจนภูมิปัญญาของตนเองซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่อยู่คู่กับคนไท-ยวนในชุมชนมาช้านาน

ซึ่งผลในการประเมินกิจกรรมในแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ที่กลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ และชุมชนได้ร่วมกันดำเนินงานมานั้นก็เป็นสิ่งที่สะท้อนความเข้มแข็งของชุมชนบ้านท้องลับแลได้เป็นอย่างดี คือ ชุมชนได้ใช้กระบวนการ แนวคิด และแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของความเข้มแข็งของชุมชน เช่น การใช้ค่านิยมทางศาสนธรรม ซึ่งหมายความว่าเชื่อเรื่องบุญในพระพุทธศาสนา ที่ก่อให้เกิดศรัทธาที่เป็นพลังของความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตซึ่งเป็นกลไกหลักในการทำหน้าที่ถ่ายทอด และพัฒนาระบบคุณค่ารวมทั้งกิจกรรมของชุมชน อีกทั้งได้สร้างฐานของการเรียนรู้ที่มุ่งสู่คนในชุมชนจากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัว ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

นอกจากนี้ ชุมชนยังได้สร้างเนื้อหาของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้โดยมีกลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ ที่อาศัยระบบความสัมพันธ์เชิงสังคม และกลไกที่เอื้อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ซึ่งถือว่าปัจจัยแห่งการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้

กิจกรรมที่ ๑๕

นำผลการประเมินกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน มาประมวลผล และสรุปผล เพื่อหาแนวทางและจัดทำแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรม ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

- ๑) เพื่อหาแนวทางและจัดทำแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวชี้วัด

- ๑) แนวทางและนโยบายแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้

- ๑) กระดาษบรู๊ฟ
- ๒) กระดาษ เอ ๔
- ๓) ปากกาเคมี
- ๔) ปากกา
- ๕) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๑๘ แสดงกิจกรรมการนำผลการประเมินการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ มาสรุปผล เพื่อหาแนวทางร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในรายการกิจกรรมนี้ ทีมวิจัย กลุ่มฟื้นฟูฯ และตัวแทนชุมชนได้เข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทาง และจัดทำแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการพัฒนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน โดยได้นำผลจากการประเมินความพึงพอใจการฟื้นฟูอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมชุมชน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรึกษา และวางแผนการดำเนินงานซึ่งได้รับความร่วมมือจากทาง องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง โดย นายเคโซพล ทองก้อน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ฝายหลวง เป็นอย่างดีในการให้ความร่วมมือกับทีมวิจัยและกลุ่มฟื้นฟูฯ โดยได้รับเอาแนว ดำเนินการดังกล่าวของทีมวิจัยและกลุ่มฟื้นฟูฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนแม่บท หมู่บ้านวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี สำหรับการพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประจำตำบลต่อไป โดยพร้อมขยายผลลงสู่หมู่บ้านอื่นๆ ในพื้นที่ ตลอดจนให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบ้านทองลิ้นแลเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

จากกิจกรรมนี้ถือได้ว่าเป็นสัญญาณที่ดี ในการบอกถึงความสำเร็จเรื่องการฟื้นฟู อัตลักษณ์ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลสู่การพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน เนื่องจากการที่กลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งจากภายในชุมชน และภายนอกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้าน ทองลิ้นแล ซึ่งจะสามารถสร้างให้เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาเป็นชุมชน ต้นแบบ ตามแนวคิดเรื่องของเครือข่ายองค์กรชุมชนอีกด้วย

๕.๑.๖ เครือข่ายองค์กรชุมชน

๕.๑.๖.๑ ความหมายของเครือข่ายองค์กรชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๓๘) ได้เสนอความหมายของ เครือข่าย ซึ่งตรงกับคำ ภาษาอังกฤษว่า Network โดย Net คือตาข่ายที่โยงใยถึงกันและพร้อมที่จะปฏิบัติงาน (Work) เมื่อ ต้องการใช้งาน ดังนั้น ความหมายของเครือข่ายจึงหมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากร เป้าหมาย วิถีทำงานและกลุ่มเป้าหมายของตนเอง ซึ่งทำงานมา นานพอสมควรแม้อาจจะไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐาน เอาไว้ (เปรียบเสมือนการมีสายโทรศัพท์ต่อเอาไว้) เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความ ช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อไปได้ในการเข้าร่วมเป็น องค์กรเครือข่าย แม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ก็ยังคงความเป็นเอกเทศอยู่เพราะการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเป็น การเข้าร่วมเพียงบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

อकिन รพีพัฒน์ (๒๕๒๗) กล่าวถึงภาพทางสังคมว่า สังคมมีลักษณะเป็นเครือข่ายใยแมงมุม บุคคล คือ จุดที่เส้นใยของเครือข่ายมาพบกัน ก็คือ บุคคลหนึ่งย่อมมีความสัมพันธ์กับอีกจำนวนมากในหลายรูปลักษณะและสถานการณ์ โดยข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า บุคคลที่มีเส้นใยความสัมพันธ์กว้างขวางทั้งในและนอกหมู่บ้านย่อมมีความสำคัญในสังคมและการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านมากกว่าคนอื่นๆ จุดรวมของสายสัมพันธ์จำนวนมากนี้ กล่าวได้ว่าเป็นจุดรวม (Node) ของความสัมพันธ์ในท้องที่หรือชุมชนนั้นได้ รวมทั้ง ยังอธิบายเพิ่มเติมว่าการศึกษากการเปลี่ยนแปลงและ เครือข่าย (Networks) ต้องอาศัยแนวคิดเรื่องเวทีและสนาม ประกอบด้วย ทั้งเวทีและสนามเป็นขอบเขตที่ยึดเหนี่ยวได้ตามเวลาและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องทำการศึกษา ส่วนสนามเป็นขอบเขตพื้นที่ที่ผู้แสดงบนเวทีมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งความสัมพันธ์นั้นมีผลกระทบต่อผู้แสดงบนเวทีและปรากฏการณ์บนเวที อีกทั้งยังต้องพิจารณาสถานการณ์หรือเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ ในชุมชนและผู้แสดงที่สำคัญๆ

๕.๑.๖.๒ ประเภทของเครือข่าย

Alvin A.Wolfe (๑๙๗๐ อ้างใน ปณิธิ สุขสมบุญ, ๒๕๔๕) ได้จำแนกเครือข่ายทางสังคมออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ

๑) เครือข่ายที่ไม่มีข้อจำกัด (Unlimited Network) เป็นเครือข่ายเกิดจากบุคคลหนึ่งเป็นจุดศูนย์กลางแล้วนับรวมตั้งแต่บุคคลแรกที่บุคคลนี้มีความสัมพันธ์ และขยายเพิ่มขึ้น ไม่จำกัด

๒) เครือข่ายที่มีข้อจำกัด (Limited Network) เป็นการระบุเครือข่ายโดยการตั้งกฎเกณฑ์บางอย่างขึ้นมามีความระมัดระวังความสัมพันธ์ เครือข่ายส่วนตัวของบุคคล

John A. Bames (๑๙๖๘ อ้างใน ปณิธิ สุขสมบุญ, ๒๕๔๕) กล่าวถึงแนวคิดเครือข่ายทางสังคมว่า ธรรมชาติของสังคมจะประกอบด้วยบุคคลจำนวนมาก ซึ่งแต่ละคนย่อมจะมีความสำคัญต่อบุคคลอื่นในลักษณะใดก็ลักษณะหนึ่ง หากมองภาพที่ประกอบด้วยจุดและเส้นใยใยต่างๆ เครือข่ายทางสังคมจะเหมือนร่างแหที่แผ่กระจายครอบคลุมบุคคลจำนวนมากไว้ ซึ่งเรียกเครือข่ายทางสังคมในมิตินี้ว่า “เครือข่ายรวม” (Total Network) ขณะนั้นก็ยังมีความหมายอีกมิตินึงเรียกว่า เครือข่ายย่อย (Partial Network) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเครือข่ายรวมหรือที่เป็นระบบย่อยอื่นๆ ของสังคม นอกจากนี้ Bames ยังเสนอ “เครือข่ายตรง” (Direct Network) คือ การติดต่อโดยตรงของปัจเจกบุคคลที่มีกับผู้อื่น ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เป็นต้น มักจะมีการติดต่อซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ กับ “เครือข่ายอ้อม” (Indirect Network) ซึ่งเป็นการที่ปัจเจกบุคคลที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวข้องติดต่อกับคนอื่นทั้งที่อาจไม่รู้จักกัน โดยตรงผ่านสมาชิกที่อยู่ในเครือข่ายตรงของตน โดยทั่วไปแล้วภายในเครือข่ายตรงนั้นจะมีตัวเชื่อมของเครือข่ายหลายๆ เครือข่ายเข้าด้วยกัน

นฤมล นิราทร (๒๕๔๓) ได้แยกประเภทของเครือข่ายออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่นเครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ ตัวอย่างของเครือข่ายประเภทนี้ ได้แก่ องค์กรเครือข่ายด้านเด็กอีสาน ศูนย์ประสานงานเยาวชน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) จำแนกตามประเภทของกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน ฯลฯ

๓) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายแรงงาน เครือข่ายกลุ่มพระสงฆ์ธรรม เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก

๔) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ การจำแนกโดยใช้เกณฑ์นี้ทำให้เกิดเครือข่าย ๒ ลักษณะ คือ

๔.๑ เครือข่ายตามแนวตั้ง คือ เครือข่ายที่โครงสร้างมีลักษณะเป็นช่วงชั้น ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากัน มีองค์กรที่มีสถานภาพสูงกว่าและอยู่ในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรลูกข่าย เครือข่ายตามแนวตั้งพบมากในองค์กรธุรกิจ เช่น เฟรนไชส์ต่างๆ

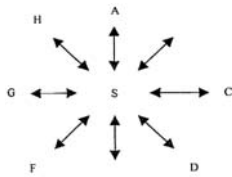
๔.๒ เครือข่ายตามแนวนอน คือ เครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆ ภายในเครือข่ายที่มีความเท่าเทียมกัน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงเป็นไปโดยการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยการติดต่อภายในเครือข่ายเป็นการติดต่อระหว่างบุคคลหรือองค์กร หรืออาจมีองค์กรทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่าย เช่น การจัดประชุม การกระจายข่าวสารข้อมูล แบ่งได้ ๒ กลุ่ม คือ

๔.๒.๑ เครือข่ายที่ขยายตัวออกจากศูนย์กลางที่เป็นจุดกำเนิดเครือข่าย (แม่ข่าย)

๔.๒.๒ เครือข่ายที่สร้างขึ้นมาจากกลุ่มที่เป็นสมาชิกเครือข่ายอยู่ก่อนแล้ว โดยแต่ละบุคคลหรือองค์กรสมาชิกต่างออกไปสร้างหรือขยายเครือข่าย

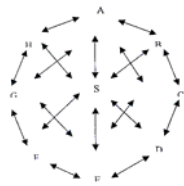
๕.๑.๖.๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายขององค์กรชุมชน

Paul Starkey (อ้างใน ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์, ๖) เสนอว่า เครือข่ายของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ และการสร้างเครือข่าย ยังหมายถึงการทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การสมัครใจร่วมมือกัน และควรเป็นความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างมีความเป็นอิสระมากกว่าการคบค้าสมาคม

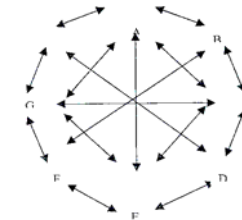

๑. องค์กรหรือบุคคลมีการร่วมมือกันในเรื่องที่รวมศูนย์ หรือให้บริการแก่สถาบันภายนอก สมาชิกมีความสัมพันธ์กับองค์กรแกน แต่ไม่มีเครือข่ายกับสมาชิกด้วยกัน

๒. ทุกองค์กรหรือบุคคล มีการติดต่อเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยไม่มีหน่วยอำนาจการส่วนกลาง กรณีนี้เป็นเครือข่ายที่สมบูรณ์ แบบในทางทฤษฎี แต่เป็นไปได้ยากในความเป็นจริง

๓. ได้มีองค์กรแกนสมาชิกมีการติดต่อกันและกัน อาจไม่ใช่ทุกคนและมีการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรแทนที่จะอำนาจความสะดวกให้มีการติดต่อสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิก

๔. รูปแบบเครือข่ายกระจายอำนาจสมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อกันและกัน และยังติดต่อกับองค์กรเจ้าของทรัพยากรอื่นด้วย โดยได้รับมอบให้เป็นเลขานุการหรือแกนการประสาน ลักษณะนี้แกนหรือเลขานุการเครือข่ายมีหลายคน

รูป ๕.๑๘ แสดงรูปแบบจำลองเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ

นฤมล นิราทร (๒๕๔๓) กล่าวถึงการเกิดเครือข่ายโดยมีปัจจัย หลายประการ ดังนี้

- ๑) ต้องการมีเพื่อน มีหมู่ มีพวก ในการทำงาน
 - ๒) ต้องการทรัพยากรในการทำงาน และพร้อมรับความเสี่ยงในกิจกรรมร่วมกัน
 - ๓) ต้องการความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะเมื่อปัญหาในปัจจุบันมีหลายมิติ ความชำนาญเฉพาะด้าน ในบุคคลหรือองค์กร ที่จะช่วยให้การมองปัญหาชัดเจน
 - ๔) ต้องการประหยัด เนื่องจากเกิดการแบ่งงานกันทำ ความซ้ำซ้อนในการทำงาน
 - ๕) ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ (๒๕๔๓: ๓๔-๓๕) เสนอหลักปฏิบัติในการสร้างเครือข่าย ดังนี้

- ๑) ความสัมพันธ์ระหว่างโครงการสร้างเครือข่าย และเป้าหมายที่ย้าการสร้างความคิดใหม่ๆ เพื่อความสัมพันธ์ในลักษณะไม่เป็นทางการ แต่เน้นการพูดคุยแบบกลุ่มย่อยมากขึ้น
- ๒) ผู้ริเริ่มหรือผู้ประสานงานวางแผนหรือสนับสนุน ต้องมีความจริงใจในการทำงาน หากกลายเป็นผู้รับโดยไม่ตอบสนองอะไรเลย ก็ไม่เรียกว่าเครือข่าย

๓) สมาชิกในเครือข่ายมักจะมียานประจำทำอยู่แล้ว เวลาที่ให้กับเครือข่ายจึงไม่เต็มเวลา จึงจำเป็นต้องมีหน่วยประสานความสัมพันธ์ของสมาชิก

๔) สมาชิกจะต้องมาจากกลุ่มต่างๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการพัฒนาเครือข่าย เป็นวิธีที่บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

๕) การบริหารงานของเครือข่ายควรมีความยืดหยุ่น ถ้ามีประเด็นสำคัญเกิดขึ้น เช่นในเรื่องกฎหมายป่าไม้ อาจต้องให้ทนายความหรือสมาชิกที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายเข้ามาช่วยงาน

๖) จำนวนสมาชิกของเครือข่ายไม่ควรมากเกินไปจนจะจัดการได้

๗) ในการสร้างเครือข่าย เอกลักษณ์ ควรเป็นตัวแทนของกลุ่มไม่ควรเป็นตัวแทนของบุคคลหรือสถาบัน เพื่อให้มีส่วนร่วมมากขึ้นทั้งในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรม

๘) เครือข่ายจำเป็นต้องมีกลุ่มสมาชิกหรือบุคคลที่สามารถกระตุ้นการดำเนินงานของเครือข่าย โดยจะต้องส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายโดยรวมให้มากกว่าการคำนึงถึงตัวบุคคล

๙) การจัดการเครือข่ายที่ดีจะต้องทำให้สมาชิกมีส่วนได้ส่วนเสีย และประโยชน์ร่วมกัน ต้องมีการประชุมบ้างเพื่อให้ผู้ประสานงานได้รู้ถึงสิ่งซึ่งเป็นความสนใจร่วมของสมาชิก

๑๐) การหากลุ่มหรือบุคคลที่สามารถทำหน้าที่กระตุ้นหรือขับเคลื่อนงานเครือข่าย

๑๑) การจัดการที่ดีต้องเชื่อมประโยชน์ให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วม

๑๒) ต้องมีการติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิด ระหว่างสมาชิกเครือข่าย ผู้ได้รับประโยชน์ และผู้ให้ทุนในการพัฒนาการปฏิบัติและติดตามผลของกิจกรรมหรืออื่นๆ ของเครือข่าย

๑๓) มีวัตถุประสงค์และทัศนะร่วม มีวิธีให้เกิดการติดต่อ สื่อสารระหว่างสมาชิก

จากแนวคิดดังกล่าว ก็มีความสอดคล้องกับ กระบวนการสร้างเครือข่ายของชุมชนบ้านท้องลับแลที่ต้องการความสัมพันธ์ระดับองค์กรที่เชื่อมโยงถึงกันและพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ที่ต่างมีความต้องการหรือผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งก็คือการสร้างและพัฒนาชุมชนบ้านท้องลับแลให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ดัง ผลจากการดำเนินงานในกิจกรรมต่อไปนี้

กิจกรรมที่ ๑๖

เวทีสรุปปิดโครงการ คืบข้อมูลสู่ชุมชน และตรวจสอบข้อมูลร่วมกับชุมชน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

๑) เพื่อนำเสนอข้อมูลการวิจัยคืนสู่ชุมชน และ ตรวจสอบข้อมูลร่วมกับชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

๑) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวชี้วัด

- ๑) ข้อมูลที่มีความถูกต้องของงานวิจัย
- เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้
 - ๑) กระดาษบรูฟ
 - ๒) กระดาษ เอ ๔
 - ๓) ปากกาเคมี
 - ๔) วัสดุตกแต่งสถานที่
 - ๕) กล้องถ่ายรูป

รูป ๕.๒๐ แสดงกิจกรรมการปิดโครงการ การคืนข้อมูลสู่ชุมชน

ในรายการกิจกรรมนี้ทีมวิจัยร่วมกับกลุ่มฟื้นฟู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง โรงเรียนลับแลพิทยาคม โรงเรียนวัดทองลับแล และสภาวัฒนธรรมประจำตำบลฝายหลวง โดยได้เข้าร่วมกันจัดเวทีปิดโครงการโดยจัดกิจกรรมเสวนาคืนข้อมูลสู่ชุมชน และแสดงพลังการสานต่อความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการฟื้นฟู และสืบสานวัฒนธรรมอันดีของชุมชนไท-ยวนลับแล ในชุมชนบ้านทองลับแลต่อไป กล่าวคือ ในส่วนของการคืนข้อมูลสู่ชุมชน ทางทีมวิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่สืบค้นจากการศึกษาวิจัยกลับคืนสู่ชุมชนเพื่อร่วมกันรับทราบ และตรวจสอบ เช่น ข้อมูลบริบทของชุมชน ในด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม โดยข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจก ในเรื่องความเชื่อ ค่านิยมและวรรณกรรมมุขปาฐะอันเป็นพลังสำคัญที่ช่วยผลักดันชุมชนให้เห็นความสำคัญ และสร้างความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์และวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล รวมทั้งในส่วนของการกระบวนการในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย

ในส่วนของการสานต่อความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการฟื้นฟู และสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนไท-ยวนลับแล หมู่บ้านทองลับแล ต่อไปนั้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ นางจินดา มาแก้ว รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้กล่าวรับข้อเสนอจากชุมชนโดยจะ

ให้การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาชุมชนในทุกด้าน โดยเฉพาะงานในด้านการสืบสาน และอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป โดยจะทำการจัดหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนตามโอกาสและความต้องการของชุมชนในลำดับต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง นายสัมฤทธิ์ เรือนแพง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวงได้กล่าวรับข้อเสนอของชุมชนโดยการให้ความร่วมมือในการรับเอาแนวคำเนิการในการทำกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนของ ทีมวิจัย และกลุ่มฟื้นฟูฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี สำหรับการพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประจำตำบลโดยพร้อมขยายผลลงสู่หมู่บ้านอื่นๆ ในพื้นที่ ตลอดจนให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบ้านท้องลับแลเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

โรงเรียนลับแลพิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอลับแล ได้ให้ความร่วมมือรับเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นในงานวิจัยเพื่อนำไปจัดทำเป็นศูนย์ข้อมูล ลับแลศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านลับแลศึกษาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่ค้นพบให้กับผู้ที่สนใจ ตลอดจนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน กับทั้ง ได้มีความสนใจและความต้องการในการเชิญให้ครูภูมิปัญญาของกลุ่มฟื้นฟูฯ เป็นวิทยากรของโรงเรียนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวไท-ยวนลับแลให้กับนักเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้ ทางโรงเรียนลับแลพิทยาคมพร้อมขยายผลองค์ความรู้ดังกล่าวสู่โรงเรียนในเครือข่าย เพื่อการร่วมกันพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลให้อยู่คู่กับชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

โรงเรียนวัดท้องลับแล ได้ให้ความร่วมมือโดยการรับเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นในงานวิจัยเพื่อนำไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติต่อไป และให้เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ภูมิปัญญาซึ่งถือว่าเป็นการสานต่อลมหายใจแห่งวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป พร้อมกันนี้ทางโรงเรียนจะได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ของชุมชน คือ พิพิธภัณฑ์ชุมชนไท-ยวนลับแล ตลอดจนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลเพื่อที่จะสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สัมผัส และทดลองด้วยตัวของผู้เรียนเอง

สภาวัฒนธรรมประจำตำบลฝายหลวง ได้ให้ความร่วมมือโดยการตอบรับข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยของชุมชนเพื่อนำไปจัดทำเป็นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมของตำบลต่อไป รวมทั้งได้นำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและพิพิธภัณฑ์ชุมชนเข้าไปบรรจุอยู่ในตารางการดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางวัฒนธรรมของตำบล เพื่อพร้อมผลักดันให้เข้าสู่แผนงานของสภาวัฒนธรรมประจำอำเภอลับแลต่อไป

นอกจากนี้ โสงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ซึ่งเป็นหน่วยงานจากภายนอกชุมชน ได้ให้ความสนใจในกระบวนการการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถศึกษารวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไท-ยวนลั๊บแล หมู่บ้านท้องลั๊บแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลั๊บแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อการสร้างและพัฒนาให้เป็นเครือข่ายของโสงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาในส่วนของจังหวัดอุตรดิตถ์ ในการส่งเสริม สนับสนุน และสานต่อลมหายใจของวัฒนธรรมล้านนาที่คงามต่อไป

สรุปได้ว่า ชุมชนบ้านท้องลั๊บแล มีความต้องการร่วมฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนรากเหง้าของชุมชน ที่มาเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนให้ก้าวสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ซึ่งจากกิจกรรมที่ชุมชนได้ร่วมกันคิด ปฏิบัติ ที่ผ่านกระบวนการและกิจกรรมของชุมชนที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ส่งผลให้ชุมชนบ้านท้องลั๊บแล สร้างชุมชนนิยม ตามแนวคิดของ ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ และคณะ (๒๕๓๔ : ๓-๔) ที่เสนอแนวคิดพื้นฐานไว้ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) งานพัฒนาชุมชนมิใช่การบริการให้เปล่าจากรัฐ แต่เป็นงานที่ทำโดยอาศัยความร่วมมือในภาคีรัฐบาลกับประชาชน และยังถือหลักการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีการคิดตัดสินใจ วางแผนงาน การปฏิบัติการ และบำรุงรักษา

๒) การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self-Help) ยึดเป็นหลักสำคัญในแนวนโยบายการพัฒนาชนบทที่ยากจน ที่ต้องการปรับปรุงให้ประชาชนช่วยเหลือตนเอง เช่น การเลือกโครงการประเภทที่ประชาชนยากจนสามารถร่วมกันทำให้ได้ผลและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น

๓) ความคิดริเริ่มของประชาชนเอง (Initiative) ยึดหลักว่า ความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชน และใช้วิธีการแห่งประชาธิปไตย คือต้องให้ประชาชนเห็นชอบ มิใช่เกิดจากคำสั่งต่างๆ

๔) ความต้องการของชุมชน (Self-Needs) ต้องการให้ประชาชนและองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ลักษณะงานหรือกิจกรรมจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเบื้องต้น เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่าเป็นงานของประชาชนและจะช่วยกันดูแลรักษาต่อไป

๕) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Education) ถือว่าเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาคน การให้การศึกษาต้องต่อเนื่องกันไป ครอบคลุมทั้งดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน

รวมทั้งแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๔ : ๑๑๐-๑๑๕) เสนอหลักในการสร้างชุมชนไว้ ดังนี้

๑) หลักการให้คนเป็นศูนย์กลาง ปรัชญาหลักของชุมชนนิยม “มนุษย์” อยู่ใจกลางแนวความคิด ชุมชนต้องการมีชีวิตใกล้เคียงกับความเป็นจริง ทั้งทางกายภาพและจิตใจ เพื่อป้องกันปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดต่อมนุษย์ อันจะนำผลเสียอย่างร้ายแรงมาสู่ชีวิตมนุษย์ได้

๒) หลักการดูแลตนเองมากที่สุด ต้องพยายามช่วยตนเองในกิจกรรมต่างๆ ด้านริเริ่มกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และเรียนรู้ถึงวิธีการจัดการบริหารภายในชุมชนอย่างดี เพื่อให้ชุมชนสามารถยืนอยู่รอดได้ด้วยกำลังตนเอง ไม่ต้องพึ่งพิงสถาบันอื่นๆ โดยเฉพาะภาครัฐ

๓) หลักความสมดุล การสร้างชุมชนนิยม ต้องรักษาความสมดุลในไม่ให้อะไรไป เพื่อให้ชุมชนที่ถูกสร้างขึ้นเป็นชุมชนที่รองรับความต้องการด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน เช่น สมดุลระหว่างการสร้างวัตถุและการพัฒนาจิตใจ, สมดุลระหว่างการประยุกต์ให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นในขณะที่สอดคล้องความเป็นสากลและสมดุลระหว่างการใ้แรงงานและการใช้ความคิด

๔) หลักเสรีภาพในชุมชน นิยมต้องให้เสรีภาพแก่สมาชิกอย่างเต็มที่ในการคิด พูด ความคิดเห็น การกระทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่กระ ทบกระเทือนต่อปทัสสถานที่ดีของชุมชน และสังคมส่วนรวม และไม่นำผลเสียในทางลบเข้ามา เพื่อเปิดโอกาสสมาชิกได้พัฒนาศักยภาพตนเอง

๕) หลักให้สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ชุมชนนิยมจะแข็งแกร่งและมีชีวิตต่อเมื่อสมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชน พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เป็นประจำ ออกแบบชุมชนให้มีพื้นที่หน้าหน้าที่ต่อชุมชนในทางใดทางหนึ่งอย่างน้อยคนละหนึ่งบทบาท

๖) หลักความยั่งยืนชุมชน ความสำเร็จแท้จริงในการสร้างชุมชนนิยม มิได้วัดจากจำนวนสมาชิกของชุมชน หรือกิจกรรมที่ชุมชนทำ หรือการดำรงอยู่ในช่วงชีวิตเดียว แต่วัดจากการส่งผ่านชุมชนต่อกันเป็นทอดๆ สู่คนรุ่นต่อไป แต่ยังรักษาหลักการที่ดีงามของชุมชนไว้ได้ซึ่งเรียกว่า ชุมชนยั่งยืน การรักษาชุมชนให้ยั่งยืนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างคนรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพ

๗) หลักการพึ่งพิงภูมิปัญญาของตนและการระดมกันทางความคิด การสร้างชุมชนนิยม ต้องให้ชุมชนสามารถนำภูมิปัญญาที่ดีและมีประโยชน์มาใช้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ และมีความเหมาะสมกับชุมชนมากที่สุด เป็นการพึ่งตนเองทางปัญญาไม่รับมาจากข้างนอกเสมอไป เริ่มต้นที่ภูมิปัญญาของตนเองก่อน แต่เนื่องจากภูมิปัญญาของแต่ละชุมชนมีจำกัด ดังนั้นชุมชนจึงต้องรู้จักผสมผสานความรู้ของตนเข้ากับความรู้จากภายนอกอย่างเหมาะสม โดยหยิบยืมภูมิปัญญาที่ดี และที่มีอยู่จำนวนมากจากข้างนอกมาใช้ควบคู่กับความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา เพื่อต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนของตนเองมากที่สุด

หลักการมองแบบองค์รวม เนื่องจากชุมชนควรมีทุกอย่างครบถ้วนในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมทางเศรษฐกิจ การบริหาร การปกครอง การสาธารณสุข ฯลฯ ในสัดส่วนที่เหมาะสมและสมดุลกับลักษณะของชุมชนนั้นๆ เหตุฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการมองอย่างองค์รวม โดยการคำนึงถึงทุกมิติ ใช้แนวคิดในหลากหลายศาสตร์มาประกอบในการสร้างชุมชนเพื่อปิดจุดอ่อนของชุมชน การมองแบบองค์รวมจึงเป็นวิธีคิดที่รอบคอบและรัดกุม สามารถป้องกันความผิดพลาดและช่วยให้ชุมชนนิยมที่ถูกสร้างขึ้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

บทที่ ๖

สรุปผลและอภิปรายผล

๖.๑ สรุปผลและอภิปรายผล

วิทยานิพนธ์เรื่อง การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท ทางสังคม และ วัฒนธรรม ตลอดจนรวบรวมภูมิปัญญาในเรื่อง ความเชื่อ ค่านิยม ในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลาย ของผ้าขึ้นดินจก และ ดำเนินที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์ ชุมชน จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจก ตามวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้กิจกรรม และ กระบวนการของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากเอกสารลายลักษณ์ และการเก็บ ข้อมูลภาคสนามด้วยการสอบถาม สัมภาษณ์ การสังเกต การทำกิจกรรมต่างๆอย่างมีส่วนร่วม กับ ชุมชน ในการศึกษาบริบทของชุมชนบ้านท้องลับแลทั้งทางด้านสังคมและด้านวัฒนธรรม ตลอดจน ข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแล และได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมา ทำการศึกษาวิเคราะห์ จำแนก ตามแนวคิดทางคติชนวิทยา สำหรับจัดเป็นองค์ความรู้ของชุมชน

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า ประชาชนในหมู่บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นกลุ่มคนไท-ยวน ที่อพยพมาจากเมืองเชียงแสน โบราณ แห่งอาณาจักรล้านนา โดยตั้งหลักแหล่งอยู่ในปัจจุบัน ภายใต้การนำของกลุ่มผู้นำกลุ่มแรก คือ หนานคำลือและหนานคำ แสน เมื่อมาถึงที่อยู่ปัจจุบันมองเห็นสภาพอันอุดมสมบูรณ์ จึงตั้งหลักแหล่งกันที่นี่ในช่วงตะวันตก ยามแลง (ตะวันตกดิน) จึงเรียกดินแดนแถบนี้ว่า บ้านลับแล ต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนชื่อเป็น บ้านท้องลับแล

อาชีพหลักของชาวไท-ยวนลับแลนี้ คือ การทำการเกษตร เช่น การทำนา การทำสวน ผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ ภายในหมู่บ้านมีวัดท้องลับแล (วัดลับแล) เป็นศูนย์กลางของชุมชน ในเรื่อง ของบุญ ศรัทธา และความเชื่อด้านพระพุทธศาสนา มี “ย่าคำว” หรือคนทรง เป็นผู้นำในการติดต่อ หรือประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผี รวมทั้งมีกลุ่มมวลชนจัดตั้ง ผู้นำชุมชน และ ปราชญ์ชุมชนที่เป็นผู้นำหลักในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

การศึกษารวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าขึ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลนั้นมีลาย หลักที่เป็นลายโบราณเพียง ๔ ลาย คือ ลายหงส์ใหญ่ ลายหงส์เครือ ลายแปดขอ และลายหกขอ

ในด้านคติความเชื่อในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายของผ้าชิ้นดินจก พบว่า มีความเชื่อว่าจะให้นั่งขึ้นดินจกทั้ง ๔ ลายในงานบุญงานมงคล ถือว่าเป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และเป็นเสมือนนางฟ้าเทพธิดา ลงมาร่วมงานมงคลถือเป็นการหอมบุญ(ร่วมทำบุญ)ด้วย นอกจากนี้ เชื่อว่าชิ้นดินจกลายหงส์ใหญ่แล้วจะมีเมตตามหานิยม คนรักคนหลง คนเอ็นดู ชิ้นดินจกลายแปดขอน่งแล้วจะค้าขายหมาน(ค้าขายรุ่งเรือง) มีเงินมีทอง ร่ำรวย มีโชคมีลาภ ไม่ยากจน ส่วนชิ้นดินจกลายหงส์เครือ น่งแล้วจะหายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี ได้รับการคุ้มครองดูแล และชิ้นดินจกลายหกขอน่งแล้วจะมีสติปัญญาไว เฉียบแหลมเป็นเลิศ ไหวพริบดี วานอนนอนง่าย

ในด้านของค่านิยมในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายของผ้าชิ้นดินจก พบว่า ชิ้นดินจกทั้ง ๔ ลาย ได้รับความนิยมในการใช้สำหรับนุ่งในงานบุญงานมงคลพิธีสำคัญ เช่น งานบุญกฐิน งานบวช งานแต่งงาน ฯลฯ รวมทั้งใช้นุ่งต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เจ้าฟ้ามหาจักรีฯ อีกด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ที่นิยมนุ่งลายหงส์ใหญ่ และลายแปดขอน่ง จะเป็นผู้หญิงวัยกลางคน ที่มีฐานะทางการเงิน อยู่ในวงสังคมชั้นสูง ทั้งในระดับชุมชน อำเภอ หรือจังหวัด เนื่องจากเป็นลายที่ทำยากและมีราคาแพง ส่วนลายหงส์เครือและหกขอน่งนั้น หญิงสาววัยรุ่นจะนิยมนุ่ง เนื่องจากเป็นลายที่ใช้เป็นแบบฝึกหัดขึ้นต้นของเด็กสาวสำหรับการทอผ้าลายที่ยากขึ้นไป

ด้านตำนานที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลง ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า มีวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลงอยู่ ๓ เรื่อง คือ ๑.เจ้าหงส์คำราชบุตร ๒.พญานกเลือกหัวหน้านั้น และ ๓.ตำนานการสร้างเมืองลับแล/นางสุมาลี สุมาลา ผู้เริ่มประดิษฐ์ผ้าชิ้นดินจก

ซึ่งวรรณกรรมมุขปาฐะเรื่องเจ้าหงส์คำราชบุตร และพญานกเลือกหัวหน้านั้นเป็นวรรณกรรมที่ได้มาจากสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายของผ้าชิ้นดินจก คือ ลายหงส์ใหญ่ และลายหงส์เครือ โดยในวรรณกรรมมุขปาฐะเรื่อง เจ้าหงส์คำราชบุตรนั้น เป็นเรื่องราวการทำความดีของพระพุทธเจ้าที่เสวยพระชาติเป็นเจ้าหงส์คำราชบุตรในเรื่องของความกตัญญูต่อบุพการี ส่วนวรรณกรรมมุขปาฐะเรื่อง พญานกเลือกหัวหน้านั้น เป็นเรื่องราวของการเสวยพระชาติของพระพุทธเจ้าที่เป็นพญาหงส์ที่ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดจากเหล่าฝูงนกที่แย่งชิงความเป็นใหญ่ แต่ในวรรณกรรมมุขปาฐะเรื่อง ตำนานการสร้างเมืองลับแล/นางสุมาลี สุมาลาผู้เริ่มประดิษฐ์ผ้าชิ้นดินจก นั้นเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ได้มาจากผ้าชิ้นดินจก โดยเป็นเรื่องราวที่อิงกับตำนานประวัติศาสตร์ของชุมชนที่กล่าวถึง การอพยพของกลุ่มคนชาวไท-ยวนที่มาจากเมืองเชียงแสน แห่งอาณาจักรล้านนาโบราณ ซึ่งได้มาหาที่ทำกินเนื่องจากเบื่อหน่ายการทำสงคราม จนสร้างบ้านสร้างเมืองสำเร็จ ก็ได้พากันประดิษฐ์ผ้าชิ้นดินจก และข้าวของบรรณาการอื่นๆ ไปถวายพระเจ้าเมืองเชียงแสน เพื่อขออาราธนา

พระไตรปิฎกมายังเมืองลับแล และมีการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีโดยการแต่งงานของเจ้าราชบุตรแห่งเมืองเชียงแสน และลูกสาวของกลุ่มผู้นำเมืองลับแล ตลอดจนอัญเชิญเจ้าราชบุตรให้มาเป็นปฐมบรมกษัตริย์ครองเมืองลับแล

นอกจากองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนทั้งในส่วนของสภาพบริบททางสังคม และวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนตำนานที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่สะท้อนถึงความเป็นมา และความสำคัญของชุมชนวัฒนธรรมนี้แล้ว กระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ ในขั้นตอนของการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนบ้านท้องลับแล ก็สามารถสร้างกระบวนการความร่วมมือ และปลูกฝังจิตสำนึกรักในวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากการประเมินความพึงพอใจแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชุมชนไท-ยวนลับแล บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านกระบวนการชุมชนมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลมากที่สุด ทั้งยังได้รับความร่วมมือจากองค์กร/หน่วยงานในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล และชุมชนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนได้โดยการพัฒนาให้ชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ด้านเนื้อหาชุมชนมีความพอใจในการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล มากที่สุด โดยใช้ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาจากผ้าชิ้นดินจกในเรื่องต่างๆ เช่น ตำนาน ความเชื่อ วัฒนธรรม จึงทำให้เกิดความต้องการฟื้นฟู วัฒนธรรมไท-ยวนลับแลโดยการจัดตั้งกลุ่มครุภูมิปัญญาเพื่อถ่ายทอดให้เยาวชนในชุมชน รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการสืบสาน วัฒนธรรมไท-ยวนลับแล ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และการสืบทอดตลอดจนกิจกรรมเสริม เช่น การรณรงค์แต่งกายตามวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล และการทอดผ้าป่าของเก่าเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล จึงทำให้เกิดความภูมิใจ ความรัก และความหวงแหน ในวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล

ด้านการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (Research Exploitation : RE) พบว่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านประเพณี วัฒนธรรม ด้านการพัฒนา ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการศึกษา ด้านคุณภาพชีวิตและด้านชุมชน

จากการวิเคราะห์ พบว่า วรรณกรรมมุขปาฐะที่อยู่ในผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวน บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ คือ เรื่องเจ้าหงส์คำราชบุตร พญานกเลื้อกหัวหน้า และตำนานการสร้างเมืองลับแล/นางสุมาลี สุมาลา ผู้เริ่มประดิษฐ์ผ้าชิ้นดินจก นั้นเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ได้จากผ้าชิ้นดินจกของชุมชน ที่เป็นเรื่องราวที่อิงกับตำนาน ความเชื่อ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และประวัติศาสตร์ของชุมชน ที่เชื่อมโยงไปถึงพิธีกรรม และความเชื่อที่

เกี่ยวข้องกับผี สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นของ บุญเกิด รัตนแสง(๒๕๓๖ : ๓-๔) วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีอยู่ในภาคต่างๆ หรือท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่มีการบันทึกเพียงจดจำสืบทอดกันมา ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป อันได้แก่ เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย เพลงเด็ก เพลงประกอบการทำงาน นิทาน นิยาย ตำนาน แห่ เชิง รวมทั้งคำสวดในพิธีกรรมต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นด้วยภูมิปัญญาของนักปราชญ์ในท้องถิ่นได้มองการณ์ไกล จึงสร้างวรรณกรรมประเภทต่างๆ ขึ้นใช้ในโอกาสต่างกัน เช่น เพื่อบันทึกลง เพื่อยุติในพิธีกรรม เพื่อการสั่งสอนอบรมและเพื่อการปกครองตนเอง ส่วนมากเป็นคำร้อยกรองที่คล้องจองกันเพื่อสะดวกในการจดจำฝังใจ และวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นเอกลักษณ์ที่บอกวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เพราะ วรรณกรรมแต่ละประเภท จะบรรจุภาษา ศาสนา อาชีพ แนวความคิดหรือค่านิยมไว้เพื่อสะท้อนภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดเจน

รวมทั้ง ความเชื่อ ค่านิยม และวรรณกรรมมุขปาฐะซึ่งถือว่าเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นที่อยู่ในผ้าจีนตีนจกของชุมชนไท-ยวน บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ยังเป็นเรื่องที่ส่งสมกันมาตั้งแต่อดีต และเป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากิน ประวัติศาสตร์ และพิธีกรรมต่างๆ ของชุมชนจนทำให้เกิดความสมดุล ระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้ ทำให้เกิดความสุขทั้งในส่วนที่เป็นชุมชน หมู่บ้าน และตัวของชาวบ้านเอง หากเกิดปัญหาทางด้านความไม่สมดุลกันขึ้นก็จะก่อให้เกิดความไม่สงบสุข หรือเกิดปัญหาในหมู่บ้านและชุมชน ดังนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นองค์ความรู้ ที่ชาวบ้านสะสม ประยุกต์ ริเริ่ม สานต่อ และสืบทอด รวมทั้งนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การรวบรวมความรู้ ความคิด และประสบการณ์เหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพื่อก่อให้เกิดพลังแห่งการสร้างสรรค์ พัฒนา เรียนรู้สืบทอดกันในชุมชนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑ : ๑๑-๑๓) ที่ให้ความหมาย และบอกลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่าเป็นความรู้ความสามารถทางวิชาการ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากอดีต ส่งสม ปรับประยุกต์และพัฒนาตามกาลสมัยและสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป โดยผ่านการสังเกต ทดลองใช้ คัดเลือก แล้วถ่ายทอดเป็นวัฒนธรรมสืบทอดต่อมา ทั้งนี้เพราะเป็นความรู้ ความคิดของบุคคล สืบทอดต่อไปยังบุคคลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อดำรงชีวิตสืบทอดมา และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสม สืบทอดกันมา อันเป็นศักยภาพหรือความสามารถที่จะใช้แก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ หรือคือแก่นของชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องภูมิปัญญาของประเวศ วะสี (๒๕๓๐ :๑๑-๑๓) ที่เสนอลักษณะที่สำคัญของ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ไว้ดังนี้ มีความจำเพาะกับท้องถิ่น เนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ หรือความชัดเจนจากชีวิต และสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นภูมิปัญญาชาวบ้านจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาที่มาจากข้างนอก ซึ่งความเชื่อ ค่านิยม และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลนั้น มีการสะสมมาจากคนภายในชุมชน ผ่านกาลเวลาที่ขัดเกลา และสร้างสรรค์องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีความเชื่อมโยงหรือมีความเป็นบูรณาการสูง เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นภูมิปัญญาที่มาจากประสบการณ์จริง ทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นภูมิปัญญาชาวบ้านมีลักษณะเป็นสิ่งที่สะท้อนมุมมองทางวัฒนธรรม ที่เป็นหัวใจสำคัญของการสานต่อ และการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมต่อกันมาโดยการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต และวิถีทางธรรมชาติ ผ่านมุมมองการอธิบายบอกเล่าต่อ รวมทั้งการปฏิบัติของคนในชุมชนนั้นๆ

อีกทั้ง ความเชื่อ ค่านิยม และวรรณกรรมมุขปาฐะที่อยู่ในผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ กิ่งแก้ว อัคราการ(๒๕๑๕) ที่ได้เสนอความหมายของ Folklore คือ เรื่องที่วาดด้วยวิถีชีวิตตามประเพณีของกลุ่มชน

และจากเหตุผลข้างต้น ความเชื่อ ค่านิยม และวรรณกรรมมุขปาฐะที่อยู่ในผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวน บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภาษา อาหารการกิน และการแต่งกาย ของชุมชนชาวไท-ยวนลับแล ที่สั่งสม สืบทอดองค์ความรู้ต่างๆ มาจนถึงปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการทางสังคมที่สร้างความเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากชุมชนอื่น แสดงเห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไท-ยวนลับแล ที่มีมายาวนาน โดยสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ที่กล่าวว่าอัตลักษณ์ (Identity) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองเห็นตนเอง และการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก (Awareness) ในตัวเรา และพื้นฐานของการเลือกบางอย่าง นั่นคือเราต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการแสดงตนคือ การระบุว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร และ “ฉันเป็นใคร” ในสายตาคนอื่น คำว่า “อัตลักษณ์” มีความแตกต่างจากคำว่า “บุคลิกภาพ” เนื่องจากบุคคลอาจมีความเหมือนกันในแง่บุคลิกภาพ เช่น มีนิสัยหรือลักษณะที่เหมือนกัน แต่การเหมือนกันในด้านอัตลักษณ์ของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้น ต่อเมื่อมีความรู้สึกร่วมกันในด้านการตระหนักรู้ (Awareness) บางอย่างเกี่ยวกับตัวตนของเรา หมายถึง การยอมรับความเป็นตัวตน ประกอบกับการแสดงตัวตน (Making Oneself) ให้เห็นว่ามีความเหมือน

หรือแตกต่างอย่างไรกับกลุ่มหรือบุคคลอื่น การที่เลือกนิยามความหมายของตนเอง และแสดงตนเองต่อบุคคลหรือสังคมว่าเราเป็นใครนั้น เป็นกระบวนการของการเลือกใช้ และแสดงออกซึ่งจะรู้ว่าเราเหมือนหรือแตกต่างจากคนหรือกลุ่มอื่นอย่างไรโดยผ่านระบบของการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประกอบกันทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวเรา และกระบวนการของโลกภายนอกที่เราเกี่ยวพัน ซึ่งมีมนุษย์เลือกใช้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวกับตนเองทั้งในกระบวนการที่เขาสัมพันธ์กับโลก และในส่วนตัวตนที่ซ่อนทับกันอยู่ (นัทธนัย ประสานนาม, ๒๕๕๐ : ๔๕) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าชิ้นดินจกของชาวไท-ยวนลับแล ถูกสร้างให้เป็นเครื่องมือหรือสัญลักษณ์ที่แสดงออกให้เห็นลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์ของกลุ่มชน ทั้งในเรื่องการตระหนักรู้ (Awareness) บางอย่างเกี่ยวกับตัวตนของชุมชนว่าชุมชนเป็นใคร มาจากไหน มีที่มาอย่างไร และการยอมรับความเป็นตัวตน และการแสดงตัวตน (Making Oneself) ที่ผ่านกระบวนการทางความเชื่อ พิธีกรรม ค่านิยม ดำเนินที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ตลอดจนวิถีชีวิต ศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ที่สอดคล้องกับความเป็นตัวตน หรือรากของตนเอง ในความเป็นชาติพันธุ์ไท-ยวน

ดังนั้นการทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาผ้าชิ้นดินจก ชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ร่วมกันนั้น ก็จะสามารถฟื้นฟูวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชุมชนได้ ซึ่งภูมิปัญญาผ้าชิ้นดินจกนอกจากจะแสดงและเป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการความร่วมมือของคนในชุมชน ในเรื่องของการพัฒนา และการฟื้นฟูวัฒนธรรมของตนเอง

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนไท-ยวนลับแล บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งพบว่า ด้านกระบวนการ ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลมากที่สุด ทั้งยังได้รับความร่วมมือจากองค์กร/หน่วยงานในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล และชุมชนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนได้โดยการพัฒนาให้ชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากชุมชนได้เห็นความสำคัญและได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเองตามวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้กิจกรรมและกระบวนการต่างๆของชุมชนซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (๒๕๓๗) อ้างใน พิระพล ไชยพงศ์, (๒๕๓๘) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Environment Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น โดยให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย สรุปว่าเป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงแต่การ

เป็นส่วนหนึ่ง (Belonging) ของชุมชนเท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมอาจหมายถึงการทำงานดังกล่าวใน
 ห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ จังหวะเหมาะสม (การประสานงาน) กับทั้ง
 กระทำการทำงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้น
 การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มด้วย

ด้านเนื้อหาชุมชนมีความพอใจในการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลง มาก
 ที่สุดโดยใช้ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาจากผ้าชิ้นดินจกในเรื่องต่างๆ เช่น ดำนาน ความเชื่อ
 วัฒนธรรม จึงทำให้เกิดความต้องการฟื้นฟู วัฒนธรรมไท-ยวนลับแลงโดยการจัดตั้งกลุ่ม ครัวภูมิ
 ปัญญาเพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชน รวมทั้ง การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการสืบสาน
 วัฒนธรรมไท-ยวนลับแลงซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และการสืบทอดตลอดจนกิจกรรมเสริม เช่น การ
 ธรรมรงค์แต่งกายตามวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลง และ การทอดผ้าป่าของเก่าเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์
 ชุมชนวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลง จึงทำให้เกิดความภูมิใจ ความรัก และความหวงแหน ใน
 วัฒนธรรมไท-ยวนลับแลง ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนได้เกิดความตระหนักและสำนึกในความรัก ความ
 ศรัทธา ความเชื่อ ในเรื่องของบุญ บารมีแห่งการสั่งสมความสุข ตามแนวคิดหลักของ
 พระพุทธศาสนาที่เชื่อว่าการทำดีย่อมได้รับผลตอบแทนดี กับทั้ง เกิดสำนึกกร่วมหรือจิตสาธารณะที่
 ก่อให้เกิดพลังศรัทธาในการร่วมกันฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และได้รับความร่วมมือจาก
 หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกชุมชน อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง โรงเรียนวัด
 ท้องลับแล และโฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ที่ได้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการร่วมกันจัดการ
 ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด เจื้อนไขและปัจเจกแห่ง
 ความเข้มแข็งของชุมชน ของ อุทัย ดุลยเกษม (๒๕๔๐) ๖ ประการ ได้แก่ ๑) โครงสร้างทางสังคม
 แบบแนวราบ ๒) ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ๓) ค่านิยมจากศาสนธรรมหรืออุดมการณ์ในการ
 ใช้ชีวิต ๔) กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต ๕) กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ ๖) ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคม
 ที่แน่นแฟ้น และ ๗) กลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งคล้ายคลึงและเป็นไปในทิศทางทาง
 เดียวกับกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (๒๕๔๒) และสถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์
 (๒๕๔๔) (อ้างถึงใน ประเวศ วะสี, ๒๕๔๑:๑๘ และสีลาภรณ์ นาคทรรพ, ๒๕๓๘ :๑๓๒) ซึ่งได้
 เสนอหลักการพิจารณาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนไว้ ๑๖ ประการดังนี้ ๑) สมาชิกชุมชนมีความ
 เชื่อมั่นว่าตนและคนในชุมชนสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองได้ รวมทั้งมี
 ประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหาต่างๆ ด้วย ๒) สมาชิกชุมชนรักที่จะพึ่งตนเองมีความเอื้อ
 ออาทร รัก ห่วงใยกัน และพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาของตนและชุมชนร่วมกัน ๓) สมาชิกชุมชน
 เลือกผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้แทนชุมชนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ๔) มีความสามารถ
 ในการบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง ๕) สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และเผชิญกับสภาวะวิกฤติต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ๖) มีการตัดสินใจและทำงานร่วมกันในชุมชนจนเป็นวิถีชีวิตของชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนร่วมกันผลักดันอย่างเข้มแข็ง ๗) สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มจากประเมินสภาพปัญหาของชุมชน ร่วมกำหนดอนาคตของชุมชน ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและพัฒนาของชุมชน ๘) สมาชิกรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ๙) สมาชิกชุมชนเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและชุมชนจากการเข้าร่วมเวทีชาวบ้านและการทำงานร่วมกัน ๑๐) มีการสร้างและพัฒนากระบวนการกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยมีกฎระเบียบและกติการ่วมกัน ๑๑) มีแผนของชุมชนในการพัฒนาทุกด้าน ๑๒) ต้องมีการขยายผลของกลุ่ม โดยการมีสมาชิกเพิ่มขึ้นประเภทงานและกิจกรรมมีความหลากหลายมากขึ้น มีจำนวนองค์กรที่เกี่ยวข้องกันมากขึ้น ๑๓) การพึ่งพาภายนอกเป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป ๑๔) มีเครือข่ายความร่วมมือกับหมู่บ้าน ชุมชนอื่น ท้องถิ่น หน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ในลักษณะความสัมพันธ์แบบเพื่อนแท้ ๑๕) สมาชิกได้รับประโยชน์จากชุมชนอย่างยุติธรรม และ ๑๖) ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกพอสมควร ซึ่งจากแนวทางดังกล่าวสามารถเรียกได้ว่าเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนได้นอกจากนี้ ในด้านการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (Research Exploitation : RE) พบว่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมไท-ยวนลับแล เป็นประโยชน์ใน ด้านประเพณี วัฒนธรรม ด้านการพัฒนา ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการศึกษา ด้านคุณภาพชีวิตและด้านชุมชน ซึ่งเกิดจากการร่วมมือกันอย่างจริงจังของคนในชุมชนที่ทำให้ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเมินความต้องการในชุมชนโดยวิเคราะห์และศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน พร้อมทำการสำรวจทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งชุมชนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดยตลอด ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมที่ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนในการหาหนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตัวเอง จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับทางออกในการแก้ไขปัญหาและเป็นกระบวนการที่ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสิทธิรัฐ ประพุทธนิติสาร (๒๕๔๕:๒๐-๕๔) เสนอว่า ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติ การแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ผู้คนในองค์กรหรือชุมชน เข้าร่วมศึกษาปัญหาร่วมกันกับนักวิจัย ผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนเสร็จ และการเสนอผลและการอภิปรายผลการวิจัย เป็นการเริ่มต้นของผู้คนที่อยู่กับปัญหา (Problems People) ค้นหาปัญหาร่วมกันกับนักวิชาการ และเป็นผู้กระทำการที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีอำนาจร่วมกันในการวิจัย

ซึ่งผลจากการดำเนินการวิจัย นอกเหนือจากส่วนขององค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยแล้ว ในส่วนของการขยายผลและต่อยอดงานวิจัยของชุมชน พบว่ามีหน่วยงานจากทั้งภายในและภายนอกชุมชนได้ให้กับสนับสนุนและตอบรับผลจากการวิจัยชุมชนเป็นอย่างดี

โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้กล่าวรับข้อเสนอจากชุมชนโดยจะให้การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน โดยจะทำการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนตามโอกาสและความต้องการของชุมชนในลำดับต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง ได้กล่าวรับข้อเสนอของชุมชนโดยการให้ความร่วมมือในการรับเอาแนวคำเนิการในการทำกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนของทิมวิชัย และกลุ่มฟื้นฟูฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนแม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี สำหรับการพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประจำตำบลโดยพร้อมขยายผลลงสู่หมู่บ้านอื่นๆ ในพื้นที่ ตลอดจนให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบ้านท้องแลเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ต่อไป

โรงเรียนลับแลพิทยาคม โรงเรียนประจำอำเภอลับแล ได้ให้ความร่วมมือโดยการรับเอาองค์ความรู้จากการสืบค้นในงานวิจัยเพื่อนำไปจัดทำเป็นศูนย์ข้อมูล ลับแลศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านลับแลศึกษาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่ค้นพบให้กับผู้ที่สนใจ ตลอดจนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน กับทั้ง ได้มีความสนใจและความต้องการในการเชิญให้ครูภูมิปัญญาของกลุ่มฟื้นฟูฯ เป็นวิทยากรของโรงเรียนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวไท-ยวนลับแลให้กับนักเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้ ทางโรงเรียนลับแลพิทยาคมพร้อมขยายผลองค์ความรู้ดังกล่าวสู่โรงเรียนในเครือข่าย เพื่อการร่วมกันพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลให้อยู่คู่กับชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

โรงเรียนวัดทองลับแล ได้ให้ความร่วมมือโดยการรับเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นในงานวิจัยเพื่อนำไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติต่อไป และได้เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ภูมิปัญญาซึ่งถือว่าเป็นการสานต่อลมหายใจแห่งวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป พร้อมกันนี้ทางโรงเรียนจะได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ของชุมชน คือ พิพิธภัณฑ์ชุมชนไท-ยวนลับแล ตลอดจนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไท-ยวนลับแลเพื่อที่จะสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สัมผัส และทดลองด้วยตัวของผู้เรียนเอง

สภาวัฒนธรรมประจำตำบลฝายหลวง ได้ให้ความร่วมมือโดยการตอบรับข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยของชุมชนเพื่อนำไปจัดทำเป็นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมของตำบลต่อไป รวมทั้งได้นำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและพิพิธภัณฑ์ชุมชนเข้าไปบรรจุอยู่ในตารางการดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางวัฒนธรรมของตำบล เพื่อพร้อมผลักดันให้เข้าสู่แผนงานของสภาวัฒนธรรมประจำอำเภอลับแลต่อไป

นอกจากนี้ โสภเสียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ซึ่งเป็นหน่วยงานจากภายนอกชุมชน ได้ให้ความสนใจในกระบวนการการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถศึกษารวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไท-ยวนลั๊บลั้ง หมู่บ้านท้องลั้งแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลั้งแล จังหวัดอุดรดิตต์ สำหรับการสร้างและพัฒนาให้เป็นเครือข่ายของโสภเสียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาในส่วนของจังหวัดอุดรดิตต์ เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน และสานต่อลมหายใจของวัฒนธรรมล้านนาทั้งดงาม

จึงสรุปได้ว่า การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลั้งแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลั้งแล จังหวัดอุดรดิตต์ เป็นกระบวนการที่สามารถช่วยให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถพัฒนาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนได้ และมีการพัฒนา การร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนได้รับแรงสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานจากภายนอก ทำให้เพิ่มฐานความมั่นคงและความเข้มแข็งของชุมชนทั้งในด้านวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิต

โดยกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นแหล่งความรู้ของชุมชนยังคงสามารถสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน ตลอดจนเกิดความรัก ความหวงแหน ศรัทธา และความภาคภูมิใจของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ และความเข้มแข็งของชุมชนในการขับเคลื่อนวิถีทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง รวมทั้งการเรียนรู้ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อการสืบทอดทางวัฒนธรรม และการเรียนรู้อย่างยั่งยืน อันจะส่งผลดีให้กับชุมชน สังคมและประเทศชาติโดยรวม

๖.๓ ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องการฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลั้งแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลั้งแล จังหวัดอุดรดิตต์ เป็นการศึกษาวิจัยที่อาศัยวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้กิจกรรม และกระบวนการของชุมชนในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนโดยเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับบริบทของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษา คือ บริบททางสังคม และบริบททางวัฒนธรรม ที่เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรื่อง คติความเชื่อ ค่านิยม ในรูปสัญลักษณ์ ในลวดลายผ้าขึ้นดินจก และตำนานที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกของชุมชน และยังเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนตามวิธีการมีส่วนร่วมที่ใช้กิจกรรม และกระบวนการของชุมชนแล้ว ยังก่อให้เกิดกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน และเครือข่ายทางการเรียนรู้ของชุมชน จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจก บ้านท้องลั้งแล รวมทั้งชุมชนสามารถพัฒนาทักษะด้านการคิด การเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน วิจัยและภูมิปัญญาจากผ้าขึ้นดินจกดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและอธิบายเรื่องการพัฒนาและฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาอื่นๆ ของชุมชนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ต่อไปได้

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๓๘. ประมวลกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชน.

กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ.

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๑. รายงานการวิจัยภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนา

หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

กรรณิการ์ ปัญสงเสริม. ๒๕๔๑. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการเรียนการสอนวิชางาน

ประดิษฐ์ เรื่องการประดิษฐ์ของใช้ตามทักษะกระบวนการ ๕ ชั้น สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กาญจนา เกียรติมนิรัตน์. ๒๕๔๖. ภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองภาคเหนือ : รูปแบบการเรียนรู้

และการถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กาญจนา แก้วเทพ. ๒๕๓๘. เครื่องมือการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ : สภาคทอลิก

แห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.

กาญจนา แก้วเทพ. ๒๕๔๑. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด

ยูเคชั่น จำกัด(มหาชน).

กาญจนา โชคถาวร. ๒๕๓๘. การเปลี่ยนแปลงสวัสดิการและสถานภาพสตรีหลังประกอบอาชีพ

เสริมด้านการทอผ้า : กรณีศึกษาสตรีชนบทตำบลออนเหนือ ถึงอำเภอแม่ออน จังหวัด

เชียงใหม่. เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กิตติพิศ ศิริสูตร. ๒๕๓๗. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตาม

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๗) ในโรงเรียน

ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ๒๕๔๔. ชุมชนนิยม : การฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย . กรุงเทพฯ : โรง

พิมพ์บริษัท ชัคเชส มีเดีย จำกัด.

ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. ๒๕๔๒. การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.

เชียงใหม่ : เอกสารอัดสำเนา.

คณะกรรมการสำนักงานศึกษาแห่งชาติ. ๒๕๔๑. รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมภูมิ

ปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา. ๒๕๔๓.

แนวทางการ สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

คมพล สุวรรณภู. ๒๕๔๔. การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านการดูแล

สุขภาพเพื่อการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา

บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตติ มลคชชัยอรัญญา. ๒๕๔๐. การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการพัฒนา

สังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จันทร์นนท์ เหล่าพัฒนา. ๒๕๔๖. ขบวนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาองค์กรชุมชนของ อำเภอเวียง

ใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. ๒๕๔๖. “อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง.” [ระบบออนไลน์].

แหล่งที่มา http://www.soc.cmu.ac.th/~wsc/data/Identity๒๘_๓_๐๕.pdf

(๒ มกราคม ๒๕๕๒)

ชัชเวชย์ เจริญวงศ์. ๒๕๔๒. การพัฒนาอาชีพและการส่งเสริมการเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มชาว

จีนอพยพในเขตตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์

เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชนินทร์ เจริญกุล และคณะ. ๒๕๔๔. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชนโดย

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสาธารณสุขในท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์

ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุทธิธิ์ ชูชาติ. ๒๕๓๘. การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศเพื่อแก้ปัญหาภัย

แล้งของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

ครุณี ศรีตระกูล. ๒๕๓๘. การพัฒนาหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยเน้นภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิพย์คำพร หาญอมรเศรษฐ์. ๒๕๔๖. ศึกษาพลวัตการทอพื้นเมือง : กรณีศึกษาผ้าชิ้นตีนจกบ้านนา

ทะเล ตำบลชัยภูมิ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา

บัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ทะนงศักดิ์ คุ้มไชนาและคณะ. ๒๕๔๓. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- ทรงพล ศิวานนท์. ๒๕๔๓. ลวดลายการทอผ้าขึ้นดินจกอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. ๒๕๕๒. พหุวัฒนธรรมบนผ้าทอเมืองอุตรดิตถ์. เชียงใหม่ : เอกสารประกอบนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ.
- นัทธนัย ประสานนาม. ๒๕๕๑. “เพศชาติพันธุ์ และปัญหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ในภาพยนตร์เรื่อง *Touch of Pink*.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.midnightuniv.org/midnight25545/document55244.html> (๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒)
- นนท์นัทธ์ ศรีเขตต์. ๒๕๔๖. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในกลุ่มโรงเรียนยิ่งمين สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นฤมล นิราทร. ๒๕๔๓. การสร้างเครือข่ายการทำงาน. ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภาพร หงษ์ทอง. ๒๕๔๗. อัต บุคคลในทัศนะของฉากลส์ ลากอง. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพพร พวงสมบัติ. ๒๕๔๗. กระบวนการเรียนรู้ของผู้ผลิตผ้าทอขึ้นดินจก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรักษาและสืบทอดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ท่ามกลางบริบทสังคมบริโภคนิยม. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา บุญศรี. ๒๕๔๒. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเกิด รัตนแสง. ๒๕๓๖. วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตนอร์.
- ปฐม นิคมานนท์. ๒๕๓๕. การค้นหาความรู้และระบบถ่ายทอดความรู้ในชุมชนชนบทไทย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปณิธิ สุขสมบูรณ์. ๒๕๔๕. เครือข่ายทางสังคมและการแสวงหาทางเลือกของแม่ค้าหาบเร่แผงลอย : กรณีศึกษาแม่ค้าหาบเร่แผงลอยชาวอีสาน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนางเลิ้ง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. ๒๕๓๐. การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. วารสารชุมชนพัฒนา, ๑(๕). ๑๑-๑๗.

- ๒๕๓๗. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ, กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.
- ๒๕๔๑. ประชาคมตำบล : ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ประสงค์ นิลบรรจง. ๒๕๓๘. โอกาสการลงทุนโรงงานทอผ้าพื้นเมือง ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และชอบ เข้มกลัด. ๒๕๓๗. องค์กรประชาชนกับการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของ คนจนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- พิทักษ์ เตชะใจ. ๒๕๔๐. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. ๒๕๔๓. พลังสร้างสรรค์แห่งชุมชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.
- พิระพล ไชยพงศ์. ๒๕๓๘. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการรักษาความปลอดภัยที่เกี่ยวกับ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพธิน ผมงาน. ๒๕๔๒. องค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสานกับการสร้างเครือข่าย : ศึกษากรณี เครือข่ายเด็ก. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มณเฑียร ดีแท้. ๒๕๓๐. มรดกทางวัฒนธรรมของชาวอุดรดิถี. ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษย ศาสตร์และสังคม วิทยาลัยครูอุดรดิถี.
- มนัส สุภักษ์. ๒๕๔๔. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในกิจกรรมธุรกิจ ท้องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มลิวัลย์ บุรณพัฒนา. ๒๕๓๐. การศึกษาวรรณกรรมคำอ้งทางวิทยุภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไมตรี เกตุขาว. ๒๕๔๐. การศึกษาตลาดผ้าตีนจกในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. ๒๕๓๑. ศิลปะหัตถกรรมไทย. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ๒๕๓๑. ผ้าไทย พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัทเงินทุน อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.

รจนา ชื่นศิริกุลชัย. ๒๕๔๔. ศึกษาผ้าทอพื้นถิ่นจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ.

ราชบัณฑิตสถาน. ๒๕๒๔. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.

รติกร กลิ่นประทุม และคณะ ๒๕๓๔. หลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์วิชาแนวคิดและทฤษฎีทาง
มานุษยวิทยา. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://cyberlab.lh๑.](http://cyberlab.lh๑.ku.ac.th/elearn/faculty/social/soc๖๕/๑๓-๒.html)

ku.ac.th/elearn/faculty/social/soc๖๕/๑๓-๒.html. (๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๒)

รังสรรค์ เจริญทอง. ๒๕๔๒. การจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านพัฒนา ตำบลแม่อุคอ
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เรวดี ศรีจำเริญ. ๒๕๔๔. การดำเนินงานโครงการพัฒนาชาวเขาเชิงอนุรักษ์ด้านการมีส่วนร่วมของ
ชาวบ้าน การศึกษา บ้านห้วยโป่ง ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ลิขิต หมู่ดี. ๒๕๓๘. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบล :
ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภูและจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ลมุล จันทน์หอม. ๒๕๓๘. วรรณกรรมท้องถิ่น. เชียงใหม่ : สุริวงค์บุ๊คเซนเตอร์.

วันเพ็ญ วอกลาง. ๒๕๓๔. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุกัญญา สิงห์ยะบุศย์. ๒๕๔๕. รูปแบบศิลปะและการจัดการผ้าทอที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและการ
พึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีผ้าไหมแพรวาสายวัฒนธรรมผู้ไทย จังหวัด
กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สันติมา ศรีสังข์สุวรรณ. ๒๕๔๐. การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่ง
การเรียนรู้ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมพงษ์ เตชะอริก. ๒๕๔๕. องค์กรชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๔๒. ภาพกรอบการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ๒๕๔๑. ภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ :
บพิธการพิมพ์.

- สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักมาตรฐาน
 ฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. ๒๕๔๕. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัท
 เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- สิทธิณัฐ ประพุทธานิตสาร. ๒๕๔๕. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในแนวคิดและแนว
 ปฏิบัติ. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์วันดาเพรส.
- สุธี ศรสวรรค์. ๒๕๓๘. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของมุสลิม : ศึกษา
 เฉพาะกรณี ตำบลหนองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
 วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ เวชชพิทักษ์. ๒๕๓๖. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม และ การ
 พัฒนาชนบท เล่ม ๑. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.
- สุรินทร์ ไชยสวัสดิ์. ๒๕๔๑. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาในโครงการ
 หลวงขุนแปะ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เสรี พงศพิศ. ๒๕๒๙. ทางเลือกและทัศนะวิจารณ์ว่าด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : เทียน
 วรรณการพิมพ์.
- แสงมณี หาญภักดีสกุล. ๒๕๔๔. แรงจูงใจการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสตรี ของคณะกรรมการการ
 พัฒนาสตรีในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- หัตยา เจิมศักดิ์. ๒๕๓๙. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่
 ๕ ของอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิญา เฟื่องฟูสกุล. ๒๕๔๖. อัตลักษณ์ (Identity) การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อकिन รพีพัฒน์. ๒๕๓๑. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
 วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ศักดิ์ภาการพิมพ์.
- อรุณ แก้วตาปี. ๒๕๔๑. เครือข่ายชุมชนเพื่อการเรียนรู้ : ศึกษากรณีโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 ยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย ดุลยเกษม. ๒๕๔๐. การวิจัยเกี่ยวกับระบบการศึกษากับชุมชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี.

- อังกูล สมคะเนย์. ๒๕๓๕. สภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกมล อ่อนศรี. ๒๕๔๔. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชน.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โอภาส ปัญญา. ๒๕๔๒. ประชาคมรากหญ้า ชุมชนการค้าคนกล้า สร้างบ้านรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ :
สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- Brckett, R., and Hiemstra, R. ๑๙๙๑. **Self-Direction Adult Learning : Perspectives
on Theory, Research, and Practice**, New York: Routledge, Chapman and
Hall, Inc.
- Fvaser-Lv, S. ๑๙๙๘. **Handwoven Textiles of South – Tast Asia**, Oxford University
Press Pte. Ltd.
- Gibbons, M. ๑๙๘๐. Toward a Theory of Self-Directed Learning : A Study of Experts
without Formal Training, **Journal of Humanistic Psychology**. vol. ๒๐. ๒.
๔๑-๔๖,
- Griffin, C. ๑๙๘๓. **Curriculum Theory in Adult Lifelong Education**. London : Crom
Helm.
- Knowles, S. M. ๑๙๗๕. **Self-Directed Learning : a Guide for Learners and
Teachers**, New York: Association Press.
- Lowry, C.M. ๒๐๐๔. **Supporting and Facilitating Self-Directed learning**, (Online)
Available at : http://www.mapnp.org/library/trng_dev/methods/slf_drot.thm.
(๓ January ๒๐๐๕).
- McNamare, C. ๒๐๐๔. **Srrong Value of Self-Directed Learning in the Workplace :
How Supervisors and Learners Gain Leaps in Learning**, (Online)
Available at : http://www.mapnp.org/library/trng_dev/methods/slf_drot.thm.
(๓ January ๒๐๐๕).
- Merriam, S.B. & Caffarella, R.S. ๑๙๙๙. **Learning in Adulthood (๒nd ed)** : San
Francisco.
- National Identity Boavd, ๑๙๙๔. **Thai Textiles : Threads of a Cultural Heritage**,
Mavxh.
- Skager, R. W. ๑๙๗๘. **Life Long Education and Evaluation Practice**. Hamburg:
UNESCO Institute for Education.
- Smith, R. M. ๑๙๘๒. **Learning How to Learn : Applied Theory for Adult**, New
York: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ให้ข้อมูล

๑. นางป้าน เหล็กมูล อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๒๑๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒. นางปิ่น สุขสา อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓. นางมา จันคำ อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๑๒๕ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔. นางจันทร์ บัวคำ อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๓๗ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕. นางคำ สุขหา อายุ ๕๔ ปี
ที่อยู่ ๗๗/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖. นางผาย จันทร์สูง อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๑๐๖ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๗. นางเกียง กางมูล อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๑๗๔ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๘. นางเจียว คำฟู อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๓๘ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๙. นางทวน กางมูล อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๑๖๐ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๐. นายโพธิ์ พรหมอินทร์ อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ ๑๖๔/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๑. นางปลา สุขหา อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ ๒๑๔/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๒. นางดอก เฟื่องฟู อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ ๒๘ หมู่ ๖ บ้านด้นม่วง ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๓. นางคำ พวงยะ อายุ ๕๑ ปี
ที่อยู่ ๑๖๕ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๑๔. นายจำลอง มาปิ้ง อายุ ๘๐ ปี
ที่อยู่ ๑๖๔/๑ หมู่ ๑ บ้านเชียงแสน ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๕. นางบุญ แสนสงคราม อายุ ๘๐ ปี
ที่อยู่ ๗๖ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๖. นางคำ เครือฝั้น อายุ ๘๐ ปี
ที่อยู่ ๑๔/๑ หมู่ ๕ บ้านทุ่งเอียง ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๗. นางเริง ลาก่อ อายุ ๘๐ ปี
ที่อยู่ ๒๓๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๘. นางก้อง ฟองแก้ว อายุ ๗๕ ปี
ที่อยู่ ๕๓ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๙. นางน้อย มะโนคำ อายุ ๗๕ ปี
ที่อยู่ ๑๐๒ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๐. นางอบ กันภัย อายุ ๗๘ ปี
ที่อยู่ ๘/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๑. นางวัน พรหมอินทร์ อายุ ๗๘ ปี
ที่อยู่ ๑๖๔/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๒. นางเบ้ง ศรีวงษ์ อายุ ๗๘ ปี
ที่อยู่ ๕๐ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๓. นางคำ จันคำ อายุ ๗๘ ปี
ที่อยู่ ๕๕/๔ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๔. นางเงิน จันเพ็ง อายุ ๗๗ ปี
ที่อยู่ ๗๗ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๕. นางหมูน เพิ่มพูน อายุ ๗๖ ปี
ที่อยู่ ๕๕ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๖. นางน้อย มะโนคำ อายุ ๗๕ ปี
ที่อยู่ ๑๐๒ หมู่ ๖ บ้านต้นม่วง ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๗. นางปวน พรหมธา อายุ ๗๓ ปี
ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒๘. นางถนอมจิต ทิพย์เพชร อายุ ๗๓ ปี
ที่อยู่ ๒๑๕ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๒๙. นางหอม แสนสงคราม อายุ ๗๒ ปี
 ที่อยู่ ๗๖ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๐. นางที จันแจ อายุ ๗๒ ปี
 ที่อยู่ ๕๐/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๑. นางสิน บัวอ่อน อายุ ๗๑ ปี
 ที่อยู่ ๒๐ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๒. นางน้อย สืบจ้อน อายุ ๗๐ ปี
 ที่อยู่ ๑๔๔ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๓. นางบุญส่ง สุ่มสมบูรณ์ อายุ ๖๘ ปี
 ที่อยู่ ๕๖/๗ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๔. นางศรี วงษ์น้อย อายุ ๖๘ ปี
 ที่อยู่ ๘ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๕. นางเสงี่ยม กุลศิริ อายุ ๖๗ ปี
 ที่อยู่ ๑๑๖/๑ หมู่ ๓ บ้านนารี ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๖. นางธิดา สืบสวัสดิ์นิติกุล อายุ ๖๗ ปี
 ที่อยู่ ๕๕/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๗. นางย่น จันเพ็ง อายุ ๖๗ ปี
 ที่อยู่ ๗๗ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๘. นางสาวท คำจีน อายุ ๖๗ ปี
 ที่อยู่ ๑๖๕/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๓๙. นางมาลี การินดา อายุ ๖๖ ปี
 ที่อยู่ ๒๓/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๐. นายเงิน กางมูล อายุ ๖๕ ปี
 ที่อยู่ ๑๓๑/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๑. นางจำปี ทองเลิศ อายุ ๖๕ ปี
 ที่อยู่ ๓๓ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๒. นางบุญมี หิงสุวรรณ อายุ ๖๔ ปี
 ที่อยู่ ๔๘/๘ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๓. นางแตะ กางมูล อายุ ๖๔ ปี
 ที่อยู่ ๑๓๑/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๔๔. นางนัน ศรีเมืองสุข อายุ ๖๔ ปี
ที่อยู่ ๒๓๐ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๕. นางคำมวน บุตรดา อายุ ๖๔ ปี
ที่อยู่ ๑๕/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๖. นางดอน สานลาด อายุ ๖๔ ปี
ที่อยู่ ๖๘ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๗. นางจันทา แก้วหลวง อายุ ๖๒ ปี
ที่อยู่ ๔๔ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๘. นางปิ่น แสงรุจิธรรม อายุ ๖๑ ปี
ที่อยู่ ๑๑๘ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๙. นางบุญ กุลพรม อายุ ๖๑ ปี
ที่อยู่ ๑๘๖ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๐. นางสินทอน เกิดเจริญ อายุ ๖๑ ปี
ที่อยู่ ๘๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๑. นางหวัง จามูล อายุ ๖๐ ปี
ที่อยู่ ๗๕ หมู่ ๓ บ้านนารี ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๒. นางสาวบุญ แสงจันทร์ อายุ ๖๐ ปี
ที่อยู่ ๒๒๖ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๓. นางเงิน แก้วเปี้ย อายุ ๕๘ ปี
ที่อยู่ ๑๐๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๔. นางวิไล อ่อนพรม อายุ ๕๘ ปี
ที่อยู่ ๔๙/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๕. นางสุก แสนปัญญา อายุ ๕๘ ปี
ที่อยู่ ๕๙/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๖. นางวิไล อ่อนพรม อายุ ๕๘ ปี
ที่อยู่ ๔๙/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๗. นางลิ้ม ศรีอินทร์ อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๔๐ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๕๘. นางแก้ว จันเจ็ก อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๑๒๐ หมู่ ๑๐ บ้านท้องลับแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๕๕. นางนงค์ แสงสุข อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๖๐/๑ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๐. นางมี ทิ้วงาม อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๑๒๓ หมู่ ๕ บ้านวัดป่า ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๑. นางแก้วมา ตาทอง อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๑๑๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๒. นางพัน ทองบาง อายุ ๕๗ ปี
ที่อยู่ ๑๑๒ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๓. นางพัน ทองบาง อายุ ๕๖ ปี
ที่อยู่ ๑๑๒ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๔. นางลี จันทร์ดวงดี อายุ ๕๖ ปี
ที่อยู่ ๘๓/๒ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๕. นางนางคำมี แน่นอน อายุ ๕๖ ปี
ที่อยู่ ๑๒๘ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๖. นางมานิต วงษ์น้อย อายุ ๕๕ ปี
ที่อยู่ ๑๒๔ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๗. นางวัฒนา ศรีวงษ์ อายุ ๕๔ ปี
ที่อยู่ ๑๖๒ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๘. นางรอน คำจ้อน อายุ ๕๓ ปี
ที่อยู่ ๒ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๖๙. นางทวิ เขียวน้อย อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ ๑๔/๒ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๗๐. นางแดง คำสุก อายุ ๔๘ ปี
ที่อยู่ ๖๐ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๗๑. นางสมใจ รักใส อายุ ๔๗ ปี
ที่อยู่ ๑๖๗/๓ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๗๒. นางดิ่ง คำเพชร อายุ ๔๖ ปี
ที่อยู่ ๑๔๔/๒ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๗๓. นางอนัน ปิพาน อายุ ๔๖ ปี
ที่อยู่ ๑๓๕/๒ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๔. นางศรีวรรณ จันทร์ศรีงาม อายุ ๔๕ ปี

ที่อยู่ ๑๐๕ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๕. นางรัตน์ ไสแจ่ม อายุ ๔๕ ปี

ที่อยู่ ๓๕/๑ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๖. นางจิราพร หน้าไม้ อายุ ๔๑ ปี

ที่อยู่ ๕๓ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๗. นางนอม สุขสา อายุ ๔๑ ปี

ที่อยู่ ๑๓๖/๒ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๘. นางธัญญลักษณ์ หมวกทอง อายุ ๔๒ ปี

ที่อยู่ ๒๒๕/๕ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๓๙. นางพัชรพิมล ทิพย์เพ็ชร อายุ ๔๑ ปี

ที่อยู่ ๖/๘ หมู่ ๑๐ บ้านท้องถื่นแลพัฒนา ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๔๐. นายประสงค์ ทองเลิศ อายุ ๓๗ ปี

ที่อยู่ ๓๓ หมู่ ๗ บ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ข

รายละเอียดกิจกรรม (Action Plans)

โครงการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนจากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชน
บ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
1.	ลงพื้นที่ สัมภาษณ์ พบปะพูดคุย กับผู้สูงอายุ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ นำ ปราชญ์ ผู้รู้ และผู้นำกลุ่มต่างๆ ได้ทราบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	1.สามารถระบุ ผู้ให้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 2.ผู้นำ ปราชญ์ และผู้นำกลุ่มต่างๆ ได้รับทราบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	ผู้นำท้องถิ่น ผู้สูงอายุ ตัวแทน ชาวบ้าน ทีมวิจัย และผู้เกี่ยวข้อง	ทราบปัญหาจริงในพื้นที่ที่สามารถนำมาวางแผนในการเก็บข้อมูลและทราบการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย
2.	1.ประชุมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์การดำเนินการวิจัย เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ทีมวิจัยและวางแผนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนจากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจก บ้านท้องลับ ค.ฝายหลวง อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ (อาจารย์ที่ปรึกษาลงพื้นที่ ครั้งที่ 1) 2. ประชุมทีมงานวิจัยประจำเดือน (ทุกวันเสาร์สัปดาห์ที่ 2 ของแต่ละเดือน)	1. เพื่อให้ทีมวิจัยรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย และวางแผนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนจากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกบ้านท้องลับแล ค.ฝายหลวงอ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ 2. เพื่อให้ทีมนักวิจัยในพื้นที่ได้รับทราบและเข้าใจ แนวการดำเนินการร่วมกันรวมถึงการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหาที่พบจากการวิจัยร่วมกัน	1.ทีมวิจัยได้รับทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยรู้บทบาทหน้าที่ และวางแผนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนจากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกบ้านท้องลับแล ค.ฝายหลวง อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ 2. ทีมนักวิจัยในพื้นที่ได้รับทราบและเข้าใจแนวการดำเนินการ และการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหาที่พบจากการวิจัยร่วมกัน	ทีมวิจัย 7 คน อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ทีมวิจัย 7 คน	1. ทีมนักวิจัยทราบแนวทางวิธีการทำงานวิจัย และการมีส่วนร่วมในการวิจัย 2. ทีมนักวิจัยเข้าใจแนวดำเนินการและเตรียมความพร้อม,แก้ปัญหาที่พบในการวิจัยร่วมกัน

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
3.	กิจกรรมการรู้จักตัวคน สืบค้นประ วัติศาสตร์ ท้องถิ่น โดยให้คนใน ชุมชนแสดงความคิดเห็น และสืบค้นประวัติศาสตร์ ของชุมชนร่วมกัน (อาจารย์ ที่ปรึกษาลงพื้นที่ ครั้งที่ 2)	เพื่อให้ชุมชนรู้จักตัวตน ของตนเอง และ สืบรู้ที่มา และประวัติศาสตร์ของ ท้องถิ่นร่วมกัน	ชุมชนรู้จักตัวตนของตน เอง และ สืบรู้ที่มาและ ที่มาประวัติศาสตร์ของ ชุมชน	ผู้นำท้องถิ่น ผู้สูงอายุ ทีม วิจัย อาจารย์ ที่ ป ร ิ ก ษ า ชาวบ้าน 2 หมู่บ้าน และ วิทยากร ~ 50 คน	1. ชุมชนรู้จัก ตัวตนของตน 2. ข้อมูลประวัติ ศาสตร์ของ ชุมชน
4.	กิจกรรมสืบค้นผ้าชิ้นดิน จกโบราณในชุมชน	เพื่อค้นหาผ้าชิ้นดินจก โบราณที่มีอยู่ในชุมชน	ได้แหล่งของผ้าชิ้นดิน จกโบราณในชุมชน	ทีมวิจัย 7 คน ชาวบ้าน เจ้า ของชิ้นดินจก โบราณ ปราชญ์ ชาวบ้าน	ฐานข้อมูลของ แหล่งที่อยู่ของ ผ้า ชิ้น ดิน จ ก โบราณ
5.	ประชุมทีมวิจัยเพื่อหา แนวทางในการเก็บและ รวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำ แผนที่ตำแหน่งของผ้าชิ้น โบราณที่ตนเองหรือที่ ได้รับมรดกตกทอดมาจาก บรรพบุรุษของชุมชน และ จัดทำบัญชีทะเบียนผ้าชิ้น โบราณในชุมชน	เพื่อหาแนวทางในการ เก็บและรวบรวมข้อมูล และจัดทำแผนที่ตำแหน่ง ของผ้าชิ้นโบราณที่ตนเอง หรือที่ได้รับมรดกตกทอด มาจากบรรพบุรุษของ ชุมชน และขึ้นทะเบียน ผ้าชิ้นดินจกโบราณใน ชุมชน	ได้แนวทางในการเก็บ รวบรวมและแผนที่ ตำแหน่งของผ้าชิ้น โบราณที่ตนเองหรือที่ ได้รับมรดกตกทอดมา จากบรรพบุรุษของ ชุมชน และผ้าชิ้นดินจก โบราณของชุมชนได้รับ การขึ้นทะเบียน	ทีมวิจัย 7 คน เจ้าของผ้าชิ้น โบราณ ใน ชุมชน	1.แผนที่ ตำแหน่งผ้าชิ้น ดินจกโบราณ ในชุมชน 2. บัญชีทะเบียน ผ้าชิ้น โบราณ ของชุมชน
6.	กิจกรรมประกวดผ้าชิ้นดิน จกและจัดการประกวดการ แต่งกายเชิงวัฒนธรรมของ ผู้สูงอายุและเยาวชนใน ชุมชน	เพื่อเก็บรวบรวมประวัติ ผ้าชิ้นแต่ละผืนที่เป็น ประโยชน์ รวมทั้งเพื่อ เก็บภาพถ่ายลวดลาย ต่างๆของผ้าชิ้น และ สร้างความภูมิใจให้กับ เจ้าของผ้าชิ้น	ได้ประวัติผ้าชิ้นแต่ละ ผืนที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งเพื่อเก็บภาพถ่าย ลวดลายต่างๆของผ้าชิ้น และสร้างความภูมิใจ ให้กับคนในชุมชน	ชาวบ้าน เจ้าของผ้าชิ้น และกรรมการ ตัดสินได้แก่ ปราชญ์ ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ทีมวิจัย ประ มาณ 50 คน	ประวัติผ้าชิ้นแต่ละ ผืน รวมทั้ง ภ า พ ถ์ า ย ลวดลายต่างๆ ของผ้าชิ้น และ ความภูมิใจของ เจ้าของ

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
7.	ทีมวิจัยออกสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้ ในชุมชนหมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 10 บ้านท้องถื่นแลรวมถึงชุมชนใกล้เคียงที่มีผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่มีความรู้ในภูมิปัญญาผ้าซิ่นตีนจก	เพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทัศนคติ ความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าซิ่นตีนจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจกของชุมชนบ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบ่อ จังหวัดอุดรธานี เชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้	ได้รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทัศนคติ ความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าซิ่นตีนจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจกของชุมชนบ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบ่อ จังหวัดอุดรธานี เชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้	ผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้ ใน 2 หมู่บ้าน	รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านทัศนคติความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าซิ่นตีนจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า และ วรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจกของ ชุมชนบ้านท้องถื่นแล เชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้
8.	กิจกรรมเวทีแสดงความคิดเห็น คัดสรร และตรวจสอบข้อมูลของลายผ้าซิ่นตีนจกของคนในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่าตำนาน หรือวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจก ต่างๆ	เพื่อให้ชุมชนแสดงความคิดเห็น คัดสรร และตรวจสอบข้อมูลของลายผ้าซิ่นตีนจก พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่า ตำนาน หรือวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจก ต่างๆ ที่ถูกต้อง	ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น คัดสรร และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในลายผ้าซิ่นตีนจก พร้อมทั้งข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม เรื่องเล่า ตำนาน หรือ วรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจก	ชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ปราชญ์ ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ทีมวิจัย ประมาณ 50 คน	1. บทสรุปข้อมูลความรู้ทัศนคติความเชื่อ และกระบวนการคิดสร้างลวดลายจากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าซิ่นตีนจก 2. บทสรุปตำนาน เรื่องเล่า และวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าซิ่นตีนจกของชุมชนบ้านท้องถื่นแล

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
9.	ทีมวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม จากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในผ้าชิ้นดินจก รวบรวมตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำแล จังหวัดอุดรดิตถ์	เพื่อรวบรวม จัดระเบียบ ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม ใน สัญลักษณ์ที่ปรากฏใน ผ้าชิ้นดินจก ในตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็น วรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกของ ชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เป็นระบบ	ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม ใน สัญลักษณ์ที่ปรากฏใน ผ้าชิ้นดินจก ในตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็น วรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกของ ชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่เป็นระบบ	ทีมนักวิจัย 7 คน	ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม ในลายผ้าชิ้นดินจก ในตำนาน เรื่องเล่า ที่เป็น วรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับ ผ้าชิ้นดินจกของ ชุมชนบ้านท้องถับแล ต.ฝายหลวง อ.ถ้ำแล จ.อุดรดิตถ์
10.	จัดนิทรรศการให้ความรู้ โดยการแสดงข้อมูล ประวัติศาสตร์ชุมชนและ ข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่าตำนาน ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกที่ได้จากการศึกษา รวบรวม	ให้ความรู้ ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนและข้อมูล เรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่าตำนาน ที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ เกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกที่ได้จากการศึกษา รวบรวม	ชุมชนได้ความรู้ ข้อมูล ประวัติศาสตร์ชุมชน และข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่าตำนาน ที่เป็น วรรณกรรมมุขปาฐะเกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกที่ได้จากการศึกษารวบรวม	ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราษฎร ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัยประมาณ 100 คน	ชุมชนมีความรู้ ข้อมูล ประวัติศาสตร์ชุมชน และข้อมูลเรื่อง คติความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งเรื่องเล่าตำนาน ที่เป็น วรรณกรรมมุขปาฐะ เกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกที่ได้จากการศึกษารวบรวม
11.	จัดทำรายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1	-เพื่อจัดทำรายงานและผลการดำเนินงานวิจัยใน ระยะ 6 เดือนแรก -เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัย	-ทราบผลการดำเนินงานวิจัย ปัญหา อุปสรรค วิธีการวิจัย -รายงานความก้าวหน้า ผลการทำงานวิจัยใน ระยะ 6 เดือนแรก	ทีมวิจัย	-ความก้าวหน้างานวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์ -ได้ผลงานตามวัตถุประสงค์

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
12.	ทีมวิจัยและตัวแทนชุมชนศึกษาดูงานนอกสถานที่เรื่องผ้าขึ้นดินจากแม่แจ่ม รวมทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยยวน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท้องลับแล	เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ในการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท้องลับแล	ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ข้อมูลที่ต้องการชัดเจนจากชุมชนต้นแบบ	ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา ประมาณ 25 คน	นักวิจัยและตัวแทนชุมชนมีความรู้ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลที่ต้องการชัดเจนจากชุมชนต้นแบบ
13.	ทีมวิจัยและตัวแทนชุมชนเสนอผลการศึกษาดูงานให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านท้องลับแล พร้อมเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นของชาวบ้าน เพื่อเป็นมติของชุมชน สำหรับจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และจัดทำปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี ในเรื่องงานประเพณี อาหารการกิน การแต่งกาย และภาษาท้องถิ่น พร้อมดำเนินการตามแผน	เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านท้องลับแล แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นมติของชุมชนสำหรับจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และจัดทำปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี ในเรื่องงานประเพณี อาหารการกิน การแต่งกาย และภาษาท้องถิ่น พร้อมดำเนินการตามแผน	1. ชาวบ้านในชุมชนบ้านท้องลับแล แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นมติของชุมชน สำหรับจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และจัดทำปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี ในเรื่องงานประเพณี อาหารการกิน การแต่งกาย และภาษาท้องถิ่นพร้อมดำเนินการตามแผนได้ 2. มีการจัดตั้งกลุ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน 4 เรื่อง	ทีมวิจัย ชาวบ้านในชุมชน จำนวน 60 คน	1. แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชน และปฏิทินกิจกรรมวัฒนธรรมชุมชนประจำปี ในเรื่องงานประเพณี อาหารการกิน การแต่งกาย และภาษาท้องถิ่น 2. กลุ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนในทั้ง 4 เรื่อง
14.	ประเมินกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนตามแผนการดำเนินงาน เพื่อวัดและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในแง่ของมิติทางวัฒนธรรมและมิติทางสังคม	เพื่อวัดและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในแง่ของมิติทางวัฒนธรรมและมิติทางสังคมของกิจกรรมการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน	ความถูกต้องและความชัดเจนของแผนการดำเนินงานการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน	ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน คนในชุมชน ทีมวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา ~ 20 คน	แผนการดำเนินงานการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด
15.	นำผลการประเมินกิจกรรม การฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน มาประมวลผล และสรุปผล เพื่อหาแนวทางและจัดทำ แผน แม่ บ ท หมู่ บ้ า น วัฒนธรรม ร่วมกับองค์กร ปกครอง ส่วน ท้อง ถิ่น สำหรับการพัฒนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ แหล่ง ท่อง เทียบ ทาง วัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสู่ การเรียนรู้ชุมชนและแหล่ง ท่อง เทียบ ทาง วัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสู่การเป็นชุมชน แห่งการ เรียนรู้ อย่าง ยั่งยืน (อาจารย์ที่ปรึกษา ลงพื้นที่ ครั้งที่ 3)	เพื่อหาแนวทางและจัดทำ แผน แม่ บ ท หมู่ บ้ า น วัฒนธรรม ร่วมกับองค์กร ปกครอง ส่วน ท้อง ถิ่น สำหรับการพัฒนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ แหล่ง ท่อง เทียบ ทาง วัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสู่ การเป็นชุมชน แห่งการ เรียนรู้ อย่าง ยั่งยืน	ชุมชน ได้แนวทางและแผน แม่บทหมู่บ้านวัฒนธรรม ร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สำหรับการ พัฒนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสู่ การเป็นชุมชนแห่งการ เรียนรู้ อย่าง ยั่งยืน	ผู้นำองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ ชุมชน คนใน ชุมชน ทีม วิจัย อาจารย์ ที่ปรึกษา ประมาณ 20 คน	แนวทางและแผน แม่บทหมู่บ้าน วัฒนธรรม
16.	เขียนรายงานสรุปผลการ ศึกษาวิจัย	เพื่อจัดทำรายงานและผล การดำเนินงานวิจัยใน ระยะ 1 ปีที่ผ่านมาฉบับ สมบูรณ์	รายงานและผลการ ดำเนินงานวิจัยในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาฉบับสมบูรณ์	ทีมวิจัย	รายงานฉบับ สมบูรณ์
17.	เวทีสรุปปิดโครงการ คืบ ข้อมูลสู่ชุมชนและ ตรวจสอบข้อมูลร่วมกับ ชุมชน	เพื่อนำเสนอข้อมูลการ วิจัยคืนสู่ชุมชน และ ตรวจสอบข้อมูลร่วมกับ ชุมชน	ชุมชนได้รับทราบและรวม ตรวจสอบข้อมูลงานวิจัย	ผู้นำองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ ชุมชน คนใน ชุมชน ทีม วิจัย อาจารย์ ที่ปรึกษา ประมาณ 50 คน	ข้อมูลที่มีความ ถูกต้องของ งานวิจัย

ภาคผนวก ค

แบบบันทึกข้อมูล

ผ้าชิ้นดินจกโบราณของชุมชนบ้านท้องลัมแล ตำบลฝายหลวง

อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

[illegible]

ภาคผนวก ง

ข้อมูลผ้าขึ้นตีนจกโบราณ
ของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
โรงเรียนราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อผ้า
ชื่อชุมชน
ชื่อตำบล
ชื่ออำเภอ
ชื่อจังหวัด

ชื่อผู้ทำ
ชื่อผู้เก็บข้อมูล
ชื่อผู้บันทึกข้อมูล

ชื่อผ้า
ชื่อชุมชน
ชื่อตำบล
ชื่ออำเภอ
ชื่อจังหวัด

ชื่อผ้า
ชื่อชุมชน
ชื่อตำบล
ชื่ออำเภอ
ชื่อจังหวัด

ชื่อผ้า
ชื่อชุมชน
ชื่อตำบล
ชื่ออำเภอ
ชื่อจังหวัด

ชื่อผ้า
ชื่อชุมชน
ชื่อตำบล
ชื่ออำเภอ
ชื่อจังหวัด

www.fishbase.org

100 002

คำชี้แจงให้ทราบก่อนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเอกสาร : การจัดทำเอกสาร ให้แนบตาม ขัดแย้งกัน

ឈ្មោះ	លេខសម្គាល់	ស៊ីវិល	ភេទ	ថ្ងៃ	ខែ	ឆ្នាំ	ស្ថានភាព	សញ្ជាតិ
ឈ្មោះ	1234	ស្រី	៧	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា
ឈ្មោះ	5678	ស្រី	៨	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា
ឈ្មោះ	9012	ស្រី	៩	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា	សីហា

Figure 1

အမျိုးအမည်	အသက်	အမျိုးအမည်	အသက်	အမျိုးအမည်	အသက်
.....					

Summary

संकेत	प्रश्न	उत्तर
१	क्या यह सच है?	
कामकाज	अर्थ, 70, अर्थात्, 30, बालिका (बालिका?)	

[illegible]

ปี	จำนวน	ชนิดพันธุ์			
		ชนิดพันธุ์ที่ 1	ชนิดพันธุ์ที่ 2	ชนิดพันธุ์ที่ 3	ชนิดพันธุ์ที่ 4
2558	10	5	3	2	0
2559	15	8	4	3	0
2560	20	10	6	4	0
2561	25	12	8	5	0
2562	30	15	10	6	0
2563	35	18	12	7	0
2564	40	20	14	8	0
2565	45	22	16	9	0
2566	50	25	18	10	0
2567	55	28	20	11	0
2568	60	30	22	12	0
2569	65	32	24	13	0
2570	70	35	26	14	0
2571	75	38	28	15	0
2572	80	40	30	16	0
2573	85	42	32	17	0
2574	90	45	34	18	0
2575	95	48	36	19	0
2576	100	50	38	20	0
2577	105	52	40	21	0
2578	110	55	42	22	0
2579	115	58	44	23	0
2580	120	60	46	24	0
2581	125	62	48	25	0
2582	130	65	50	26	0
2583	135	68	52	27	0
2584	140	70	54	28	0
2585	145	72	56	29	0
2586	150	75	58	30	0
2587	155	78	60	31	0
2588	160	80	62	32	0
2589	165	82	64	33	0
2590	170	85	66	34	0
2591	175	88	68	35	0
2592	180	90	70	36	0
2593	185	92	72	37	0
2594	190	95	74	38	0
2595	195	98	76	39	0
2596	200	100	78	40	0
2597	205	102	80	41	0
2598	210	105	82	42	0
2599	215	108	84	43	0
2600	220	110	86	44	0
2601	225	112	88	45	0
2602	230	115	90	46	0
2603	235	118	92	47	0
2604	240	120	94	48	0
2605	245	122	96	49	0
2606	250	125	98	50	0
2607	255	128	100	51	0
2608	260	130	102	52	0
2609	265	132	104	53	0
2610	270	135	106	54	0
2611	275	138	108	55	0
2612	280	140	110	56	0
2613	285	142	112	57	0
2614	290	145	114	58	0
2615	295	148	116	59	0
2616	300	150	118	60	0
2617	305	152	120	61	0
2618	310	155	122	62	0
2619	315	158	124	63	0
2620	320	160	126	64	0
2621	325	162	128	65	0
2622	330	165	130	66	0
2623	335	168	132	67	0
2624	340	170	134	68	0
2625	345	172	136	69	0
2626	350	175	138	70	0
2627	355	178	140		

Erweiterte Funktionen

យោធិ៍សាត់ក្រុង

១កក ២០១៣

សំណើសុំប្រើប្រាស់ប្រាក់ចំណូលពីការលក់ដី ដីកសិកម្ម ដីកសិកម្ម ដីកសិកម្ម ដីកសិកម្ម

លេខ	ឈ្មោះ	ភេទ	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី
១	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
២	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
៣	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី

សំណើ

សំណើ ១៧ កក ២០១៣ ឈ្មោះ ១៧ ឈ្មោះ ១៧

សំណើ

លេខ	ឈ្មោះ	ភេទ	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី
១	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
២	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
៣	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី

សំណើ

លេខ	ឈ្មោះ	ភេទ	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី
១	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
២	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
៣	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី

សំណើ

លេខ	ឈ្មោះ	ភេទ	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី	កម្មវិធី
១	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
២	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី
៣	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី	១៧	ស្រី

សំណើសុំប្រើប្រាស់ប្រាក់ចំណូលពីការលក់ដី

សំណើ ១៧ កក ២០១៣ ឈ្មោះ ១៧ ឈ្មោះ ១៧

លេខបញ្ជីកម្មស្នូល

កំរិត ០០៤

សំណើសុំបញ្ជាក់ការបញ្ជាក់ស្ថានភាពស្នូលកម្មស្នូល ក្នុងកំរិត ០០៤

កំរិត	លេខស្នូល	ឈ្មោះ	ភេទ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
កំរិត	1262	ស្រី	7	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី
កំរិត	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី
កំរិត	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី	ស្រី

សំណើ

កំរិត ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤

សំណើ

ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤

សំណើ

ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤

សំណើ

ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤
 ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤

សំណើ

ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤ ឈ្មោះ ០០៤

លេខប្រតិបត្តិការ

កាលបរិច្ឆេទ ០១

ស្ថាប័នបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសស្រូវស្រែ ខេត្តកំពង់ចាម ខណ្ឌស្រែចម្ការ ភូមិស្រែចម្ការ

កំណែ	ឈ្មោះ	ចំណាត់	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

សំណួរ

ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១ ឈ្មោះ ០១

1111 000

គំរូទំនាក់ទំនងរវាងស្ថាប័ន និងអង្គភាពសហគមន៍

កម្រិត	លេខ កម្រិត	ឈ្មោះ	ប្រភេទ	ឆ្នាំ	ថ្ងៃ
កម្រិត	136	ឈ្មោះ	កម្រិត	136	ថ្ងៃ
កម្រិត	136	ឈ្មោះ	កម្រិត	136	ថ្ងៃ
កម្រិត	136	ឈ្មោះ	កម្រិត	136	ថ្ងៃ

Figure 1

1000 25 100000 1000 72 1000 100

Summary

[illegible]

DATE	_____	
BY	_____	
NAME	_____	_____

Reliability

รหัส	ชื่อ	แบบฝึกหัด			
		ตอนที่ 1	ตอนที่ 2	ตอนที่ 3	ตอนที่ 4
000000		000000	000000	000000	000000 (รวมทั้งหมด 0)

Executive Summary

ឈ្មោះកង្កែប

178 ១១7

ស្ថានភាពការងាររបស់កង្កែបនិង ការបង្ការ-ការពារ ការបង្ការ ប្រព័ន្ធការពារ

ក្រុម	ឈ្មោះកង្កែប	ឈ្មោះ	ក្រុម	ឈ្មោះ	ក្រុម	ឈ្មោះ	ក្រុម
ក្រុម	138	ក្រុម	7	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម
ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម
ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម	ក្រុម

ក្រុម

ក្រុម 35 ប្រភេទ ក្រុម 73 ក្រុម 84

ក្រុម

ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម 74 ក្រុម 26 ក្រុម (ក្រុម)

ក្រុម

ក្រុម ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម 74 ក្រុម 37 ក្រុម (ក្រុម)

ក្រុម

ក្រុម ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម 74 ក្រុម 31 ក្រុម (ក្រុម)

ក្រុម

ក្រុម ក្រុម ក្រុម

ឈ្មោះប្រភេទវត្ថុ

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ

ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃវត្ថុប្រភេទនេះ តាមការស្រាវជ្រាវ ឬការសិក្សាផ្សេងៗ

ប្រភេទ	ឈ្មោះ	ឆ្នាំ	ទំហំ	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឆ្នាំ	ទំហំ	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឆ្នាំ	ទំហំ	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឆ្នាំ	ទំហំ	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព	ស្ថានភាព

ស្ថានភាព

ឆ្នាំ ខែ ឆ្នាំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ

ស្ថានភាព

ឆ្នាំ ខែ ឆ្នាំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ

ស្ថានភាព

ឆ្នាំ ខែ ឆ្នាំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ

ស្ថានភាព

ឆ្នាំ ខែ ឆ្នាំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ

ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃវត្ថុ

ឆ្នាំ ខែ ឆ្នាំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ ទំហំ

បេសប័ណ្ណកម្ពុជា

ឆ្នាំទី ០១០

ក្រសួងការងារសង្គម រដ្ឋបាលស្រុក រាជធានីភ្នំពេញ

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ក្រសួង	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ក្រសួង

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ក្រសួង

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ក្រសួង

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ក្រសួង

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ក្រសួង

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

បែបបទ ក្រីក្រខ្មែរ

ក្រីក្រ ០១៣

សំបុត្រសំបុត្របែបបទក្រីក្រខ្មែរ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

បែបបទ	០១៣៣	ក្រីក្រ	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣
ក្រីក្រ	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣
បែបបទ	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣
បែបបទ	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣	០១៣៣

បែបបទ

បែបបទ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

បែបបទ

បែបបទ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

បែបបទ

បែបបទ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

បែបបទ

បែបបទ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

បែបបទបែបបទបែបបទ

បែបបទ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣ ០១៣៣

របបប្រើប្រាស់

ក្រិក ០១៤

សំគាល់ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិការណ៍ ប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិការណ៍ ប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិការណ៍ ប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិការណ៍

ក្រិក-ប្រភេទ	ប្រភេទ	ក្រិក-ប្រភេទ	ប្រភេទ	ក្រិក-ប្រភេទ	ប្រភេទ	ក្រិក-ប្រភេទ	ប្រភេទ
ក្រិក	១២	ក្រិក	១២	ក្រិក	១២	ក្រិក	១២
ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ
ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ	ក្រិក	ប្រភេទ

ក្រិក

ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២

ក្រិក

ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២

ក្រិក

ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២

ក្រិក

ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២

ក្រិក

ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២ ក្រិក ១២

ឈ្មោះប្រភេទកំណែប្រែ

ឯកតា ១៤

ស្ថាប័នស្រាវជ្រាវស្រាវអង្កេត គណៈកម្មាធិការ រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ឈ្មោះ	ឈ្មោះប្រភេទ	ឈ្មោះប្រភេទ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
កំណែប្រែ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

កំណែប្រែ

ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ ១០ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ ៣០

កំណែប្រែ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

កំណែប្រែ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

កំណែប្រែ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ ៣០ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

កំណែប្រែ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

7114 016

เมื่อใด ที่คนเราไม่ทำอะไรเลยก็เหมือนคนที่ไม่ทำอะไรเลย คนที่ไม่ทำอะไรเลย คนที่ไม่ทำอะไรเลย คนที่ไม่ทำอะไรเลย

[illegible]

Supra

DATE	50	1	NAME (Last)	ATN	71.3	HT	85.4
------	----	---	-------------	-----	------	----	------

Kennedy

[illegible][illegible]

ข้อมูล	รวม	ท.อ.อ.อ.อ.
ปี	2014	2015
จำนวน	1,114	74.2
	87.2	20
	รวม (รวมทั้งหมด)	

การขยายตัวของเมือง

TIME	DATE	FILE
------	------	------

របបប្រើប្រាស់

កំរិត ០១៧

សំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រកួតប្រជែងកីឡាស្រី ក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០១៧

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់
សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់
សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់
សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់	សំរាប់

កំរិត

កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧

កំរិត

កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧

កំរិត

កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧

កំរិត

កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧

កំរិត

កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧ កំរិត ០១៧

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 018

ผ้าขึ้นพื้นจกไฟราชนของชุมชนบ้านท้องสับแล ตำบลท่าหลวง อำเภอสิบล้อ จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ-สกุล	นางอารี	จินตวงค์	อาตุ	55	ปี
ที่อยู่	83/2 หมู่ 10	ตำบล ท่าหลวง	อำเภอ	ตบะเต	อุดรธานี
ชื่อบิดา	นายนิม	โนน	อุบล	บ้านท่าหลวง	
ชื่อมารดา	นางปี	โนน	อุบล	บ้านท่าหลวง	

ข้อมูลทั่วไป

อายุ	41	ปี	ขนาด (cm)	กว้าง 39.7	ยาว 31.7	54
------	----	----	-----------	------------	----------	----

ลักษณะผ้า

หัวขึ้น	ตา	ลาย				
สี	ขาว	แดง				
ขนาด	กว้าง 61	ยาว 30	หน่วย (เซนติเมตร)			

ตัวขึ้น	ตา	ลูก				
สี	เขียว	ดำ				
ขนาด	กว้าง 59.4	ยาว 34	หน่วย (เซนติเมตร)			

พื้นขึ้น	ตา	ทาสีใหญ่				
สี	เหลือง	เขียว	ดำ	พื้นแดง		
ขนาด	กว้าง 62.3	ยาว 29.4	หน่วย (เซนติเมตร)			

ลักษณะการได้มาครอบครอง

ตนเอง		มรดก		อื่น	
-------	--	------	--	------	--

แบบบันทึกข้อมูล

วันที่ ๑19

วัดบ้านป่าหมากแข้ง ตำบลบ้านป่าหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ชื่อ-สกุล	นางสาว	นาง	นาย	นาง	นาย
ชื่อ	นาง	นาง	นาง	นาง	นาง
ชื่อ	นาง	นาง	นาง	นาง	นาง
ชื่อ	นาง	นาง	นาง	นาง	นาง

ข้อมูล

นางสาว น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑

ข้อมูล

นางสาว น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑

นางสาว น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑

นางสาว น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑

ข้อมูล

นางสาว น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑ น. ๑๑

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 022

ผ้าชิ้นสีนจกใบราชนของชุมชนบ้านท่งสับแล ตามลผาฮหลวง อำเภอสับแล จังหวัดอุดรพิศด

ชื่อ-สกุล	นางเงิน	เทีรเมื่อง	อายุ	39	ปี
ที่อยู่	117 หมู่ 10	ตำบล ผาหลวง	อำเภอ	สับแล	อุดรพิศด
ชื่อบิดา	นางจันทร์	ทิดวัง	ลูกบิดา	บ้านท่งสับแล	
ชื่อมารดา	นางเคีร	ทิดวัง	ลูกบิดา	บ้านคณาค	

ข้อมูลย

อายุ	40	ปี	ขนาด (ซม)	กว้าง	79	ยาว	96
------	----	----	-----------	-------	----	-----	----

ลักษณะชิ้น

หัวชิ้น	ตา	ลาย
สี	ขาว แดะแดง	
ขนาด	กว้าง	79.2 ยาว 29 หนว (เซนติเมตร)

ตัวชิ้น	ตา	ผูก โข
สี	เขียว พันดำ	
ขนาด	กว้าง	79.3 ยาว 38.7 หนว (เซนติเมตร)

ตีนชิ้น	ตา	หงส์ใหญ่
สี	เหลือง	ดำ พันแดง
ขนาด	กว้าง	80.5 ยาว 28.2 หนว (เซนติเมตร)

ลักษณะการได้มาครอบครอง

☐ ทอเอง	☐ ปรด	☒ าน	ชื่อมา
--------------------------------	------------------------------	--	--------

แบบบ้าน ที่ยกข้อมูล

รหัส 024

ผ้าชิ้นผืนจกใยราชองชุมชนบ้านท้องลิ้นแล ตาขลผาฮหลวง อำเภอสิรินธร จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อ-สกุล	นางสาวอรุณ	ทรมจันทร์	อายุ	ปี
ที่อยู่	110 หมู่ 10 ตาขล	ผาฮหลวง	อำเภอ	สิรินธร
ชื่อบิดา	นายโพธิ์	ทรมจันทร์	ภูมิลำเนา	บ้านท้องลิ้นแล
ชื่อมารดา	นางวัน	ทรมจันทร์	ภูมิลำเนา	บ้านท้องลิ้นแล

ข้อมูลผ้า

อายุผ้า	30	ปี	ขนาด (ซม)	กว้าง	55	ยาว	65
---------	----	----	-----------	-------	----	-----	----

ลักษณะชิ้น

หัวชิ้น	ตา	พื้น	
	สี	ขาว แดงแดง	
ขนาด	กว้าง	ยาว	หน่วย (เซนติเมตร)

ตัวชิ้น	ตา	ตัว
	สี	เขียว พื้นดำ
	ขนาด	กว้าง 20 ยาว 38 หน่วย (เซนติเมตร)

ผืนชิ้น	ตา	หงส์เครือ			
	สี	เหลือง	เขียว	ดำ	พื้นแดง
	ขนาด	กว้าง	ยาว	หน่วย (เซนติเมตร)	

ลักษณะการได้มาครอบครอง

	พ่อแม่		มรดก	☒	อื่น		ซื้อ
----------------------	--------	----------------------	------	-------------------------------------	------	----------------------	------

ឈ្មោះ ប្រាក់ចំណូល

រក្សា ០២៥

ស្ថិតិស្ថានភាពប្រជាជនក្នុងតំបន់ស្រុក ភូមិសាស្ត្រ ភូមិសាស្ត្រ ភូមិសាស្ត្រ ភូមិសាស្ត្រ

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	០០	ឈ្មោះ	១០	ឈ្មោះ	២០	ឈ្មោះ	៣០
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ស្ថិតិស្ថានភាព

ឈ្មោះ ០០ ១០ ២០ ៣០ ៤០ ៥០ ៦០ ៧០ ៨០ ៩០

ស្ថិតិស្ថានភាព

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ស្ថិតិស្ថានភាព

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ស្ថិតិស្ថានភាព

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ស្ថិតិស្ថានភាពប្រជាជនក្នុងតំបន់ស្រុក

ឈ្មោះ ០០ ១០ ២០ ៣០ ៤០ ៥០ ៦០ ៧០ ៨០ ៩០

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 030

ผ้าชิ้นสีนอกรายของชุมชนบ้านท้องสับแล ตำบลผาหลวง อำเภอสับแล จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ-สกุล	นางปวัน	ทรมดา	อาตุ	63	จี
ที่อยู่	14 หมู่ 10	ตำบล ผาหลวง	อำเภอ	สับแล	อุดรธานี
ชื่อสินค้า	นอกราย	ตลอดชุด	ลวดลาย	ลาย	
ชื่อการค้า	นางวันดี	ตลอดชุด	ลวดลาย	ลาย	

ข้อมูลผ้า

อายุผ้า	48	ปี	ขนาด (cm)	กว้าง	61	ยาว	92
---------	----	----	-----------	-------	----	-----	----

ลักษณะชิ้น

หัวชิ้น	ลาย	ลาย
ลิ	ขาว	แดง
ขนาด	กว้าง	29 ยาว 62
		หน่วย (เซนติเมตร)

ตัวชิ้น	ลาย	ลูก	ทำจากผ้าไหม			
	สี	เขียว	พื้นดำ			
ขนาด	กว้าง	61	ยาว	36	หน่วย (เซนติเมตร)	

ตีนชิ้น	ลาย	หงส์ใหญ่
ลิ	ลาย	เขียว พื้นแดง
ขนาด	กว้าง	30 ยาว 64
		หน่วย (เซนติเมตร)

ลักษณะการได้มาครอบครอง

ตนเอง	มรดก	อื่น
-------	------	------

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 031

ผ้าชิ้นสีนจกใบราของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลพาคหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อ-สกุล	นางป่วน	พรมดา	อาตุ	69	ปี
ที่อยู	14 หมู่	10 ตำบล	พาสทวง	อำเภอ	ตัมเต อัครดิตถ์
ชื่อบิดา	นางนิม	ตอคพุด	อุบิสานา	นาปอ	
ชื่อมารดา	นางวันดี	ตอคพุด	อุบิสานา	นาปอ	

ข้อมูลอื่น

อาตุ	80	ปี	ขนาด (cm)	กว้าง	69	ยาว	107
------	----	----	-----------	-------	----	-----	-----

ลักษณะอื่น

หัวชิ้น	ตา	ลาย	เป็น ผีอวยสิขรรษา				
สี		ขาว เตะแดง					
ขนาด	กว้าง	72	ยาว	35	หน่วย (เซนติเมตร)		

ตัวชิ้น	ตา	มุก					
สี		เขียว พื้นดำ					
ขนาด	กว้าง	38	ยาว	68	หน่วย (เซนติเมตร)		

ตีนชิ้น	ตา	แปดขบ					
สี		เหลือง เขียว ดำ ส้ม พื้นน้ำตาลแดง					
ขนาด	กว้าง	71	ยาว	34	หน่วย (เซนติเมตร)		

ลักษณะการนำมาครอบครอง

☐	พ่อแม่	☒	มรดก	☐	อื่น
--------------------------	--------	-------------------------------------	------	--------------------------	------

ឃ្លាបង្ហាញពីកម្រិត

រក្សា ១៣២

ស្ថាប័នស្រាវជ្រាវ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ អគ្គនាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ និងស្រាវជ្រាវ អគ្គនាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ និងស្រាវជ្រាវ

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ១២ ឈ្មោះ ១៣ ឈ្មោះ ១៤ ឈ្មោះ ១៥ ឈ្មោះ ១៦

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 033

ผ้าชิ้นดินจกโบราณของชุมชนบ้านท้องลิ้มแล ตาขลฝอหลวง อำเภอสิมแล จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ-สกุล	นางถนอมจิต	ทิพย์เพชร	อาตุ	73	ปี
ที่อยู่	213 หมู่ 10	ตำบล	ฝายหลวง	อำเภอ	สิมแล อุดรธานี
ชื่อบิดา	นางอ่วม	หลวงสูงเนิน	อุบิสานา	นครราชสีมา	
ชื่อมารดา	นางจัน	หลวงสูงเนิน	อุบิสานา	นครราชสีมา	

ข้อมูลผ้า

อายุผ้า	63	ปี	ขนาด (ซม)	กว้าง	74.5	ยาว	81
---------	----	----	-----------	-------	------	-----	----

ลักษณะชิ้น

หัวชิ้น	ตา	สอง					
	สี	แดง					
ขนาด	กว้าง	77	ยาว	15	หน่วย (เซนติเมตร)		

ตัวชิ้น	ตา	มุก	เป็น	ผ้าไหม			
	สี	เขียว	น้ำเงิน	พื้นดำ			
ขนาด	กว้าง	75.4	ยาว	38	หน่วย (เซนติเมตร)		

ตีนชิ้น	ตา	หงส์เขียว					
	สี	เหลือง	เขียว	ดำ	พื้นดำ		
ขนาด	กว้าง	75	ยาว	28.1	หน่วย (เซนติเมตร)		

ลักษณะการได้มาครอบครอง

☐ ทอเอง	☒ ยกรด	☐ อื่น	
--------------------------------	--	-------------------------------	--

ឈ្មោះបណ្ណាល័យ

រាជធានី ០៣៤

ស្ថាប័នបណ្ណាល័យបច្ចេកទេសកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ខេត្តកំពង់ចាម

ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	កម្រិត	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ	ឈ្មោះ
ក្រណាត់	៨៥	១២	១០	ក្រណាត់	៨៥	ក្រណាត់
ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់
ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់	ក្រណាត់

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ២០ ១ ឈ្មោះ (២០) ក្រណាត់ ៨៥ ៨៧ ៩៧

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ
ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ (ឈ្មោះ)

ឈ្មោះ

ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ ឈ្មោះ

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส ๐36

สำหรับบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรในเขตโครงการพัฒนาชนบท

ชื่อ-สกุล	เลขบัญชี	ข้อมูลส่วนตัว	อาชีพ	การ	ปี
ชื่อ	๖๖7	ชื่อ	๖๖	นางสาว	นางสาว
ชื่อจริง	นางสาว	นางสาว	นางสาว	นางสาว	นางสาว
ชื่อกลาง	นางสาว	นางสาว	นางสาว	นางสาว	นางสาว

ข้อมูลทั่วไป

เลขที่ _____ ปี _____ เลข (๕๖๖) ค.พ. _____ ปี _____

ข้อมูลอาชีพ

อาชีพ _____ การ _____
 ปี _____ ปี _____
 ปี _____ ปี _____ ปี _____ (ปีงบประมาณ)

อาชีพ _____ การ _____
 ปี _____ ปี _____
 ปี _____ ปี _____ ปี _____ (ปีงบประมาณ)

อาชีพ _____ การ _____
 ปี _____ ปี _____
 ปี _____ ปี _____ ปี _____ (ปีงบประมาณ)

ข้อมูลการดำเนินงานตามโครงการ

_____ ปี _____ ปี _____ ปี _____

แบบบันทึกข้อมูล

รหัส 037

ผ้าชิ้นสีนจกโบราณของชุมชนบ้านท้องลับแล ตาบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อ-สกุล	นางคอง	ทองแก้ว	อาตุ	76	ปี
ที่อยู่	53 หมู่ 10 ตาบล ฝายหลวง	อำเภอ	ลับแล	อุตรดิตถ์	
ชื่อบิดา	นางเป็ง	ไลเล้ง	ภูมิสาเนา	บ้านคันทะวัง	
ชื่อมารดา	นางเป็ง	ไลเล้ง	ภูมิสาเนา	บ้านคันทะวัง	

ข้อมูลผู้

อาตุ 22 ปี ขนาด (cm) กว้าง 817

ลักษณะชิ้น

หัวชิ้น ตาบล
สี ขาว แดงแดง
ขนาด กว้าง 817 หน่วย (เซนติเมตร)

ตัวชิ้น ตาบล
สี เขียว พื้นดำ
ขนาด กว้าง 817 หน่วย (เซนติเมตร)

ตีนชิ้น ตาบล
สี แดง
ขนาด กว้าง 817 หน่วย (เซนติเมตร)

ลักษณะการได้มาครอบครอง

ตัวเอง ☐ ยืม ☐ อื่น ☐

ภาคผนวก จ

**แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรม
ของชุมชนไท-ยวนลับแล บ้านท้อลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์**

ผู้รับผิดชอบ กลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน ลับแล
ระยะเวลา มิถุนายน – กันยายน 2552

หลักการและเหตุผล

จากงานวิจัย การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้อลับแล ตำบลฝายหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้ทำการสืบค้น และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนบ้านท้อลับแลในการฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจก จึงทำให้ชุมชนเกิดความตระหนัก สำนึกรัก ห่วงแหน และเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน ซึ่งเป็นชุมชน ไท-ยวน ที่ได้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองเชียงแสนแห่งอาณาจักรล้านนาโบราณ

ชุมชนบ้านท้อลับแล จึงได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชนเอง เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

- เพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน ไท-ยวน ลับแล
- เพื่อจัดตั้งกลุ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน ไท-ยวน ลับแล
- เพื่อสร้างความตระหนัก ความมีส่วนร่วม และปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
- เพื่อพัฒนาชุมชนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

- เพื่อขยายผลความร่วมมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแล
สู่กลุ่มเครือข่าย องค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก
ชุมชน
- วิธีการดำเนินงาน**
- ประชุมวางแผน ออกแบบ กิจกรรมและแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อจัดทำ
แผนการฟื้นฟูฯ ร่วมกัน ซึ่งมีการกำหนดกิจกรรมในแผนการฟื้นฟูฯ
ตามแนวคิดของชุมชน โดยการใช้มาตรการ ดังนี้
 - 2ป ประกอบด้วย
 - ป. ที่ 1 คือ การประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดให้มีการ
ประชาสัมพันธ์แผนและกิจกรรมในแผนการฟื้นฟู
ฯ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยขอความร่วมมือกับ
งานประชาสัมพันธ์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลฝ่าย
หลวง (ตั้งอยู่ในพื้นที่งานวิจัย) และ หอกระจายเสียง
วัดท้องลับแล เพื่อแจ้งให้กับชุมชนทราบถึงการทำ
กิจกรรมและข่าวความเคลื่อนไหวในการร่วมกันทำ
กิจกรรมของชุมชน
 - ป. ที่ 2 คือ (ภูมิ) ปัญญา โดยกำหนดให้ หัวหน้าฝ่าย
งานฟื้นฟู ร่วมพลังความคิดจากจากชาวบ้านในการ
ค้นหาภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อรวบรวม เรียบเรียง
เพื่อพร้อมที่จะนำมาถ่ายทอดให้กับเยาวชน โดยมี
การจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนต้น
กำหนดของภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ในการ
กำหนดหน้าที่ ครูภูมิปัญญา
 - 2ก. ประกอบด้วย
 - ก. ที่ 1 คือ การสอน โดยกำหนดให้ครูภูมิปัญญาทำ
หน้าที่สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียน มาสอนกลุ่ม
เยาวชน โดยให้สถานที่ ศาลาอบรมธรรม ภายในวัด
ท้องลับแล ซึ่งมีรายละเอียด หัวข้อการสอน ดังนี้

หัวข้อ / เรื่อง	ผู้รับผิดชอบ
- หนังสือธรรม/อักษรล้านนา - ด่านนเมืองลับแล - ผ้าขึ้นตีนจก ไท-ยวน ลับแล - การถักข้าว - การเย็บบายศรี - การทำตุ่ง - การทำต้นดอก/ต้นผึ้ง - การสานแข่ง/ก๊วย - การถักไม้กวาด - การฟ้อนดอกเงี้ยว - การทำกระทงส่งผี/สะเดาะเคราะห์ - การทำหมากไหม	- นายเงิน กางมูล - นายกนกพล จันแจ - นายแดง คำสุก - นางสมใจ รักใส - นางข้อย แหมมยินดี - นายจัน สุขสง - นายเริ่ม อินเครือ - นายไย คำพันธ์ - นางอนงค์ แสงสุข - นางคำ สุกคำ - นางมา จันกล้า - นางสาวท คำจัน

- ก. ที่ 2 คือ กิจกรรม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความสนใจเรื่องของการฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น โดยได้กำหนดกิจกรรม ดังนี้

หัวข้อ / เรื่อง	ผู้รับผิดชอบ
- กิจกรรมรณรงค์การแต่งกายตามวัฒนธรรม - กิจกรรมทอดผ้าป่าของเก่า	- กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยขอความร่วมมือชุมชนแต่งกายตามวัฒนธรรม ในการร่วมงานสำคัญหรืองานประเพณีของชุมชน - กำหนดให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรมไท-ยวน ลับแล โดยจัดงานร่วมทำบุญในการทอดผ้าป่า เพื่อระดมของเก่าที่เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมา วิถีชีวิต การดำรงชีวิต ของคนในชุมชน เพื่อจัดแสดงความเป็นวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมา ช้านานของชุมชน สำหรับให้เยาวชนหรือผู้ที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชมเพื่อเรียนรู้ และ

ต่อ

กิจกรรม	รายละเอียด
	ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อชุมชน ไทย-ยวน ลับแล โดยทั้งนี้ได้ใช้บุญ ที่เป็นความเชื่อ และความศรัทธาของชุมชนมาใช้ในการ สร้างพลังความร่วมมือ เนื่องจากชาวบ้าน ยังคงมีความเชื่อในเรื่องบุญเป็นอย่างมาก เช่น การถวายทานผ้าชิ้นเก่าของผู้ที่ล่วงลับ ก็จะสามารถอุทิศบุญหรือส่วนกุศลให้กับผู้ที่ ล่วงลับได้

○ 1ข. ประกอบด้วย

- ข. ที่ 1 คือ ขยายผล โดยกำหนดให้หลังจากที่มีการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภูมิปัญญาให้กับ
เยาวชน แล้วนำผลไปขยายผลการทำกิจกรรมไปสู่
หน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก
ชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหาร
ส่วนตำบลฝายหลวง และโรงเรียนวัดทองลับแล ที่
ได้นำเอาแนวทางและองค์ความรู้จากการทำ
กิจกรรมไปพัฒนาต่อยอด พร้อมขยายผลลงสู่ผู้เรียน
และชุมชนต่อไป

การประเมินผล

กำหนดให้มีการประเมินผลแผนการฟื้นฟูฯ ของชุมชนโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ
ในการประเมิน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากคณะทีมวิจัย การฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ร่วมกับชุมชนเพื่อ
กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และเนื้อหา คือ ด้านกระบวนการ ด้านเนื้อหา และด้านการใช้
ประโยชน์จากงานวิจัย

ตารางการดำเนินงานกิจกรรมดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา			
	มิ.ย. 52	ก.ค. 52	ส.ค. 52	ก.ย. 52
- การวางแผน / ออกแบบ / การดำเนินงาน				
- การประชาสัมพันธ์ (2ป.)				
- การสอน และ กิจกรรมเสริม (2ก.)				
- การขยายผลสู่เครือข่าย (1ข.)				
- การประเมินผล				

รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนไท-ยวน ฉบับนี้

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
พระวินัยศักดิ์ โฆษโก	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายเดชพล ทองก้อน	ที่ปรึกษากลุ่ม
รศ.สมร เจนจิระ	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายจำลอง มาปั๋ง	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายสวัสดิ์ ใจใหญ่	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายรัตน์ ประสานศรี	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายชูชาติ จันไทย	ที่ปรึกษากลุ่ม	นายอภัย กางมุล	ที่ปรึกษากลุ่ม
นายกนกพล จันแจ	ประธานกลุ่ม	นางลำมาย อินเครือ	รองประธานกลุ่ม
นายสวาท วัฒนา	กรรมการ	นายกิต ม่วงกิตติ	กรรมการ
นางสาวปรารถนา แยมศรี	กรรมการ	นางสาวขวัญเรือน กางมุล	กรรมการ
นางคำทอง จันไทย	กรรมการ	นางมาลี ทิ้วงาม	กรรมการ
นางสาววิภา ทิ้วงาม	กรรมการ	นางสาวเน่งน้อย คำสุก	กรรมการ
นางแดง คำสุก	กรรมการ	นางนัน ศรีเมืองสุก	กรรมการ
นายเริ่ม อินเครือ	กรรมการ	นายไย คำพันธ์	กรรมการ
นางอนงค์ แสงสุข	กรรมการ	นางนี ลาก่อ	กรรมการ
นายจัน สุกสง	กรรมการ	นายประสงค์ ทองเลิศ	กรรมการ
นางสวาท คำจัน	กรรมการ	นางวัน พรหมอินทร์	กรรมการ
นางสมใจ รักใส	กรรมการ	นายอภัย กางมุล	กรรมการและเลขานุการ

ภาคผนวก จ

อภิธานศัพท์

คำศัพท์	คำอ่าน	หน้า	ความหมาย
กัณฑ์คอ	กัณฑ์-คอ	๕๖	(นาม) กัณฑ์เทศน์ ที่จะทำการเทศนาแบบเร็ว รวมกันทุกกัณฑ์ในเนื้อหาของมหาเวสสันดรชาดก และจะเป็นลักษณะของเจ้าภาพรวม ซึ่ง จะทำการเทศน์หรือตั้งธรรม ในหลังเทศกาลออกพรรษา
กัณฑ์ปี	กัณฑ์-ปี	๕๖	(นาม) กัณฑ์เทศน์หลัก ที่เป็นเนื้อหาโดยละเอียดในแต่ละตอนของเวสสันดรชาดกทั้ง ๑๗ กัณฑ์ คือ ปารมี ทศพร หิมพานต์ ทาน กัณฑ์ วันนประเวศ ชุชก จุลพล มหาพล อาณิสงค์ कुमार มัทรี สักบรรพ สักติ มหาราช ละกร กัณฑ์(นครกัณฑ์) ชาลีภิเสก พิมพาพิลาป โดยมี เจ้าภาพหลัก กัณฑ์ละ ๑ เจ้าภาพซึ่งจะทำการเทศน์หรือตั้งธรรม ในหลังเทศกาลออกพรรษา
ก้างบูชา	ก้าง-บู-ยา	๕๕	(นาม) ต้นเครื่องบูชา โดยการนำไม้ไผ่มาทำเป็นโครงสร้างรูปฉัตรแล้วประดับตกแต่งด้วยสิ่งของเครื่องใช้ อาหารการกิน ผลไม้ต่างๆ และข้าวตอกดอกไม้ ใช้ในการदान(ถวาย) งานพิธีदानสลากสะลอม
กั้วะข้าว	กั้วะ-เข้า	๕๕	(นาม) ภาชนะสำหรับรองรับข้าวเพื่อระบายความร้อนของข้าวเหนียวหนึ่งก่อนจะนำลงใส่กล่อ่งข้าวทำมาจากไม้เป็นลักษณะคล้ายถาดไม้ขนาดใหญ่
กองข้าว	ก่อง-ข้าว	๕๕	(นาม) การนำข้าวเปลือกกและอาหารการกิน ผลไม้ เครื่องบูชาต่างๆ มากองรวมกันเพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับ

กล้วยหก	กล้วย-หัก	๕๐	(นาม) กล้วยชนิดหนึ่งมักจะขึ้นในป่า นิยมนำไปต้มมาใช้ในการห่อของเนื่องจากมีช่วงใบที่ยาวเหมาะแก่การนำมาห่อของ นอกจากนี้ยังนิยมนำหวกกล้วย และปลีกกล้วยมาประกอบอาหารรับประทาน เช่น แกงหวกกล้วยหก
เกี้ย	เกี้ย	๔๐	(กริยา) การแผ่หรือป่วนวัสดุต่างๆ เช่น ผ้า เสื้อ
กอง	กอง	๕๐	(นาม) ตรอก หรือ ซอยทางเข้าบ้าน
เก้าผี	เก้า-ผี	๕๐	(นาม) ต้นกำเนิดของผี ซึ่งหมายถึงเชื้อผีร้ายที่สิงร่างของคนที่เป็นต้นกำเนิดของผีร้ายนั้นๆ
ไก่อ่หนุ่ม	ไก่อ่-หนุ่ม	๕๔	(นาม) ไก่ ไก่อ่ คืออธิบายในหูหิ้น
ขนมแหนบ	กะ-หนม-แหนบ	๕๕	(นาม) ขนมที่ทำมาจากแป้งข้าวเหนียวใส่น้ำมะพร้าวคั่วกับน้ำอ้อยและงาคั่ว หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ขนมบ่ลือญาติ” จะใช้ในการตานหรือถวายในงานการตานสลากสะหลอม (ตานกล้วยสลาก)
ข้าวป็น	เข้า-ป็น	๕๕	(นาม) แผ่นแป้งที่สุกแล้วโดยนำไม้พายขนาดเล็กมาพับหรือม้วนให้เป็นรูปหลอด ในกรณีที่ไม่นำแผ่นแป้งนี้ไปตากแดดเพื่อทำเป็นแผ่นข้าวแคบแห้ง
ข้าวป็นผัก	เข้า-ป็น-ผัก	๕๕	(นาม) แป้งข้าวแคบสุกห่อผักพื้นบ้านหลายๆ ชนิด เช่น ตำลึง ผักหวานบ้าน อบให้สุก
จิ้นถูง	จิ้น-ถูง	๕๘	(กริยา) เป็นวิธีการนำน้ำแป้งใส่ลงในถุงผ้าทอเพื่อขับน้ำออกให้เพื่อเพียงแต่เนื้อแป้ง เป็นขั้นตอนหนึ่งในการทำข้าวแคบอาหารพื้นบ้านอย่างหนึ่งของคนลับละ
เข้ามุ่น	เข้า-มุ่น	๕๕	(นาม) เข้าพรรษา คำอธิบายในหูหิ้นคำ
คำ		๔๑	(นาม) ทองคำ
ควายปู้หนุ่มเขากิควาย-ปู้-หนุ่ม-เขา-กิ		๕๕	(นาม) ควายรุ่นตัวผู้เขาสั้น(ไม่เกินใบหู) ใช้สำหรับในการเชนสรวงอารักษ์บ้านเมือง

จิ้นแห่ง	จิ้น-แห่ง	๕๑	(นาม) เนื้อแห่ง ใช้ในการประกอบพิธี สะเดาะเคราะห์หรือเลี้ยงส่งผีร้าย โดยจะนำ เนื้อตากแห้งนั้นมาใส่ในกระทงกาบกล้วยแล้ว ประกอบพิธีโดยผ่านย่าท้าว
จ้างน้อย	จ้าง-น้อย	๕๔	(นาม) เงิน คำอธิบายในหูหิ้น
เจ้าแคว้น	เจ้า – แคว้น	๒๖	(นาม) ตำแหน่งเทียบเท่ากับกำนัน
เจ้าหลัก	เจ้า – หลัก	๒๖	(นาม) ตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ใหญ่บ้าน
จ้วงต่าง	จ้วง – ต่าง	๓๘	(นาม) การบรรพทุกของหรือสินค้านหลังวัว
แซง	แซง	๕๑	(นาม) แบบตัวอย่าง ใช้ในการกล่าวถึงตัวแบบ ผ้าทอสำหรับการใช้ดูเป็นตัวอย่างในการทอ ผ้า
ตาน	ตาน	๕๓	(กริยา) การถวายสิ่งของต่างๆให้กับพระสงฆ์ เพื่ออุทิศบุญกุศลให้กับผู้ตาย
นุ่งห้อย	นุ่ง – ห้อย	๔๔	(กริยา) การตกแต่งร่างกาย หรือ ประดับเครื่อง แต่งกาย เสื้อผ้า เครื่องประดับ
น้ำจ้อย	น้ำม-จ้อย	๕๕	(นาม) เหล้า คำอธิบายในหูหิ้น
น้ำดำ	น้ำม-ดำ	๕๓	(นาม) ร่องน้ำลึกลับ
น้ำเหมือง	น้ำม-เหมือง	๕๓	(นาม) ลำคลอง
น้ำอบน้ำหอม	น้ำม-อบ-น้ำม-หอม	๕๓	(นาม) น้ำหอมที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เช่น การ ยี่นโยง การดำหัว ซึ่งทำมาจากมะกรูดเผาไฟผ่า เป็นชิ้น ต้มกับฝักส้มป่อย ใบเล็บครุฑ ต้น แห้ง
บ้ายหมากบ้ายพลู	บ้าย-หมาก-บ้าย-พลู	๔๕	(กริยา) ใช้หมากและพลูทาด้วยปูนขาวสำหรับ การกินหมากเพื่อเป็นการบนบานกับสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์
ปลาตาย	ป้า-ตาย	๕๑	(นาม) เนื้อปลาแห้ง (ดูในจิ้นแห่ง)
ป่อย	ป่อย	๔๐	(นาม) งานบุญรื่นเริง หรือ การเฉลิมฉลอง
แป้ง	แป้ง	๔๐	(กริยา) การสร้าง การประดิษฐ์

ผ้าส่ว้น	ผ้า-สะ-ว้น	๖๔	(นาม) ผ้าสไบ ซึ่งหากเป็นหญิงที่แต่งงานแล้ว จะใช้ผ้าสีดำ แต่ถ้าเป็นหญิงสาวก็จะใช้ผ้าสีขาว
ผ้าห่มหัวเก็บ	ผ้า – ห่ม – หัว – เก็บ	๔๑	(นาม) ผ้าห่มหรือผ้าคลุมกันหนาวจะมีการ “เก็บ” หรือการจกลดตายไว้นางด้านช่วงปลายผ้าด้านหนึ่งอย่างสวยงาม
ผีพ้อชาแม่ชา	ผี-ป้อ-ชา-แม่-ชา	๔๕	(นาม) ผีปู้ย่า หรือผีบรรพบุรุษ หรือผีประจำตระกูล มีหน้าที่ดูแลปกป้องคุ้มครองดูแลสมาชิกในครอบครัว หรือในสายตระกูล
พ้อชา	ป้อ – ชา	๔๐	(นาม) คำที่ใช้เรียก ปู่ หรือ ตา ของคนลับแล
ไพคา	ไพ-คา	๕๕	(นาม) หล้าคาแห่งที่นำมามัดขึ้นรูปให้เป็นดับหล้าคาเพื่อใช้ในการมุงหลังคาบ้าน หรือใช้เป็นอุปกรณ์ในการตากข้าวแคบ
ฟ้าฮ่าม	ฟ้า – ฮ่าม	๔๑	(นาม) ฟ้าที่มีสีแดง ในกรณีนี้ หมายถึงชื่อของเจ้าผู้ปกครองเมืองลับแลพระองค์แรก
ฟืม	ฟืม	๕๑	(นาม) อุปกรณ์ในการทอผ้ามีลักษณะเป็นกรอบโลหะ ภายในเป็นซี่ถี่ ๆ คล้ายหวี แต่ละเส้นจะให้เส้นด้ายยื่นสอดเข้าไปช่องละเส้นเรียงลำดับตามความกว้างของหน้าผ้า จัดเส้นยื่นให้อยู่ห่างกันตามความละเอียดของผ้า
ม่าน	ม่าน	๓๕	(นาม) ทหารหรือคนพม่าที่เข้ามาบูรณการเมืองลับแล
มะกั้ง	หมะ-กั้ง	๕๕	(นาม) รถ/เกวียน คู่อธิบายในหูหั่น
แม่ชา	แม่ – ชา	๓๕	(นาม) คำที่ใช้เรียก ย่า หรือ ยาย ของคนลับแล
แม่ฮ้าง	แม่-ห้าง	๕๑	(นาม) คำที่ใช้เรียกหญิงที่ถูกสามีหย่าร้างหรือทิ้งร้างไม่สนใจเลี้ยงดู
ย่าท้าว	ย่า-ต้าว	๕๐	(นาม) คนทรง หรือร่างทรง มีหน้าที่ติดต่อกับดวงวิญญาณของผีต่างๆในชุมชน

ยื่นโยง	ยื่น-โยง	๔๕	(กริยา) การบอกกล่าว การขอขมาลาโทษ หรือระลึกถึงบรรพบุรุษ โดยการนำหมากเมี่ยงบุหรี ข้าวตอกดอกไม้ เสื้อใหม่ผ้าใหม่ มาขอขมา
ระบำลับแล	ระ-บำ-ลับ-แลง	๖๐	(นาม) ทำนองในการขับซอทำนองลับแล
ลับแลง	ลับ – แลง	๔๔	(นาม) ตะวันลับยามแลง หรือ ยามเย็น ปัจจุบันคือ บ้านท้องลับแล หมู่ ๗ และ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
วันคั๊บ	วัน-คั๊บ	๕๑	(นาม) วันแรม ๑๔ ค่ำ
สวนห่าง	สวน-ห่าง	๕๐	(นาม) สวนป่ากลางบ้านหรือท้ายหมู่บ้าน ซึ่งเชื่อว่าจะมีวิญญาณผีร้ายสิงอยู่เพื่อหลอกผู้คน
ชะลอม	ชะ-ลอม	๕๕	(นาม) ชะลอม
เสื้อสามตุก	เสื้อ-สาม-ตุก	๖๓	(นาม) เสื้อของชาวไท-ยวนลับแลที่มีตะเข็บด้านซ้าย ขวา ยาวจากศอกปลายแขนเสื้อเรื่อยมาจนถึงสุดชายเสื้อด้านล่าง และด้านหลัง ตั้งแต่คอเสื้อเรื่อยมาจนถึงชายเสื้อด้านล่าง ทอดด้วยด้ายสีลิ้ว(สีเขียวเหลืองดำ) ติดกระดุมเงิน โดยรอบแนวสามเสื้อจนมาถึงชายเสื้อด้านหน้าซึ่งถ้าใครมีฐานะดีก็จะติดกระดุมมาก
ใส่บาตร	ใส่-บาตร	๕๓	(กริยา) การตักบาตร แต่เนื่องจากคนไท-ยวนลับแลจะบริโภคข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า ดังนั้นจึงต้องใช้คำว่า ใส่บาตร เวลานำข้าวไปตักบาตร
หุ่หิ้น	หุ-หิ้น	๕๔	(นาม) คน เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในการประกอบพิธีสะเดาะเคราะห์หรือเลี้ยงส่งผีร้าย โดยจะนำเนื้อมากแห่งนั้นมาใส่ในกระทงกาบกล้วยแล้วประกอบพิธีโดยผ่านย่าท้าว
ไหข้าว	ไห-เข้า	๕๕	(นาม) หวดหนึ่งข้าวเหนียวทำจากไม้ทั้งต้นมีช่องตรงกลาง
เหง้าแก้มูล	เหง้า- แก้า-มูน	๔๓	(นาม) เริ่มตั้งใหม่ เริ่มแรก ในกรณีนี้ หมายถึงชื่อวัดแห่งแรกของเมืองลับแล ซึ่งปัจจุบัน คือ

หน่อเงินหน่อคำ หน่อ-เงิน-หน่อ-คำ		๕๑	วัดใหม่ ตั้งอยู่ บ้านเชียงแสน หมู่ ๑ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ (นาม) แก้วแหวนเงินทองจะเป็นคำศัพท์ที่ย่าท้าวใช้ในการพูดคุยต่อรองกับผี ซึ่งต้องการกินมนุษย์ โดยจะนำหน่อเงินหน่อคำ ที่ทำมาจากกระดาษทองห่อผลมะพร้าวแห้งแลกกับมนุษย์ที่ฝึคนั้นต้องการ
หมูเหला	หมู-เหला	๕๔	(นาม) มะละกอ คุณคำอธิบายในหูหิ้น
หม้อป่อง	หม้อ-ป่อง	๕๕	(นาม) ปากหม้อดินเผาปั้นหม้อตัดทะลุ คาดด้วยผ้าเนื้อหนา ตั้งในกระตาะน้ำเดือดใช้ในการทำข้าวแคบ
อีฮวก	อี-หวก	๕๔	(นาม) ลอดช่อง คุณคำอธิบายในหูหิ้น
แอ็กน้ำมัน	แอ็ก-น้ำมัน	๖๗	(กริยา) การนำไขมันของหมี หมู หรือกะทิ ไปเคี่ยวจนได้น้ำมันออกมา โดยทำแบบเดียวกับการเคี่ยวน้ำมันหมูแล้วจึงนำสมุนไพรและเครื่องยาหอมใส่ลงไป ได้แก่ ดอกและใบต้นเนียม รากต้นเหง้า หัวและรากวานเพะ ใบหญ้าโธม โดยจะนำสมุนไพรเหล่านี้ไปตากให้แห้งแล้วบดให้ละเอียดจากนั้นนำมาผสมกับน้ำมันที่เคี่ยวได้ในกระตาะแล้วหาฝาปิด ก็จะได้น้ำมันสำหรับใส่ผม
ไอ้เบ้อ	ไอ้-เบ้อ	๕๔	(นาม) หมู คุณคำอธิบายในหูหิ้น
ไอ้ว่อง	ไอ้-ว่อง	๕๔	(นาม) ควาย/วัว คุณคำอธิบายในหูหิ้น
โสง	โสง	๕๔	(นาม) ศาลเจ้าอารักษ์กลางบ้าน มาจากงานประเพณีแห่น้ำขึ้นโสง คือการนำเอาน้ำอบน้ำหอมและเครื่องบวงสรวง การแสดงต่างๆ เช่น ซอ มวย มาบวงสรวงเจ้าอารักษ์บ้านเมือง ซึ่งก็คือ เจ้าฟ้าฮ่ามกุมาร เจ้าพญาแก้วกุ่ม (แก้ววงเมือง) และเจ้าปู่ล่าง

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความพึงพอใจ

แผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนไท-ยวน ฉบับร่าง

“ โครงการวิจัยการฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ “ ณ ชุมชนบ้านท้องลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง: ขอให้ท่านใช้เครื่องหมาย ✓ ประเมินลงในช่องแสดงความคิดเห็นเพื่อประเมินโครงการ

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจของท่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - ท่านเห็นความร่วมมือของคนในชุมชน ในเรื่องการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง หรือไม่ - องค์กร/หน่วยงาน/ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง หรือไม่ - ชุมชนของท่านสามารถพัฒนาไปเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืนได้ - ชุมชนของท่านสามารถพัฒนาไปเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ ด้านเนื้อหา - ท่านพอใจกับการฟื้นฟู อัตลักษณ์และวัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - ภูมิปัญญาจากผ้าขึ้นตีนจกในเรื่องต่างๆ เช่น ตำนาน ความเชื่อ วัฒนธรรม ทำให้ท่านอยากฟื้นฟู วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - การฟื้นฟู โดยการจัดตั้งกลุ่ม ครัวภูมิปัญญาเพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนในชุมชนเพื่อการเรียนรู้และสืบทอด - การอนุรักษ์แต่งกายตาม วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - การทอดผ้าป่าของเก่าเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชน วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการสืบสาน วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง - ท่านภูมิใจ รัก/หวงแหน วัฒนธรรม ไท-ยวน ฉบับร่าง					

ต่อ

เรื่อง	ระดับความพึงพอใจของท่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการใช้ประโยชน์ (Research Exploitation : RE) - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านประเพณี วัฒนธรรม - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการพัฒนา - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านประวัติศาสตร์ - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการจัดการทรัพยากร - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านการศึกษา - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านคุณภาพชีวิต - ท่านคิดว่าการฟื้นฟู วัฒนธรรม ไทย-ยวน ลับแลง เป็นประโยชน์ใน ด้านชุมชน					

ข้อเสนอแนะ / อื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

“สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ชุดโครงการ “การบริหารจัดการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อ
 ท้องถิ่นในการทำวิทยานิพนธ์/ ค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโท (CBMAG)”

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายอัมย์ กางมูล
วัน เดือน ปี เกิด	๕ มกราคม ๒๕๒๕
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนลับแลพิทยาคม อุดรดิตถ์ ปีการศึกษา ๒๕๔๒ สำเร็จการศึกษาศรีอยุธยาศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา ๒๕๔๖
ทุนการศึกษา	ได้รับทุนอุดหนุนทุน โครงการ “การบริหารจัดการสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อท้องถิ่นในการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโท (CBMAG)” สำนักงานกองทุนการสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว)
ประสบการณ์	ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา จังหวัดน่าน (๒๕๔๓) ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนนวมวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ (๒๕๔๓) ครู อันดับ คศ. ๑ โรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต ๖ (๒๕๔๘ – ปัจจุบัน)

ประวัติทีมวิจัยชุมชน

๑. ชื่อ-สกุล นางลำมาย อินทิพย์
 ตำแหน่งในชุมชน ประธานชมรมอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอลับแล
 เจริญญิกสมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนจังหวัด
 คณะทำงานระดับภาค สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
 งานประเพณีรับรองสถานภาพชุมชน
 คณะทำงานระดับภาคของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 (ปปส.)
 คณะกรรมการพิจารณาสวัสดิการระดับจังหวัด(พมจ.)
 ที่อยู่ ๔๓/๓ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
 เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๕-๘๓๕๒๖๘๓ อีเมล –
 ประสบการณ์การทำงานชุมชน เรื่องงานวิจัยพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ติดสารเสพติดใน
 สถานศึกษา ปีที่ทำวิจัย ๒๕๕๒ พื้นที่วิจัย อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๒. ชื่อ-สกุล นายกิต ม่วงกิติ
 ตำแหน่งในชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง (สอบต.)
 ที่อยู่ ๑๙๕/๒ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
 เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๔-๘๑๗๗๘๗๗ อีเมล –
๓. ชื่อ-สกุล นายสวาท วังธา
 ตำแหน่งในชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง (สอบต.)
 ที่อยู่ ๑๔/๓ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
 เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๗-๕๗๓๖๗๕๕ อีเมล –
 ประสบการณ์การทำงานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัด
 อุตรดิตถ์

๔. ชื่อ-สกุล นางคำทอง จันทไทย
ตำแหน่งในชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน
ที่อยู่ ๗๕/๑ หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ - อีเมล -
๕. ชื่อ-สกุล นางมาลี ทิธีงาม
ตำแหน่งในชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน
ที่อยู่ ๔๕ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ - อีเมล -
๖. ชื่อ-สกุล นางสาวขวัญเรือน กางมูล
ตำแหน่งในชุมชน สมาชิกกลุ่มฮักษ์ลับแล
ที่อยู่ ๑๓๑/๒ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๔-๖๑๐๕๓๔๑ อีเมล -
๗. ชื่อ-สกุล นางสาววิภา ทิธีงาม
ตำแหน่งในชุมชน เยาวชนในหมู่บ้าน
ที่อยู่ ๔๕ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ - อีเมล -
๘. ชื่อ-สกุล นางสาวเน่งน้อย คำสุก
ตำแหน่งในชุมชน เยาวชนในหมู่บ้าน
ที่อยู่ ๖๐ หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ - อีเมล -
๙. ชื่อ-สกุล นางสาวปรารถนา แยมศรี
ตำแหน่งในชุมชน สมาชิกกลุ่มฮักษ์ลับแล
ที่อยู่ ๑๖๖/๒ หมู่ ๗ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๖-๕๓๘๘๖๕๖ อีเมล -

คณะวิทยากร หรือผู้มีส่วนร่วมในการเสริมความรู้ประสบการณ์/ที่ปรึกษาโครงการ

๑. พระอธิการวินัยศักดิ์ โนษโก	เจ้าอาวาสวัดท้องลับแล
๒. รองศาสตราจารย์สมร เจนจิจะ	สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. นายเดโชพล ทองก้อน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง
๔. นายจำลอง มาปิ้ง	ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลฝายหลวง
๕. นายสุธี บัวพิมพ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนลับแลพิทยาคม
๖. นายสวัสดิ์ ใจใหญ่	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท้องลับแล(ธรรมเนตรโสภณ)
๗. นายรัตน์ ประสานศรี	กำนันตำบลฝายหลวง
๘. นายชูชาติ จันไทย	ผู้ใหญ่บ้านท้องลับแลพัฒนา หมู่ที่ ๑๐
๙. นายเงิน กางมูล	ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน หมู่ที่ ๗
๑๐. นายกนกพล จันแจ	ประธานกลุ่มอภัยเมืองลับแล

ผู้สนับสนุนหรือองค์กรสนับสนุน

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลฝายหลวง
๒. โรงเรียนวัดท้องลับแล(ธรรมเนตรโสภณ)
๓. โรงเรียนลับแลพิทยาคม
๔. สถานีอนามัยบ้านท้องลับแล
๕. วัดท้องลับแล(ธรรมเนตรโสภณ)
๖. สภาวัฒนธรรมตำบลฝายหลวง